

Agenda Rural de Catalunya

#FuturCompartit #AgendaRuralCat

Catalunya
2030

Agenda
rural

RESULTAT DEL PERÍODE D'APORTACIONS INICIAL

JUNY 2021

EL MÓN RURAL HI DIU LA SEVA

**PEL FUTUR DEL PAÍS, FEM
L'AGENDA RURAL DE CATALUNYA**

“La millor manera de predir el futur és creant-lo”

AGENDA RURAL DE CATALUNYA

RESULTAT DEL PERÍODE D'APORTACIONS INICIAL

El món rural reivindica formar part de les decisions sobre desenvolupament territorial, socioeconòmic i ambiental, com a peça fonamental que és per al **desenvolupament sostenible del planeta**.

Per tal de situar els territoris rurals al centre d'aquest debat, us convidem a treballar per construir una **Agenda Rural de Catalunya**. En consonància amb altres agendes catalanes i europees, entre elles el **Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya**, l'Agenda Rural identificarà i dibuixarà les línies del desenvolupament rural dels propers anys, amb la col·laboració de les organitzacions signatàries de l'**Acord Nacional per l'Agenda 2030** al nostre país.

L'Agenda Rural de Catalunya té com a marc de referència la **iniciativa del Parlament Europeu** per redactar una **Agenda Rural Europea** que fomenti el desenvolupament socioeconòmic, el creixement i la diversificació econòmica, el benestar social, la protecció de la natura i la cooperació i interconnexió amb les àrees urbanes.

La **Comissió Interdepartamental sobre el Desenvolupament Rural** coordinada per la Direcció General de Desenvolupament Rural, ha encarregat l'elaboració de l'**Agenda Rural de Catalunya** per tal que, mitjançant un espai de debat, s'analitzin els reptes del món rural i s'identifiquin actuacions que abastin els diferents àmbits de treball. Amb una Agenda Rural de Catalunya compartida amb els actors implicats en el desenvolupament rural i sostenible es pretén incidir en la **priorització de polítiques i accions per a la ruralitat** en el marc del nou període de programació Europea, de la Política Agrària Comuna i de Desenvolupament Rural 2021-2027 i les polítiques de Desenvolupament Econòmic i Local.

El document que teniu a continuació és el resultat de tractar les 4.741 accions proposades en la **fase d'aportacions inicial** que es va desenvolupar entre el 22 de febrer i el 26 de març d'aquest any i que és el document base per treballar la fase de participació de l'Agenda Rural de Catalunya els mesos de juny i juliol.

Per a més informació sobre les fases de participació de l'Agenda Rural de Catalunya

www.agendaruralcat.cat

hola@agendaruralcat.cat

ÍNDEX

1. RESULTAT DE LES APORTACIONS INICIALS	11
2. PERSONES I BENESTAR I REpte DEMOGRÀFIC	12
2.1. Accés a la salut i els serveis sanitaris	12
Accés a l'atenció bàsica (CAP)	12
Accés als serveis hospitalaris	12
Model integral i innovació en l'atenció sanitària	12
Col·laboracions públic-comunitàries en les cures	13
2.2. Accés al sistema públic l'educació	13
Accés a l'educació pública a l'àmbit rural	13
Territori educador: model d'educació 360	13
Innovació i escola rural	14
Serveis escolars, infraestructures i recursos	15
Igualtat d'oportunitats educatives i el paper de les extraescolars	15
Accés i millora a les escoles bressol	16
Instituts-escoles	16
Oferta educativa post-obligatòria	16
Formació al llarg de la vida	16
2.3. Accés als serveis socials i foment de la cohesió social	17
Plans d'inclusió i acollida	17
Cooperació i comunitat	17
Acollir la diversitat	18
Adequació d'espais comunitaris	19
2.4. Cultura innovadora i democratització dels drets culturals	19
Cultura com a element vertebrador	19
Descentralització cultural: programació estable i dinàmica	19
Innovació i dinamització cultural, espais i formats	20
Espais i infraestructures culturals	20
Atenció a la diversitat cultural	22
2.5. Facilitar l'accés a l'habitatge	22
Fomentar el repoblament, ajuts i polítiques d'habitatge adaptat a les necessitats rurals	22

ÍNDEX

Pla i ajudes per a la rehabilitació habitatges	22
Inventari habitatges buits i borsa d'habitatges	23
Foment del lloguer públic d'habitatge	24
Foment de l'habitatge compartit: cooperatives i masoveria	25
Foment de l'habitatge sostenible	26
2.6. Fomentar el retorn dels joves	26
Potenciar la identitat i arrelament	26
Atracció de talent i generació d'oportunitats laborals	26
Serveis, equipaments, activitats i ajuts per joves	27
2.7. Mesures per atraure i fer créixer la població als municipis rurals	27
2.8. Millora de les condicions de vida de la gent gran	28
Accés als serveis i activitats per a la gent gran	29
Repensar el model de residències	29
Els casals i centres de dia com elements dinamitzadors	29
Millora dels serveis d'atenció domiciliària	30
Envelliment actiu	30
Habitatge: cohabitatge i adequacions	30
Millores en el transport	31
Millores laborals al sector de cures a la gent gran	31
2.9. Millora dels serveis i equipaments de l'administració local	31
Millora d'equipaments i serveis	31
Pertinença i relat positiu de viure als pobles	31
2.10. Normativa persones i benestar i repte demogràfic	32
Accés a l'educació	32
Accés als serveis socials i foment de la cohesió social	32
Cultura innovadora i democratització dels drets culturals	32
Facilitar l'accés a l'habitatge	33
Facilitar serveis i equipaments des de l'administració local	33
3. TRANSICIÓ ECOLÒGICA, CANVI CLIMÀTIC I BIODIVERSITAT	34
3.1. Gestió de l'aigua	34
Gestió integral dels recursos hídrics: depuradores i sanejament	34

ÍNDEX

Concessions hidroelèctriques i dinamització d'embassaments	35
3.2. Qualitat del sòl, cura i gestió d'espais naturals per a la biodiversitat	35
Qualitat del sòl	35
Cura i gestió d'espais naturals	35
Aproximació des del paisatge (landscape approach)	36
Monitorització de l'ecosistema	36
Regeneració de marges i camins	36
Protecció de boscos madurs	36
Biodiversitat i serveis ecosistèmics	37
3.3. Gestió sostenible dels residus	37
Millora recollida selectiva de residus	37
Reducció d'envasos	38
3.4. Planificació i promoció de les energies renovables	38
Planificació descentralitzada i participada a nivell de país per a la transició energètica	38
Monitorització i indicadors d'impacte	39
Producció d'energia renovable a nivell municipal	39
Empresa pública elèctrica	40
Promoció i ajuts a les energies renovables i estalvi energètic	40
Promoció de l'autoconsum energètic	40
3.5. Foment de l'economia circular	41
3.6. Normativa transició ecològica, emergència o canvi climàtic	42
Gestió de l'aigua	42
Cura i gestió d'espais naturals pel canvi climàtic	42
Planificació i promoció de les energies renovables	42
4. TERRITORI CONNECTAT	43
4.1. Accés a TIC	43
Accés a la xarxa mòbil i internet (fibra òptica, 4G, 5G)	43
Formació i suport en l'ús de TIC	43
Dades obertes	43
4.2. Transport públic, mobilitat sostenible i xarxa viària	44
Foment del transport públic	44
Foment de la mobilitat sostenible	44
Xarxa de carreteres i camins	44

ÍNDEX

Xarxa ferroviària	45
4.3. Xarxes elèctriques	45
4.4. Normativa territori connectat	45
Accés a TIC	45
Xarxa viària i mobilitat sostenible	45
5. SISTEMA AGROALIMENTARI: AVANÇAR CAP A LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA	46
5.1. Accés als recursos productius i protecció dels espais agraris	46
Accés a la terra	46
Accés i conservació les llavors i races autòctones	46
Accés a maquinària i eines	47
Regadius	47
Serveis d'acompanyament a la pagesia	47
Protecció dels espais agraris i posada en valor del paisatge agrari	47
5.2. Transformació i elaboració agroalimentària	48
Indústria de transformació agroalimentària a petita escala	48
Infraestructures d'elaboració compartides: obradors i escorxadors de baixa capacitat i sales de desfer	48
5.3. Cadena alimentària, circuits curts de proximitat i venda directa	48
Distribució compartida	48
Comercialització i promoció dels productes de proximitat: venda directa i circuit curt, compra pública, restauració col·lectiva i cooperatives de consum	48
5.4. Model productiu	50
Diversificació producció	50
Agricultura ecològica, agroecològica, regenerativa i sostenible	50
Ramaderia extensiva i limitació al creixement de la indústria càrnia	50
5.5. Condicions laborals, formació agrària i transferència tecnològica	51
Condicions laborals al sector agroalimentari	51
Relleu agrari	51
Formació i transferència tecnològica	51
5.6. Polítiques i cultura alimentàries	52
Polítiques alimentàries i dret a l'alimentació	52

ÍNDEX

Cultura alimentària i revalorització del coneixement tradicional pagès	52
5.7. Àmbit pesquer	53
5.8. Model associatiu i participació al món agrari i pesquer	54
Cooperativisme i associacionisme agrari i eines de participació i co-governança	54
5.9. Normativa sistema agroalimentari	54
Normativa espais agraris i d'accés la terra	54
Ramaderia i decret Dejeccions Ramaderes	55
Normativa higiènic-sanitària per la transformació alimentària	55
Cadena alimentària i venda directa	55
Agricultura i ramaderia ecològica	56
Ramaderia intensiva	56
Àmbit pesquer	56
Polítiques públiques alimentàries i dret a l'alimentació	56
Ajuts i subvencions transversals al sistema alimentari (ex: PAC, rebaixa IRPF i IVA)	57
6. SISTEMA FORESTAL	58
6.1. Accés a les terres forestals	58
6.2. Gestió forestal sostenible	58
Planificació de la gestió forestal sostenible	58
Aprofitament fustaner i no fustaner del bosc (ús de la biomassa, producció de fusta local...)	59
Prevenció i gestió dels incendis forestals	60
6.3. Condicions laborals, formació i transferència tecnològica	61
Professionalització de les tasques forestals	61
Agents Rurals i ADF	61
Formació forestal	61
6.4. Ús recreatiu dels boscos	61
Accés, manteniment i protecció dels boscos	61
Recol·lecció de bolets	62
El bosc com espai educatiu i recreatiu	62
6.5. Normativa sistema forestal	63
Gestió forestal sostenible	63
Aprofitaments fustaners i no fustaners	63
Prevenció incendis forestals	63
Regulació us recreatiu dels boscos	63
Llei de caça	63

7. INNOVACIÓ, DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I SOCIAL	64
7.1. Dinamització del mercat de treball rural	64
Plans d'ocupació municipals	64
Territorialització de les polítiques del SOC	64
Agències de recerca de feina	64
Teletreball com a oportunitat	64
Millora de les condicions laborals	65
Dinamització del mercat laboral	65
7.2. Dinamització i diversificació de l'economia rural	65
Plans estratègics sectorials i diversificació de l'economia rural	65
Promoure i dinamitzar l'Economia Social i Solidària	66
Dinamització dels polígons industrials i plans de reindustrialització	66
Mantenir serveis essencials de dinamització econòmica	66
Dinamització del sector Serveis	66
Redefinició i foment del turisme sostenible	67
Xarxa i intercooperació del teixit econòmic	69
7.3. Infraestructures i serveis de suport a l'emprenedoria i empreses	70
Agències de suport a l'emprenedoria, la consolidació d'empreses i la innovació	70
Facilitació i dinamització d'espais de coworking, viver d'empreses i incubació d'empreses rurals	70
Formació empresarial i millora de les competències	71
Subvencions i accés al finançament	71
7.4. La innovació com a eina de desenvolupament rural	72
Descentralització dels centres de recerca i espais d'innovació rural	72
Plans d'especialització territorial	73
Detecció d'oportunitats i tendències	73
Programes de suport a la innovació empresarial	73
Atracció d'empreses tecnològiques i activitats tractores	73
Suport a la digitalització empresarial	73
7.5. Normativa innovació, dinamització econòmica i social	73
Dinamització del mercat de treball rural	73
Dinamització i diversificació de l'economia rural	74
Turisme sostenible	74

ÍNDEX

Intercooperació i xarxa teixit empresarial	74
Infraestructures i serveis de suport a l'emprenedoria i empreses	74
8. GOVERNANÇA: DESCENTRALITZACIÓ I DEMOCRATITZACIÓ EN LA PRESA DE DECISIONS	75
8.1. Àmbit local	75
Planificació estratègica municipal en l'àmbit rural	75
8.2. Àmbit supramunicipal	75
Descentralització de l'administració	75
Governança interterritorial i intersectorial	76
Consells comarcals i vegueries	76
8.3 Accions transversals	77
<i>Rural proofing</i> : ruralització de les polítiques	77
Polítiques territorials	77
Diàleg rural-urbà	78
Participació en la presa de decisions des del món rural i models de co-governança	78
Polítiques de gènere	79
Polítiques d'incorporació de criteris socials i ambientals a la compra pública	80
Observatori de la ruralitat	80
Síndic Rural	81
Mobilitat internacional i cooperació amb altres territoris, polítiques transfrontereres	81
8.4. Normativa governança	81
Àmbit local	81
Àmbit supramunicipal	82
Accions transversals	82
9. EL FUTUR DE L'AGENDA RURAL DE CATALUNYA	84
Accions a l'Agenda Rural de Catalunya (propostes ciutadania)	84

1. RESULTAT DE LES APORTACIONS INICIALS

Les **propostes de polítiques, mesures i accions** que trobareu a continuació són el resultat del **primer període d'aportacions inicials a l'Agenda Rural de Catalunya**. Com a resultat d'una primera fase de participació trobareu que és un document sintètic i esquemàtic orientat a una segona fase de participació en la que es pretén complementar el document actual.

Des de la **Comissió Redactora de l'Agenda Rural** s'ha respectat el grau de concreció de les aportacions realitzades i per aquest motiu hi pot haver buits temàtics en els diferents reptes o eixos d'actuació i hi pot haver apartats amb un nivell de

concreció de les accions més elevat que d'altres. També és possible que algunes de les propostes rebudes ja s'estiguin desenvolupant des de l'Administració central o l'administració local. Aquest aspecte es revisarà degudament un cop finalitzades totes les fases de participació.

L'objectiu d'aquesta fase de participació actual és omplir les mancances temàtiques que pugui tenir el document, recollir les esmenes que es consideri oportú i concretar al màxim les accions proposades alhora que prioritzar-les en la mesura del possible.

2. PERSONES I BENESTAR I REpte DEMOGRÀFIC

2.1. Accés a la salut i els serveis sanitaris

2.1.1. Accés a l'atenció bàsica (CAP)

- 2.1.1.1. Mantenir els serveis dels consultoris mèdics en el pobles petits com a bé essencial. Si no és possible oferir els serveis bàsics en un radi màxim de temps.
- 2.1.1.2. Oferir horaris regulars als consultoris de cada municipi. Repensar horaris en la línia europea de serveis públics i privats i equipaments per tal de fer la vida més sostenible.
- 2.1.1.3. Ampliar personal i horaris en temporada alta en consultoris de territoris amb alta afluència turística.
- 2.1.1.4. Introduir finançament addicional als serveis d'emergències en les zones amb escassetat de personal per tal de tenir en compte l'augment de l'activitat en èpoques concretes i que no es té en compte en zones amb baixa densitat mèdica.
- 2.1.1.5. Descentralitzar els serveis sanitaris, també a dins les comarques.
- 2.1.1.6. Millorar els equipaments i instal·lacions de CAPs.
- 2.1.1.7. Ampliar el nombre d'ambulàncies medicalitzades i adaptar-les a les condicions dels territoris rurals.
- 2.1.1.8. Millorar l'accessibilitat i les infraestructures públiques dels CAPs.
- 2.1.1.9. Ampliar els serveis CAP comarcal, de manera que les consultes externes i les urgències s'atenguin al CAP comarcal i reduir viatges a l'Hospital.
- 2.1.1.10. Garantir el transport públic per serveis assistencials. Millorar el transport públic, augmentant freqüències, adaptar els horaris i abaratir els preus.
- 2.1.1.11. Garantir el temps de resposta dels serveis d'emergència.

2.1.2. Accés als serveis hospitalaris

- 2.1.2.1. Obrir el model i oferir serveis hospitalaris descentralitzats. Garantir que els ciutadans de les comarques rurals catalanes tenen accés a un hospital amb serveis mínims a menys d'un temps de referència.
- 2.1.2.2. Tenir en consideració la xarxa familiar del pacient a l'hora de fer trasllats hospitalaris entre territoris rurals i grans hospitals per facilitar l'assistència familiar.
- 2.1.2.3. Ampliar la cobertura de places en els hospitals comarcals. Costa molt cobrir eficientment places mèdiques als hospitals comarcals i de muntanya i tenir tots els serveis adequats.

2.1.3. Model integral i innovació en l'atenció sanitària

- 2.1.3.1. Apostar per sistemes de salut integral. Oferir serveis diversos i orientats a cada etapa vital de les persones.
- 2.1.3.2. Aprofitar les noves tecnologies per facilitar l'atenció sanitària a distància (sense que això vagi en detriment de l'atenció presencial, únicament com a complement). Desenvolupar el servei de teleassistència.
- 2.1.3.3. Ampliar l'àmbit d'intervenció dels farmacèutics i servei sanitari de cara a les cures ambulatories tot desenvolupant plataformes de telemedicina que facilitin l'accés als serveis sanitaris de forma més propera i persona.

- 2.1.3.4. Innovar en el subministrament de serveis bàsics al món rural explorar les opcions mòbils i itinerants.
- 2.1.3.5. Oferir un servei diferenciat amb punts rurals de servei a famílies amb infants amb necessitats especials.

2.1.4. Col·laboracions públic-comunitàries en les cures

- 2.1.4.1. Desenvolupar col·laboracions públic-comunitàries en les cures com a element d'innovació social. El mateix criteri es pot aplicar a qualsevol altre servei de cura i acompanyament de les persones en les diferents franges d'edat. Les entitats socials poden formar part d'aquesta xarxa de cura i acompanyament junt amb les institucions. Cal posar a les persones al centre i disposar de mecanismes i recursos públics per impulsar iniciatives públic-cooperatives per dignificar el treball del sector de les cures. Fomentar la cooperació pública-cooperativa per a oferir serveis de cures integrals a la població rural; serveis a la llar, serveis de salut, serveis de suport i atenció a les persones dependents, etc.
- 2.1.4.2. Desenvolupar el paper del món associatiu en l'àmbit rural com a proveïdor dels serveis d'assistència bàsica per a la població rural.
- 2.1.4.3. Fomentar el retorn a la gestió comunal de certs serveis a la població. Incentivar la creació de cooperatives de serveis bàsics.

2.2. Accés al sistema públic l'educació

2.2.1. Accés a l'educació pública a l'àmbit rural

- 2.2.1.1. Potenciar l'escola rural i les ZER com a element clau de cohesió social i lluita contra el despoblament. Falta un acompanyament en clau desenvolupament local als ajuntaments per preservar el futur de les escoles rurals i les llars d'infants com a serveis essencials. Alhora oferir serveis complementaris com el menjador escolar o les extraescolars claus per la conciliació laboral i familiar i l'arrelament al territori.
- 2.2.1.2. Dissenyar una política educativa territorial rural i treballar la xarxa entre pobles propers i de petites dimensions.
- 2.2.1.3. Potenciar escoles amb projectes educatius engrescadors que cridin a famílies a viure en un entorn més rural.
- 2.2.1.4. Dotar de més recursos i serveis les escoles rurals.
- 2.2.1.5. Crear una Taula escoles rurals: una taula de governança intersectorial amb els diferents agents educatius (taula supramunicipal).

2.2.2. Territori educador: model d'educació 360

- 2.2.2.1. Impulsar el model d'educació 360. Educació a temps complet en els contextos rurals. Activitats complementàries, extraescolars, educació en el lleure, casals i colònies d'estiu. Cal aprofundir, contextualitzar i fer possible el concepte de Poble Educador. L'escola com a eix educatiu, cultural i comunitari als pobles. L'edifici escolar. La seva integració en el paisatge rural. El pati escolar com a espai d'aprenentatge i per a l'ús comunitari. Repensar els espais escolars per al benestar i l'aprenentatge dels infants i fomentar l'ús social dels espais escolars i dels espais públics al servei de la comunitat i de la vida i dinàmiques comunitàries. Simbiosi, optimització i ús educatiu dels espais públics: biblioteca, instal·lacions esportives, culturals -museus, centres d'interpretació. Integració de la biblioteca escolar i de la biblioteca pública. L'escola en el marc de la vida cultural del poble. Relacions i interacció amb les entitats, associacions, persones...

- 2.2.2.2. Desenvolupar projectes Educatius singulars en el marc del Projecte Educatiu de les ZER.
- 2.2.2.3. Aprofundir en l'estudi a nivell teòric, en el suport a les bones pràctiques que es duen a terme, i en el marc de la formació de les mestres i dels mestres sobre els grups multinivell.
- 2.2.2.4. Aprofundir en l'estudi de com es pot fer projectes educatius que tinguin en compte i estiguin al servei de la comunitat i del patrimoni entès des d'una perspectiva àmplia. És interessant poder fer una contextualització del currículum escolar.
- 2.2.2.5. Generar un pla de formació a llarg termini, amb indicadors d'impacte i/o millora per a la construcció del perfil de docent de rural com a dinamitzador/a del territori en la formació inicial i permanent (projecte FOPROMAR). Formació als mestres de la nova metodologia. La inducció a l'escola rural per a mestres novells en l'escola rural. La formació de directius d'escola rural (escola i ZER). La formació en centres per al desenvolupament professional i per a la millora de qualitat educativa (escola i ZER). Es pot tenir com a referència el projecte FOPROMAR.
- 2.2.2.6. Assignar els mestres que han d'anar a les escoles rurals en funció de la creació de la figura del mestre rural i amb el màxim suport per part dels serveis territorials per a poder garantir la continuïtat i un projecte educatiu per a cada escola.
- 2.2.2.7. Vehicular les oportunitats i possibilitats que ofereix la digitalització i les tecnologies per a fer una educació rural des de la perspectiva local però oberta a una dimensió global.
- 2.2.2.8. Crear nous itineraris formatius i identificar les feines que s'adaptin més als territoris rurals. També cal una revisió del model educatiu al món rural a través dels 7 reptes de l'escola rural de l'OBERC, l'adaptació d'horari als entorns rurals, i l'adaptació de calendari. Afegint que cal crear un vincle amb territori, obtenir una pedagogia lligada al territori (Experiència de Bot) i un Pla educatiu d'entorn - Pobles que eduquen, i un retorn a unificar els centres per a primària i ESO. Per acabar pot haver-hi tècnics de joventut que facilitin l'execució de projectes dels joves.
- 2.2.2.9. Potenciar la relació entre l'escola i l'ajuntament del poble.
- 2.2.2.10. Impartir elements propis de l'escola rural a les universitats. Formació inicial i recerca educativa.
- 2.2.2.11. Incentivar que el professorat romangui a l'escola rural i hi hagi estabilitat de plantilles. Processos d'innovació i canvi a l'escola rural. Anàlisi i estudi dels aspectes específics.
- 2.2.2.12. Promoure l'ampliació i la igualtat d'oportunitats educatives en el fora escola.
- 2.2.2.13. Oferir tots els itineraris educatius al món rural: 0-3 RURAL / Institut Escola RURAL i ZER, estudis post obligatoris, formació professional i formació continuada.
- 2.2.2.14. Treballar els projectes educatius de manera transversal i en xarxa amb els agents del territori i amb un lideratge distribuït.
- 2.2.2.15. Redefinir les classificació de zones rurals en funció de criteris de distància per sobre de les divisions de serveis territorials o comarques per facilitar la cooperació entre escoles properes.

2.2.3. Innovació i escola rural

- 2.2.3.1. Dissenyar i implementar projectes educatius comptant amb la participació ciutadana, així com la seva apropiació o vinculació. Lideratge distribuït.
- 2.2.3.2. Generar un pla de formació a llarg termini, amb indicadors d'impacte i/o millora per a la construcció del perfil de docent de rural com a dinamitzador/a del territori en la formació inicial i permanent (FOPROMAR).
- 2.2.3.3. Impulsar les escoles rurals amb un model educatiu propi.
- 2.2.3.4. Afavorir el coneixement de l'entorn i implicació territori.

- 2.2.3.5. Apropar la tasca dels centres d'estudis locals a les escoles per afavorir el coneixement de l'entorn. Potenciar el programa apadrinament del patrimoni i del coneixement de l'entorn dels que ja disposen les escoles. Fomentar espais d'aprenentatge in situ.
- 2.2.3.6. Fomentar més la relació de les escoles amb el treball agrari, que es facin més visites, també a obradors de productes agroecològics.
- 2.2.3.7. Desenvolupar projectes i eines de digitalització a les escoles.
- 2.2.3.8. Fomentar la itinerància de mestres especialistes en tecnologies de la informació per acostar el món global a les zones rurals.
- 2.2.3.9. Desenvolupar projectes d'innovació pedagògica aprofitant les característiques singulars de les escoles rurals.
- 2.2.3.10. Revaloritzar les escoles unitàries i les classes d'edats múltiples, tenint-les en compte a l'hora de fer la dotació de professorat i la seva remuneració.
- 2.2.3.11. Fomentar l'intercanvi entre escoles rurals i urbanes. Projectes educatius per posar en contacte escoles del món rural amb escoles del món urbà.

2.2.4. Serveis escolars, infraestructures i recursos

- 2.2.4.1. Analitzar l'estat dels edificis escolars actuals i noves construccions d'espais educatius al món rural: revisió arquitectònica, compliment de normativa, adequació al projecte educatiu, mirada respectuosa amb l'arquitectura rural, espais de patis escolars com a espais de convivència i aprenentatge (recuperar la idea de jardí).
- 2.2.4.2. Mantenir i potenciar els menjadors escolars. Són una eina de transformació social, agroecològica i de proximitat al territori ja que poden permetre generar llocs de treball i enfortir i permetre el salt d'escala del productors locals i ecològics. Revisar com s'atorguen els concursos públics.
- 2.2.4.3. Donar suport a les AFA i a altres entitats educatives com a generadores d'oportunitats donant-les d'acompanyament tècnic i econòmic.
- 2.2.4.4. Obrir i enriquir l'oferta d'activitats culturals i educatives dels equipaments, municipals, escolars i comunitaris.
- 2.2.4.5. Facilitar i promoure l'accés de les entitats als equipaments públics i a les instal·lacions de titularitat municipal per al desenvolupament d'activitats educatives.

2.2.5. Igualtat d'oportunitats educatives i el paper de les extraescolars

- 2.2.5.1. Promoure l'ampliació i la igualtat d'oportunitats educatives en el fora escola, fomentant fórmules innovadores d'extraescolars.
- 2.2.5.2. Crear un catàleg d'activitats extraescolars conjunt amb diversos municipis propers seguint una lògica territorial i generar una estratègia en clau comunitària per a la seva difusió.
- 2.2.5.3. Descentralitzar i diversificar l'oferta de projectes educatius que es realitzin durant el curs escolar i període de vacances per tot el territori.
- 2.2.5.4. Recolzar i finançar els llocs de treball de monitors d'esports vinculats a l'estacionalitat a les zones rurals per permetre que la supervivència econòmica en l'entorn rural es pugui donar.
- 2.2.5.5. Obrir i enriquir l'oferta d'activitats culturals i educatives dels equipaments, municipals, escolars i comunitaris.
- 2.2.5.6. Incorporar un dinamitzador que promogui la participació de l'alumnat en activitats educatives

fora de l'escola i que promogui la vinculació dels aprenentatges dins i fora de l'horari lectiu (dinamitzador sociocultural supramunicipal).

2.2.5.7. Oferir beques i ajuts per activitats extraescolars. Desenvolupar la tarifació social en les extraescolars (pagament d'activitats en funció de la renda familiar).

2.2.5.8. Facilitar la mobilitat entre municipis per a garantir la participació en activitats extraescolars (transport escolar Inter municipal).

2.2.5.9. Garantir la igualtat d'oportunitats persones amb necessitats especials.

2.2.6. Accés i millora a les escoles bressol

2.2.6.1. Augmentar l'oferta pública de places de llars d'infants als municipis petits i que aquestes estiguin adjuntes a les escoles i augmentant les hores d'acollida.

2.2.6.2. Garantir l'accés a una escola bressol i a una escola primària amb distàncies inferiors a 40 minuts.

2.2.6.3. Treballar projectes que permetin una escola bressol 0-3 integrada física i pedagògicament a l'escola.

2.2.7. Instituts-escoles

2.2.7.1. Fomentar el model d'institut escola a les ZER.

2.2.7.2. Crear instituts escoles a l'àmbit rural. Manteniment el servei educatiu primari i secundari. En especial per evitar que els joves marxin a les capitals de comarca i desconnectin dels seus orígens.

2.2.8. Oferta educativa post-obligatòria

2.2.8.1. Afavorir l'accés a la formació superior i especialitzada al propi territori, adaptada als contextos rurals de muntanya i d'acord amb una estratègia socioeconòmica d'equilibri territorial. Desplegar plans formatius adaptats a cada territori. Calen plans d'estudi personalitzats per cada zona, han d'afavorir que els joves puguin acabar treballant al seu territori.

2.2.8.2. Descentralitzar l'oferta educativa aprofitant les opcions tecnològiques que redueixen el cost d'inversió en infraestructures, amb un compromís ferm per part de les universitats, per tal d'atraure als joves i permetre consolidar la formació contínua dels professionals de l'entorn rural. Establir convenis amb universitats per estudis grau, postgrau i doctorat al món rural.

2.2.8.3. Desenvolupar la Universitat infermeria per tractaments pal·liatius a zones rurals.

2.2.8.4. Fer obligatòries les pràctiques mèdiques i d'infermeria en zones rurals, això suposaria donar a conèixer aquestes zones per a què els futurs sanitaris coneguin aquest entorn, i resoldria la mancança de metges i infermers que es pateix en zones rurals.

2.2.8.5. Oferir nous ensenyaments i formació adaptats a les necessitats i oportunitats de la zona, que permetin generar llocs de treball per a les persones joves, i afavoreixi l'arrelament.

2.2.8.6. Incrementar el suport a la formació dels joves que viuen en les àrees rurals a través de beques formatives en la formació superior.

2.2.8.7. Definir projectes de formació especialitzats en funció del sistema productiu del territori.

2.2.8.8. Implantar escoles d'ofici i professionals a territoris rurals.

2.2.8.9. Implantar de la formació professional online.

- 2.2.8.10. Ampliar de l'oferta educativa post-obligatòria i oferta formativa per persones sense graduat escolar.
- 2.2.8.11. Potenciar i millorar la FP Dual, és una oportunitat per a les empreses rurals. Oferir ajuts en concepte de desplaçaments als estudiants de FP que vulguin fer pràctiques en zones rurals (la majoria són de zones urbanes). Vincular a les Escoles de capacitació forestal i amb la formació DUAL. Crear incentius al format FP DUAL per motivar als alumnes a escollir fer les pràctiques a les empreses dels pobles rurals, que no els hi suposi un cost addicional i evitar que tot es concentri a la costa o a les ciutats grans.
- 2.2.8.12. Fomentar la formació pel retorn dels antics oficis (forn, ferreria, fusteria, pedra seca, etc.)

2.2.9. Formació al llarg de la vida

- 2.2.9.1. Oferir formació al territori de reciclatge laboral per tal de millora les competències dels habitants de les zones rurals.
- 2.2.9.2. Oferir aprenentatge al llarg i ample de la vida en el món rural. Oferta formativa/educativa en les diferents etapes vitals atractiva (per jovent, persones en edat laboral que vulguin millorar les seves capacitats i competències i també per gent gran)
- 2.2.9.3. Oferir una programació estable de formació per adults als pobles.

2.3. Accés als serveis socials i foment de la cohesió social

Treballar per la convivència i la cohesió social, lluitar contra l'exclusió, i defensar la interculturalitat al món rural.

2.3.1. Plans d'inclusió i acollida

- 2.3.1.1. Compartir informació entre administracions i entre municipis per conèixer les necessitats de les persones nouvingudes, conèixer cas per cas. Siguem proactius des de cada municipi per atraure nova gent i també, que els que hi són s'hi quedin.
- 2.3.1.2. Definir i aplicar plans d'acollida municipals per a persones nouvingudes. Aquest és un dels objectius dels Plans d'acció comunitària inclusiva promoguts pel Departament de Treball Afers Socials i Famílies de la Generalitat i que s'estan desenvolupant en diferents territoris rurals. En són objectius la dinamització i enfortiment dels vincles socials entre les persones que viuen als municipis petits amb l'objectiu de disminuir les desigualtats d'accés a les esferes d'inclusió social de les persones i la promoció del desenvolupament social dels territoris, i la millora de la qualitat de vida de les persones.
- 2.3.1.3. Revisar les polítiques d'acollida.
- 2.3.1.4. Potenciar la figura de veí mentor. Es basa en l'acompanyament per part d'algú del poble, mitjançant traducció, de tots els serveis que ofereix el municipi, per poder-se situar, aspectes més de funcionament del CAP o dels serveis de transport.
- 2.3.1.5. Sensibilitzar i conscienciar la població de la importància de l'acollida a nouvinguts.
- 2.3.1.6. Fer pedagogia per treballar l'antiracisme i l'anticlassisme als pobles petits.
- 2.3.1.7. Generar espais d'acollida a persones nouvingudes. Posar en marxa processos d'acollida i aparinament de nouvinguts a nivell municipal.
- 2.3.1.8. Creació del comitè d'acollida (definir que són els comitès, diagnosticar qui en pot formar part, identificar municipis que ho puguin dur a terme, etc.).

- 2.3.1.9. Establir processos específics d'acollida i integració de persones refugiades.
- 2.3.1.10. Promoure la integració de les persones nouvingudes mitjançant l'aprenentatge de la llengua, la participació en les associacions locals, etc.
- 2.3.1.11. Crear una mena d'Oficina d'Immigració Rural per facilitar i orientar als qui volen tornar a viure als municipis rurals.
- 2.3.1.12. Desplegar l'Estratègia d'Antenes d'Acollida LEADER.

2.3.2. Cooperació i comunitat

- 2.3.2.1. Fomentar i dinamitzar associacions i la vida cultural al món rural.
- 2.3.2.2. Fomentar lideratges compartits i organitzacions popular que vetllin per la comunitat. Teixir comunitat entre les persones que viuen al món rural.
- 2.3.2.3. Revitalitzar determinades formes comunals d'organització social i gestió de béns comuns. Rescatar la visió comunal/comunitària, tant per inspirar processos com per actualitzar-la.
- 2.3.2.4. Desenvolupar i donar suport a iniciatives comunitàries per fomentar una ciutadania activa i cohesionada. Incentivar iniciatives que reforcin la cooperació ciutadana activa, creació de col·lectius actius arrelats al territori connectant a la gent amb un context de col·laboració.
- 2.3.2.5. Promocionar activitats que generen comunitat. Afavorir les activitats saludables (en termes generals de salut física, mental, social i espiritual), vinculades a l'entorn rural, a l'arrelament i al sentiment de comunitat intergeneracional.
- 2.3.2.6. Desenvolupar projectes comunitaris com els Bancs de temps d'àmbit municipal.
- 2.3.2.7. Donar suport tècnic i finançament al teixit associatiu que promouen la dinamització social, la cohesió i la integració als diferents nuclis de població.
- 2.3.2.8. Donar suport a agrupacions autogestionades i independents a la Institució, espais que cal defensar i potenciar.
- 2.3.2.9. Incentivar projectes de suport mutu.
- 2.3.2.10. Fomentar treball comunitari.
- 2.3.2.11. Impuls d'iniciatives veïnals per crear economia local.
- 2.3.2.12. Crear la figura de referents de bon veïnatge en els municipis. Persones referents als pobles, que coneixen les persones que es poden trobar en situació de vulnerabilitat i que a la vegada, coneixen els recursos i serveis a disposició de la població. Aquestes persones poden ser els "ulls" de serveis socials als pobles petits, per aquelles situacions no detectades o noves situacions de vulnerabilitat i estan amb coordinació i contacte amb les professionals de l'àmbit social i sanitari. Alhora, que se'ls dotaria d'eines/recursos i indicadors que els hi permeti tenir un bon coneixement per prevenir i actuar, així com els recursos a disposició.
- 2.3.2.13. Establir canals de col·laboració i coordinació entre municipis i entre els diferents pobles que hi ha a cada municipi per promocionar el bon veïnatge, voluntariat i associacionisme, i així facilitar l'intercanvi d'informació sobre les iniciatives i activitats realitzades i generar sinergies i relacions amb el bon veïnatge i voluntariat així com amb els serveis socials.

2.3.3. Acollir la diversitat

2.3.3.1. Facilitar la màxima integració a persones amb diversitat funcional dins els municipis rurals.

2.3.4. Adequació d'espais comunitaris

- 2.3.4.1. Promoure espais comunitaris com locals de poble, i que tinguin una agenda d'activitats regular per tal de teixir cohesió entre veïns i veïnes. Ajudar i facilitar la recuperació d'espais comunitaris (locals de poble, estudis...) com a locals socials gestionats pels veïns i orientats a les activitats socials dels veïns com a punts de trobada i socialització. Aquest element és clau per l'intercanvi intergeneracional i la connexió entre autòctons i persones nouvingudes, facilitant la inclusió i l'arrelament.
- 2.3.4.2. Revisar els espais disponibles i que poden estar en desús i replantejar el seu funcionament des d'una mirada comunitària i la reobertura d'espais tancats per la realització de noves activitats. Hi ha experiències de municipis, en que els ajuntaments han recuperat l'antic forn, el bar, la botigueta, i han ofert facilitats per a què persones del municipi es puguin ocupar o nova població s'instal·li al poble; a la vegada que aquell espai s'ha convertit en un nou espai de socialització, de trobada i a la vegada, de detecció de possibles situacions de vulnerabilitat.
- 2.3.4.3. Facilitar i promocionar projectes comunitaris vinculats als pobles per tal de generar comunitat.
- 2.3.4.4. Potenciar espais socials intergeneracionals, espais socials on hi tinguin cabuda persones de totes les edats (els antics "centrus") dels pobles.
- 2.3.4.5. Crear xarxes d'Ateneus (recuperant la implicació històrica que això comporta) i potenciar la creació d'espais autogestionats als pobles.
- 2.3.4.6. Crear espais de formació y intercanvi d'experiències de diferent col·lectius minoritaris (per raça, gènere, LGTBQI).
- 2.3.4.7. Posar les infraestructures i el patrimoni eclesiàstic a disposició de la població per usos comunitaris.

2.4. Cultura innovadora i democratització dels drets culturals

2.4.1. Cultura com a element vertebrador

- 2.4.1.1. Apostar per assolir una distribució territorial equitativa de les activitats i recursos culturals (programacions artístiques, festivals, activitats del patrimoni cultural, etc.) que permeti la generació d'activitat econòmica i d'ocupació amb l'objectiu d'incidir en l'arrelament social. En aquest sentit, el foment de l'activitat de l'associacionisme cultural incideix en l'acollida de la nova població i la cohesió social.
- 2.4.1.2. Promoure, dinamitzar i divulgar institucionalment i conjuntament agendes, activitats i projectes culturals i turístics.
- 2.4.1.3. Fer pedagogia als pobles petits com a possibles programadors d'esdeveniments culturals.
- 2.4.1.4. Definir propostes que posin en valor la dimensió comunitària de la cultura, entenent-la com a vehicle de cohesió social.
- 2.4.1.5. Servir-se de les arts i la cultura per posar de manifest el potencial dels espais públics –places i carrers –en tant que entorns on traçar complicitats i des dels quals crear comunitat.
- 2.4.1.6. Treballar per una equiparació econòmica i estructural dels diferents territoris. Treballant per la democratització de l'accés a la cultura. Entenem que la cultura és a més un motor econòmic pel territori.

- 2.4.1.7. Recolzar a les iniciatives artístiques des del món local, per part de diputacions i generalitat. Suport explícit a la cultura i les arts. Foment de festivals, mostres i cicles culturals i de les arts lligats als àmbits rurals.
- 2.4.1.8. Dotar dels ajuntaments de certes ajudes per incentivar l'oci en el món rural. Ajudar als ajuntament amb idees, propostes, formació, econòmicament... per aconseguir un oci en el món rural de qualitat. El fet d'executar certs festivals de diferents disciplines artístiques... (Un exemple clau és el Gargar a Penelles, Cantilafont al Lluçanès). Evitar relacionar l'oci amb conductes irrespectuoses, sinó associar-lo amb dinàmiques boniques per a joves i tot tipus de famílies que incentivi la vida rural o apropar aquesta.
- 2.4.1.9. Fomentar la promoció de la cultura a través dels agents públics i les entitats dels municipis, donant-los suport per poder contractar i millorar la gestió cultural dels municipis. Aquesta sol recaure en les entitats sense ànim de lucre i podrien crear ocupació a part de revaloritzar la participació ciutadana a través del voluntariat.

2.4.2. Descentralització cultural: programació estable i dinàmica

- 2.4.2.1. Programar esdeveniments culturals itinerants en les àrees rurals. Programació estable i dinàmica.
- 2.4.2.2. Facilitar ofertes laborals culturals en les zones rurals. El gran gruix d'ofertes culturals es centralitzen a les ciutats, especialment a Barcelona. S'han de repensar els municipis rurals com a espais a on també es poden desenvolupar ofertes culturals potents i de forma regular, potenciant les qualitats de cada territori, els artistes i creadors locals i tenint en compte les inquietuds de la població. Cal que la cultura s'introdueixi com un sector laboral més en els municipis rurals, a on hi hagi una oferta diversa i interessant, digna i regulada, que permeti als que s'han format en aquest àmbit, quedar-se als pobles.
- 2.4.2.3. Crear circuits intermunicipals i en xarxa. Descentralitzar els serveis de les capitals de comarca i mobilitat d'aquests: compartir serveis entre poblacions, i que aquest siguin itinerants, com per exemple el bibliobús i altres serveis culturals.
- 2.4.2.4. Donar més suport al teixit associatiu/cultural del món rural.
- 2.4.2.5. Promocionar activitats de lleure i educació no formal que complementin l'oferta educativa als pobles. Oferir activitats de lleure per infants i joves.
- 2.4.2.6. Oferir activitats d'oci i lleure durant tot l'any i no només en èpoques d'afluència turística.

2.4.3. Innovació i dinamització cultural, espais i formats

- 2.4.3.1. Promoure projectes innovadors com CIATRE, una nova iniciativa que es podria portar a terme, per exemple, mitjançant els fons europeus *Next Generation*. Aquest projecte planteja crear un nou circuit, 'aprofitant' la situació actual per portar la vida cultural escènica al medi rural, a partir del desenvolupament d'una xarxa de programació d'arts escèniques en municipis petits i allunyats de grans nuclis urbans. Es basa en crear un circuit intermunicipal entre les companyies i els pobles de referència aplegats aquest projecte: aquesta xarxa permetria que el públic pogués veure i col·laborar tant en els espectacles i les activitats del seu propi municipi com en els dels municipis participants.
- 2.4.3.2. Apostar per nous formats digitals de prestació de les activitats culturals permeten l'accés a la cultura des de qualsevol punt del territori i fomenten la democratització dels drets culturals des de qualsevol punt del territori, eliminant la clivella urbà-rural.

- 2.4.3.3. Reivindicar la importància de les arts de carrer com a eina al servei de la democratització de la cultura.
- 2.4.3.4. Impulsar l'activitat cultural organitzant (potser a nivell comarcal) un festival de nous talents per promoure l'activitat cultural.
- 2.4.3.5. Portar la vida cultural escènica al medi rural, a partir del desenvolupament d'un circuit de programació d'arts escèniques en municipis petits i allunyats de grans nuclis urbans.
- 2.4.3.6. Proporcionar una bona oferta d'esdeveniments culturals, d'oci i tradicions. Especial importància de la cultura participada.
- 2.4.3.6. Incrementar l'oferta de treball públic en l'àmbit cultural i turístic, que passi per la valorització del territori i la creació de nous llocs de treball que dinamitzin el territori.
- 2.4.3.6. Vetllar per la sobirania cultural dels entorns rurals mitjançant el desenvolupament de cooperatives culturals i d'altres agents en clau comarcal.
- 2.4.3.6. Oferir suport a les accions de dinamització cultural en àmbits rurals, foment de festivals, cicles de teatre i arts escèniques, activitats formatives artístiques,... relacionar cultura i territori per tal que els joves considerin una oportunitat establir-se en aquests espais si desenvolupen projectes culturals.
- 2.4.3.6. Impulsar l'economia creativa com una estratègia de gestió del patrimoni rural i un foment de la indústria cultural en àmbit rural, tenint present que la cultura i el patrimoni també poden ser generadors d'activitat econòmica en entorns rurals, no són àmbits exclusius de les zones urbanes.
- 2.4.3.7. Incentivar l'estada d'artistes en nuclis creatius seleccionats.
- 2.4.3.8. Desenvolupar i promoure una xarxa de festivals innovadors, econòmicament sostenibles.
- 2.4.3.9. Afavorir l'accés a l'oferta cultural, aprofitant els espais dels Micropobles més enllà dels llocs convencionals. Cinema al carrer, arts escèniques itinerants, etc
- 2.4.3.10. Desenvolupar nous formats de cultura (ex: Fest – Museu Vida Rural, Priorat en Persona, propeera iniciativa "AlimentArt" vinculada al PEAC, etc.).
- 2.4.3.11. Potenciar els Museus virtuals. Per exemple: Les Falles del Pirineu amb el Projecte Interreg POCTEFA Prometheus, coordinat per la Universitat de Lleida (UdL), han prioritzat l'acció de creació d'un museu virtual, el *Prometheus Museum*.
- 2.4.3.12. Potenciar la Cultura com a motor econòmic net i sostenible. Cal pensar en un cercle virtuós que, mitjançant esdeveniments culturals (cursos, concursos, festivals de cinema i curtmetratges, dansa, música, *landart*, multidisciplinaris, etc.) estimuli l'hostaleria de qualitat i Km 0
- 2.4.3.13. Els entorns rurals són molt rics en història, cal posar en valor el patrimoni cultural tan arquitectònic, com etnogràfic.

2.4.4. Espais i infraestructures culturals

- 2.4.4.1. Facilitar espais de trobada on la cultura pot ser el punt de trobada de cara a afavorir una bona cohesió social.
- 2.4.4.2. Augmentar la inversió en la rehabilitació i conservació del patrimoni cultural, que es considera un element clau per a la sostenibilitat dels actius culturals en tot el territori i l'impacte que poden oferir en termes de generació econòmica a través de la seva activitat com a punts d'atracció turística.
- 2.4.4.3. Afavorir l'accés al consum de cultura, a activitats, i equipaments que poden funcionar com a pols d'intercanvi cultural, a manera de nusos de xarxa; per tant, cal apostar per la multifuncionalitat d'aquests equipaments, per tal de rendibilitzar recursos i crear cohesió social.
- 2.4.4.4. Aprofitar espais municipals per dur a terme activitats culturals de programació anual (biblioteques, cinemes, ludoteques, aules musicals, ...).
- 2.4.4.5. Potenciar infraestructures de cultura a nivell de capitals de comarca.
- 2.4.4.6. Apostar per la multifuncionalitat d'equipaments culturals i crear estratègies per mancomunar serveis, amb l'objectiu d'incrementar la seva oferta, reduir costos i millorar l'accés a la cultura.
- 2.4.4.7. Garantir la presència d'equipaments de la xarxa de museus, biblioteques i d'arxius de la Generalitat al conjunt del Territori.
- 2.4.4.8. Pel què fa a l'aprofitament d'espais públics com a espais culturals cal la cessió i rehabilitació d'espais en desús, i la cessió d'espais privats per a ús col·lectiu. I tenir l'escola com a ús d'espai cultural, i apostar per la creació d'espais de gestió compartits: societat civil, tècnics CC i representants del municipi o territori.
- 2.4.4.9. Revisar el criteri per poder acollir equipaments públics com l'arxiu, la biblioteca o un museu en comarques amb poca població.
- 2.4.4.10. Mantenir els serveis de la Diputació de Barcelona de xarxa mòbil de biblioteques.
- 2.4.4.11. Crear i gestionar Ateneus culturals en el qual hi pugui haver lloc per cobrir diverses necessitats en funció del municipi: biblioteca, punt TIC, aules per tallers, bucs d'assaig, servei d'orientació, bar, espai per *coworking* o teletreball, etc. en definitiva, un espai que crea ocupació i comerç de proximitat, difusió i creació de cultura i públics de cultura, i també reforci els vincles, el benestar de les persones i la vida comunitària. Aquests Ateneus han de ser eficients, ser solvents i gestionats en clau de bones pràctiques en matèria d'economia social i solidària.

2.4.5. Atenció a la diversitat cultural

- 2.4.5.1. Tenir en compte les diferències que existeixen en el marc del món rural i atendre totes les sensibilitats culturals que hi conviuen per tal de definir propostes en coherència amb les necessitats específiques de cada entorn. Donar suport a la diversitat cultural.

2.5. Facilitar l'accés a l'habitatge

2.5.1. Fomentar el repoblament, ajuts i polítiques d'habitatge adaptat a les necessitats rurals

- 2.5.1.1. Fomentar polítiques d'habitatge públic impulsant empreses supramunicipals amb capacitat de gestionar i executar polítiques d'habitatge públic en pobles petits.

- 2.5.1.2. Disposar d'allotjaments amb recursos (cuina, sales, ...) compartits destinats a un primer aterratge de gent jove que decideixi experimentar un possible canvi de vida.
- 2.5.1.3. Desenvolupar proves pilot diferents per a la promoció de l'habitatge.
- 2.5.1.4. Incentivar els habitatges de primera vivenda.
- 2.5.1.5. Incentivar polítiques d'habitatge que promoguin opcions més flexibles i innovadores d'accés a l'habitatge: habitatges socials, masoveries rurals, altres opcions de compra que permetin flexibilitzar.
- 2.5.1.6. Dissenyar polítiques locals públic-cooperatives que fomentin l'estabilitat habitacional a través del model d'habitatges cooperatius o la masoveria urbana. Foment del repoblament, ajuts i polítiques d'habitatge adaptat a les necessitats rurals.
- 2.5.1.7. Desenvolupar polítiques d'habitatge al món rural que entenguin l'accés a l'habitatge des d'un punt de vista com a dret, no un bé de mercat o especulatiu. El repoblament conscient, recuperació del patrimoni abandonat o en desús, l'arribada de nova gent, nova energia i nous professionals, porta com a conseqüència directa reactivació del teixit econòmic, social, cultural i educatiu dels pobles.
- 2.5.1.8. Generar ajuts i Subvencions per la ruralització juvenil. Oferir ajuts per a la vivenda per a gent jove i famílies que venen de fora.
- 2.5.1.9. Desenvolupar beneficis fiscals al món rural. Reduir la pressió fiscal a les famílies o empreses implantades al món rural, les qual no disposen dels mateixos serveis que les situades al món urbà. Establir mesures de fiscalitat territorial (desgravacions IRPF, bonificacions autònoms i pimes).
- 2.5.1.10. Posar més facilitats per accedir a l'habitatge a la gent del propi territori i per iniciar noves activitats econòmiques.
- 2.5.1.11. Fomentar els pobles pels residents i no pels turistes. Posar mesures per evitar el monopoli turístic.
- 2.5.1.12. Crear un grup de treball exclusivament centrat en la promoció de l'habitatge rural assequible dirigit a les joves i de foment del desenvolupament emprenedor.
- 2.5.1.13. Lligar ofertes laborals amb facilitar l'accés habitatge.
- 2.5.1.14. Desenvolupar polítiques d'habitatge públic centrades i específiques pels Micropobles: consideracions específiques pels municipis sense nucli, rehabilitació i ampliació de masos i masies, facilitats de canvis d'ús d'edificacions existents.
- 2.5.1.15. Recuperar la figura de l'hereu amb els seus drets i deures, la indivisibilitat del patrimoni i la obligatorietat de conservar-lo.
- 2.5.1.16. Reforçar els sistemes d'assessorament i suport en relació a la transmissió patrimonial.

2.5.2. Pla i ajudes per a la rehabilitació habitatges

- 2.5.2.1. Activar un pla de rehabilitació d'habitatges a nuclis rurals, amb diferents objectius: Millorar les condicions d'habitabilitat als nuclis rurals i fomentar el manteniment i rehabilitació del patrimoni històric rural, ja sigui per a habitatge com per a turisme rural, recuperar el parc d'habitatge i fomentar l'aparició de noves activitats vinculades a les edificacions en l'entorn rural (turisme rural sostenible, restauració, activitats lúdiques-culturals, professionals artístics o lliberals, etcètera).
- 2.5.2.2. Facilitar la rehabilitació d'habitatges (públics i privats) per destinar-los a 1a residència i així acollir nova població. Els ajuntaments petits no tenen pressupost suficient per afrontar rehabilitacions i molts cops les persones privades que tenen una casa en desús tampoc. Cal més pressupost de les administracions més grans per rehabilitar i repoblar.

- 2.5.2.3. Implementar eines i procediments a tots els nivells (legal, administratiu, financer, etc.) per tal d'afavorir la rehabilitació de masies i espais rurals en desús o abandonats, amb la condició que siguin dedicats a una producció agrícola o ramadera de caire agroecològic. En aquest sentit, facilitar l'accés dels nous pobladors a ajuts a fons perdut o amb préstecs a interès zero per tal que puguin emprendre amb seguretat la rehabilitació dels habitatges i la recuperació dels espais agraris.
- 2.5.2.4. Manca de mecanismes jurídics per facilitar el canvi d'ús d'equipaments i immobles en desús públics, a habitatges d'emergència. S'hi afegeix una manca d'accés a la informació sobre polítiques públiques d'accés a habitatge i rehabilitació.
- 2.5.2.5. Oferir habitatges buits a persones amb risc d'exclusió (a persones refugiades perquè puguin anar a viure als pobles, a persones en situació desfavorida que viuen en ciutats perquè puguin iniciar una nova vida als pobles, etc.).
- 2.5.2.6. Programes per valoritzar els nuclis històrics i ajudar a la seva rehabilitació.
- 2.5.2.7. Mantenir préstec amb un interès 0 quan es rehabilitin edificis per un primer ús.
- 2.5.2.8. Incentivar i bonificar fiscalment la rehabilitació en sistemes de primer habitatge que no siguin la propietat individual: Masoveria, cooperatives d'habitatge, etc.
- 2.5.2.9. Prioritzar que les noves vivendes siguin per rehabilitació davant d'obra nova.
- 2.5.2.10. Fomentar la rehabilitació dels habitatges ha de ser seguint criteris de sostenibilitat, materials del lloc, arquitectura passiva i/o bioclimàtica, per tal de fer una gestió responsable dels recursos mediambientals i acostar-nos cap a la independència energètica.
- 2.5.2.11. Ajuts per la rehabilitació de vivendes amb materials sostenibles i eficiència energètica; la rehabilitació és més costosa i més en àrees rurals (més despesa de ports, dietes treballadors si venen de fora, etc.).
- 2.5.2.12. Beneficis fiscals per a les persones que lloguin habitatges a persones joves, vulnerables, etc.
- 2.5.2.13. Subvencions a nuclis envellits.
- 2.5.2.14. Ajudes a la rehabilitació de masies.
- 2.5.2.15. Ajuts a la rehabilitació de cases de primera residència i promoció de la masoveria.
- 2.5.2.16. Subvencions directes per millora (aïllament i millora de teulades, finestres, terres, etc.) d'edificis unifamiliars, edificis de pisos, i altres.
- 2.5.2.17. Subvencions per als ens públics propietaris d'edificis en desús perquè els reformin i adaptin per lloguer social.
- 2.5.2.18. Ajudes directes, desgravacions i incentius a la reforma d'habitatge buit tan a la trama urbana com rústica.

2.5.3. Inventari habitatges buits i borsa d'habitatges

- 2.5.3.1. Censar les vivendes que no estan en ús i que els ajuntaments en facilitin els contractes de lloguer.
- 2.5.3.2. Crear un model de cens d'habitatges en desús, per tal d'establir contacte amb els propietaris, fomentar-ne la compravenda i augmentar així el volum demogràfic del territori.
- 2.5.3.3. Crear i gestionar borses d'habitatge supramunicipals que permetin mobilitat amb incentius específics per a la repoblació i a la joventut.
- 2.5.3.4. Crear borses d'habitatge jove per arrelar la població jove al territori.

- 2.5.3.5. Dur a terme accions pedagògiques per fomentar el lloguer (donar confiança als propietaris) i garantir el pagament del lloguer.
- 2.5.3.6. Crear una borsa d'habitatge amb beneficis fiscals.
- 2.5.3.7. Definir accions de comunicació al món urbà per atraure potencials usuaris de les borses d'habitatge social.
- 2.5.3.8. Fomentar la col·laboració entre entitats, ajuntaments per augmentar projectes de custòdia del territori i per combatre l'abandonament de masies per part de propietaris de zones com ara el Solsonès.
- 2.5.3.9. Definir una estratègia diversificada per acollir noves fórmules de negoci que siguin atractives per nova població que vulgui venir a viure al medi rural (recuperació d'antigues cases que puguin tornar a ser habitades i relacionar-ho amb un "banc de terres" i "banc o agència de suport a la cerca de feina).
- 2.5.3.10. Fer una xarxa/associació que gestioni les masies/bordes en desús i/o abandonades i incentivi a la seva venda, lloguer o contracte de masoveria, i posi en contacte el possible comprador o usuari amb el propietari.

2.5.4. Foment del lloguer públic d'habitatge

- 2.5.4.1. Desplegar una estratègia ambiciosa d'habitatge públic que baixi els preus dels lloguers i altres formes d'accés a la vivenda. La línia de rehabilitació d'habitatge al món rural va ben encaminada, però seria millor que fos la Generalitat qui fes directament inversió en habitatge públic en petits pobles rurals.
- 2.5.4.2. Acompanyar, per part dels ajuntaments, a la recerca d'habitatge. Espai web a on es puguin consultar i buscar habitatge social.
- 2.5.4.3. Impulsar l'habitatge social de primera residència, hi ha nous models de famílies i cal adaptar l'oferta a aquests.
- 2.5.4.4. Establir borses d'habitatges amb lloguers socials pels joves.
- 2.5.4.5. Censar les vivendes que no estan en ús i que els ajuntaments en facilitin els contractes de lloguer.
- 2.5.4.6. Ajudar a actualitzar les cèdules d'habitabilitat.
- 2.5.4.7. Aconseguir que tots els pobles tinguin pisos d'emergència.
- 2.5.4.8. Dotar tots els pobles d'habitatge públic (hpo), de venda i de lloguer.
- 2.5.4.9. Concretar operacions en els municipis pilot per a la mobilització del lloguer rural.
- 2.5.4.10. Desenvolupar un format d'habitatge de lloguer social adaptat a les necessitats de pobles petits. Assumpció per part de l'Incasòl/Generalitat de projectes sol·licitats amb una línia de finançament forta, per poder fer front a aquests costos.
- 2.5.4.11. Crear habitatge social amb serveis per a gent gran.
- 2.5.4.12. Facilitar contractes amb cessió d'ús, tant en finques com en habitatges dels pobles.
- 2.5.4.13. Adquirir edificis en runes per aconseguir sòl públic per als municipis rurals.
- 2.5.4.14. Oferir cessions de sòl públic per a projectes de propietat i gestió col·lectiva.

2.5.4.15. Obrir concursos públics per restaurar i repoblar masos.

2.5.4.16. Oferir habitatges buits gratuïtament a canvi de tenir un projecte laboral o social pel bé de la comunitat.

2.5.5. Foment de l'habitatge compartit: cooperatives i masoveria

2.5.5.1. Promoure el model d'habitatge cooperatiu arrelat en la participació i auto-governança de les participants.

2.5.5.2. Facilitar espais compartits d'habitatges per a joves a través de models alternatius d'accés i tinença d'habitatge.

2.5.5.3. Facilitar espais compartits d'habitatges o residències per a joves, per tal que puguin estudiar des de l'àmbit rural.

2.5.5.4. Promocionar el co-habitatge i les cooperatives amb visió intergeneracional.

2.5.5.5. Incentivar i bonificar fiscalment la rehabilitació en sistemes de primer habitatge que no siguin la propietat individual: Masoveria, cooperatives d'habitatge, etc.

2.5.5.6. Impulsar cooperatives d'habitatge sènior mixtes i inclusives com a complement del model de residència geriàtrica i possibilitant cures / feina / habitatge / convivència / vincles.

2.5.5.7. Fomentar l'adquisició de masies i finques rurals per part de grups de persones que volen con-viure i també envellir conjuntament.

2.5.5.8. Potenciar altres mecanismes d'accés als immobles, especialment la masoveria (urbana o rústica).

2.5.6. Foment de l'habitatge sostenible

2.5.6.1. Facilitar la construcció de vivendes lleugeres i ecològiques en llocs on cal una rehabilitació molt costosa i no hi ha possibilitat de viure-hi.

2.5.6.2. Fomentar l'autoconstrucció per l'adequació de vivendes, caracteritzades per la falta d'aïllaments, les limitacions d'accessibilitat i problemes d'impermeabilitat.

2.6. Fomentar el retorn dels joves

2.6.1. Potenciar la identitat i arrelament

2.6.1.1. Fomentar el retorn de les persones joves que vulguin a les regions rurals d'origen. Promoure l'arrelament social dels joves per evitar que marxin a formar-se fora de les zones rurals i no tornin, promoure accions de captació de nous habitants. Cal generar vincle i sentiment de pertinença al territori i a l'entorn rural, donar una mirada de modernitat no vol dir traïr allò tradicional sinó posar-ho en valor en un entorn en el que la diversitat i els reptes de futur són claus per avançar sense perdre la identitat.

2.6.1.2. Impulsar programes per reforçar la identitat rural del jovent i dels infants que viuen als pobles, escoltar les seves inquietuds i els seus somnis per tal de conèixer què necessiten per tal de preservar que puguin quedar-se a viure al poble si és el que desitgen. Donar les eines per fer realitat els projectes del jovent que viu als pobles rurals.

2.6.1.3. Fomentar l'autoestima rural i l'arrelament de les persones. Autoestima rural: crear una marca. Denominació d'Orgull.

2.6.1.4. Fomentar les associacions i centres d'estudis ja que promouen l'arrelament al territori.

- 2.6.1.5. Fer campanyes de promoció i l'orgull de pertànyer al món rural, adreçades a la gent jove. Difondre les tasques, les iniciatives, els projectes impulsades per joves que sorgeixen en un indret, és imprescindible que es divulguin amb la intenció de replicar-les, millorar-les, sumar-s'hi o inspirar d'altres propostes.
- 2.6.1.6. Promoure la divulgació, comunicació, sensibilització i apropament entre Pobles i Ciutats. Transmissió de coneixement de les activitats rurals i la importància històrica dels pobles al públic urbà.

2.6.2. Atracció de talent i generació d'oportunitats laborals

- 2.6.2.1. Desenvolupar polítiques actives de mobilització del talent per generar activitats tractoras i dinàmiques virtuoses amb persones formades que es posin al capdavant de projectes innovadors, tractors i resilents.
- 2.6.2.2. Generar incentius perquè els joves tornin després de formar-se.
- 2.6.2.3. Aconseguir un territori competitiu que atregui talent.
- 2.6.2.4. Definir una estratègia territorial que identifiqui quin perfil de persones volem atraure al territori. Cal reflexionar sobre els segments de població que convé incorporar al territori, valorant des d'un primer moment aspectes com son el respecte i la voluntat explícita d'integració en la realitat social i cultural del territori d'acollida. Pensar com atreure persones amb talent i bona trajectòria professional a cada Municipi i territori des de la proactivitat i no pas des del conformisme amb una actitud reactiva. Per sobreviure com a poble o territori en un món global, cal apostar per incorporar persones que ens permetin ésser més competitius en sectors que seran clau durant aquest segle.
- 2.6.2.5. Desenvolupar accions de revalorització de les zones rurals a tots els nivells a partir de la innovació i la creació de llocs de treball intensius en coneixement, retenció de talent i població jove.
- 2.6.2.6. Crear noves oportunitats i models de negoci per a impulsar l'activitat econòmica al medi rural i generar una ocupació estable i de qualitat de forma sostenible i revertint les tendències del despoblament rural. Potenciar estructures associatives que puguin impulsar models de negoci que permeti generar més valor afegit als productes i serveis. Actores: administració pública, empreses, acadèmia, societat civil.
- 2.6.2.7. Fomentar la incorporació de gent jove a les noves oportunitats laborals. Aprofitar el canvi de perspectiva cap al món rural que ha propiciat la COVID-19 per visibilitzar les oportunitats (i reptes) que representa viure al món rural cap al jovent originari de les zones rurals que ha emigrat a la ciutat i també entre el jovent d'origen urbà que s'està plantejant emigrar cap al món rural.
- 2.6.2.8. Prioritzar la lluita contra l'atur juvenil i de llarga durada, i reduir la taxa de risc de pobresa en el treball i la precarietat laboral.
- 2.6.2.9. Augmentar les ofertes de treball a la petita indústria, incentivant un millor règim fiscal per a aquestes. Acompanyament en projectes de valor afegit.
- 2.6.2.10. Realitzar accions per implicar els joves en la gestió local i territorial, desenvolupant i oferint noves oportunitats laborals i unes condicions de vida que permetin establir-se i evitar que marxin.
- 2.6.2.11. Reforçar els GAL i els seus projectes per joves, com per exemple l'ODISSEU (retorn del talent), garantia juvenil.

2.6.3. Serveis, equipaments, activitats i ajuts per joves

- 2.6.3.1. Oferir les oportunitats, equipaments i serveis que necessita específicament la joventut per romandre en el territori amb una qualitat de vida òptima i un desenvolupament en totes les seves facetes.

- 2.6.3.2. Potenciar zones de lleure per als joves, xerrades i debats de problemàtiques en el territori.
- 2.6.3.3. Definir el Carnet jove municipal/comarcal.
- 2.6.3.4. Donar ajudes a joves.
- 2.6.3.5. Impulsar projectes dels joves al món rural i donar les eines als mateixos joves perquè els impulsin.
- 2.6.3.6. Dissenyar programes i activitats per a joves definits a partir de les necessitats reals i co-dissenyats amb ells.

2.7. Mesures per atraure i fer créixer la població als municipis rurals

- 2.7.1.1. Promoure crides per repoblament. Fer crides de repoblament segmentant la població segons professió, edat, etc. que el poble necessiti per poder revitalitzar socialment i econòmicament l'entorn. Campanyes i projectes per aconseguir un mínims poblacionals.
- 2.7.1.2. Ajuts directes per a famílies amb nadons que s'estableixin al territori.
- 2.7.1.3. Potenciar l'arribada d'immigració de forma ordenada des de països en vies de desenvolupament. Obrir oficines d'acollida als països d'origen on es pugui informar, formar i canalitzar els fluxos de persones cap als municipis d'acollida.
- 2.7.1.4. Potenciar arribada neorurals, com a futurs pobladors dels pobles més petits. Tenen un punt de partida diferent (estan disposats a fer molta mobilitat). Fer una bona campanya de teletreball per atraure neorurals a través de vendre la millor qualitat de vida.
- 2.7.1.1. Impulsar polítiques actives per afavorir la natalitat i la promoció econòmica i social de la família. Si no, seran mesures només per a mantenir i veurem (estem veient) una societat cada vegada més envellida i territoris cada vegada més despoblats.
- 2.7.1.2. Aprofitar la situació actual com a oportunitat per a promocionar la vida a les zones rurals "Free COVID area". En la situació de pandèmia que s'està vivint, les zones rurals passen a ser zones en les quals podem estar millor preparats per a afrontar el COVID (vida més saludable, lluny de les masificacions,...) i per tant, pot suposar una oportunitat per a promocionar la vida en les zones rurals.
- 2.7.1.3. Fomentar en els ajuntaments "@repoblem", el compte de Twitter que està ajudant a repoblar pobles petits.
- 2.7.1.4. Disposar d'un servei comarcal que reculli les diferents iniciatives dels municipis per revertir la despoblació.
- 2.7.1.5. Aprofitar la voluntat acadèmica i tècnica que hi ha al territori per impulsar projectes en termes de ruralitat i despoblament.
- 2.7.1.6. Buscar iniciatives per revertir el despoblament en municipis amb una tendència sostinguda de disminució de la població. Un exemple podria ser el projecte "Arrelament al Territori" de l'Agència Catalana de Municipis. També buscar iniciatives europees aplicables a escala supramunicipal o comarcal, com el Hueco o el programa StartupVillage.
- 2.7.1.7. Preservar el modus vivendi local dels pobles per tal de cercar un equilibri entre la població originària i la població nouvinguda. Atraure nova població és un repte que pot donar oxigen al poble però no perdre la perspectiva que retenir i millor les condicions de vida dels que hi viuen ha de ser una prioritat, potser per sobre de repoblar. És a dir, repoblament sí, però no a qualsevol preu i no sense una planificació i una estratègia.

2.8. Millora de les condicions de vida de la gent gran

2.8.1. Accés als serveis i activitats per a la gent gran

- 2.8.1.1. Millorar l'acompanyament a la gent gran, aquest ha de ser un servei públic essencial.
- 2.8.1.2. Fomentar l'envelliment amb dignitat: millorar l'accés a activitats socials, esportives, culturals i lúdiques per a gent gran que actualment es troba limitat envers això complir l'estàndard internacional de cara a fomentar un envelliment actiu en termes efectius. Fomentar nous instruments i programes orientats a detectar i atendre les persones grans que pateixen solitud no desitjada en coordinació amb tots els actius locals, ciutadania, policia, Mossos, bombers, assistents socials, sanitaris, serveis socials municipals i sobretot el voluntariat actiu.
- 2.8.1.3. Assegurar serveis específics per a la gent gran: servei de llevadora, assistent social, serveis d'atenció i suport a les famílies que cuiden a la gent gran.
- 2.8.1.4. Crear nous espais, llocs de treball i activitats dirigides al col·lectiu de la gent gran. I cal fer-ho ràpid i de forma suficient, cas contrari, arribarem tard per tota una extensa generació.
- 2.8.1.5. Donar més protagonisme a la gent gran (elevada proporció de la població rural) – desenvolupar l'anomenada "SilverEconomy": més serveis per a gent gran
- 2.8.1.6. Fomentar plans comarcals d'equipaments comuns per a la gent gran al llarg del territori compensats amb servei de transport d'uns als altres.
- 2.8.1.7. Garantir l'envelliment amb dignitat a petits nuclis facilitant serveis a domicili, des de els més bàsics per a persones dependents i aïllades com les sanitàries, a d'altres que donen resposta a qüestions quotidianes com servei de càtering, perruqueria, etc.
- 2.8.1.8. Millorar l'atenció a la gent gran que viu disseminada a pagès.

2.8.2. Repensar el model de residències

- 2.8.2.1. Canviar el model de residències: hi ha poques residències públiques i aquestes es troben als municipis més grans. Repensar-les.
- 2.8.2.2. Crear microresidències deslocalitzades i amb unes condicions laborals dignes i estables pels cuidadors de manera que assegurin la seva satisfacció imprescindible per donar un bon servei humà, sincer i acollidor.
- 2.8.2.3. Afavorir i potenciar que les persones grans puguin viure a les zones rurals. Crear i incentivar serveis per a les persones majors, per exemple, en lloc de construir residències urbanes, crear altres models, com a conjunts d'habitatges que comparteixen serveis i tenen garantit l'accés als serveis sanitaris.
- 2.8.2.4. Combatre l'aïllament de la gent gran, propiciant un envelliment sa i en comunitat amb pisos tutelats, ajuts a domicili, transport a municipis grans per a fer gestions, etc.
- 2.8.2.5. Promoure la creació de centres residencials públics.
- 2.8.2.6. Dotar d'un percentatge representatiu de places en centres residencials i socio-sanitaris 100% públiques als territoris rurals.
- 2.8.2.7. Fomentar noves residències de gent gran com a centre integral de serveis
- 2.8.2.8. Fomentar la creació de pisos tutelats per a gent gran.
- 2.8.2.9. Afavorir el canvi del model assistencial a la gent gran, menys residències i més assistència do-

miciliària, per poder mantenir a la població més fixada al territori.

2.8.3. Els casals i centres de dia com elements dinamitzadors

- 2.8.3.1. Potenciar la creació de casals de la gent gran, com espais de relació i activitat.
- 2.8.3.2. Reformar el concepte de casal d'avis en pobles molt petits i buscar models més ajustats a la realitat, programes d'acompanyament i interacció de petit format i més individualitzat.
- 2.8.3.3. Crear noves opcions dels centres de dia oberts (amb nous formats) com espais integrals multiusos (serveis a demanda segons necessitats).
- 2.8.3.4. Oferir programes d'activitats diàries als centres de dia.

2.8.4. Millora dels serveis d'atenció domiciliària

- 2.8.4.1. Propiciar noves formes jurídiques públic-privades que donin serveis integrals a les persones i planificades (acompanyar als serveis sanitaris, etc) i comunicar a la família el seu estat i resultats, també els serveis alimentaris a domicili cosa que faria créixer nous serveis empresarials al territori.
- 2.8.4.2. Fer seguiment des de Serveis socials a persones vulnerables per compartir i evitar l'aïllament social. Promoure el concepte de Centre de dia obert per persones grans, mantenint la seva residència original i l'habitatge amb pisos compartits. Model híbrid per mantenir les persones a casa seva en combinació d'estar amb altres persones grans.
- 2.8.4.3. Potenciar els serveis d'atenció domiciliària descentralitzats i amb atenció directa en persona a les cases.
- 2.8.4.4. Reforçar el servei d'ajuts a domicili, sobretot en aquells nuclis poc poblats i que presentin índexs elevats de sobreenvelliment.
- 2.8.4.5. Promoure i reforçar el serveis de teleassistència i telealarma en nuclis i en masies aïllades.
- 2.8.4.6. Desenvolupar nous programes per l'acompanyament emocional i d'ajuda en el dia a dia (a fer la compra, anar al metge, anar a passeig, sortir del poble, etc.).
- 2.8.4.7. Crear una xarxa de pisos assistits per a gent gran.
- 2.8.4.8. Prestació de serveis de "dependència" a domicili.
- 2.8.4.9. Apostar pel servei i empreses especialitzades de cura a gent gran.
- 2.8.4.10. Serveis d'acompanyament a la gent gran en l'entorn rural model cooperatiu.

2.8.5. Envel·liment actiu

- 2.8.5.1. Focalitzar accions que afavoreixin l'envel·liment actiu i saludable de la població tant en la trama urbana com en les masies..
- 2.8.5.2. Donar suport a associacions de gent gran i impulsar noves activitats i tallers.
- 2.8.5.3. Desenvolupar models d'envel·liment actiu i a casa, més enllà de l'oferta de residències.
- 2.8.5.4. Escoltar la veu de la gent gran dels nostres pobles i saber com desitgen envellir, intentar respectar l'envel·liment a casa i aportar els serveis necessaris per fer-ho realitat. Entendre que els serveis de proximitat a la gent gran poden ser generadors de llocs de treball local.

2.8.6. Habitatge: cohabitatge i adequacions

- 2.8.6.1. Establir un programa de suport tècnic i financer a la millora de les construccions tradicionals en zones rurals (rehabilitació) que permeti, per una banda l'adaptació dels habitatges a les necessitats de les persones de major edat o amb limitacions de mobilitat, i per altra l'arribada de persones d'altres indrets que repoblin les zones rurals a partir de la disponibilitat d'habitatges dignes.
- 2.8.6.2. Intentar donar el màxim de serveis a les persones per no haver de deixar el seu habitatge, crear un servei de disseny professional per a la reforma de d'habitatges adaptades a les necessitats de les persones grans i disposar de finançament específic associat especialment per a territoris rurals. Fer accions d'acompanyament més enllà dels serveis socials a un col·lectiu important identificat de dones de més de 80 anys que no són considerades dependents però que necessiten també acompanyament.
- 2.8.6.3. Fomentar el *cohousing*, habitatges col·laboratius per persones que no tenen problemes de dependència però s'han quedat soles. Es poden trobar espais de 8-9 persones amb espais compartits (evitant les residències).
- 2.8.6.4. Diversificar les modalitats d'acollida tenint en compte el model de cohabitatge com a bon sistema per a què la gent gran es pugui quedar més a prop del seu lloc de residència. Incentivar aquestes fórmules.
- 2.8.6.5. Incorporar noves tecnologies a les masies per cura gent gran i adaptar la connectivitat a les necessitats de les persones més aïllades.

2.8.7. Millores en el transport

- 2.8.7.1. Oferir serveis de transport per a la gent gran. Servei assistencial de transport públic.
- 2.8.7.2. Fomentar el transport gratuït per a finalitats mèdiques, fer gestions, compres, etc.

2.8.8. Millores laborals al sector de cures a la gent gran

- 2.8.8.1. Revaloritzar els professionals cuiden a la gent gran (formació i remuneració), tenint en compte criteris de distància en les modalitats de tarificació dels serveis de cura a domicili.
- 2.8.8.2. Crear llocs de treball en l'àmbit d'atenció i cura a la gent gran que els permeti viure a l'entorn rural. Aquests serveis poden ser en diferents nivells d'atenció: a) dinamització i activitats de lleure, tallers... en centres de dia, casals, etcètera; b) suport periòdic en tasques diàries com la compra, neteja, reparacions; c) ajuts i acompanyament per l'atenció sanitària i suport psicològic; d) cura i atenció domiciliària en casos de malaltia.

2.9. Millora dels serveis i equipaments de l'administració local

2.9.1. Millora d'equipaments i serveis

- 2.9.1.1. Mobilitzar equipaments i edificis en desús.
- 2.9.1.2. Oferir avantatges fiscals per entitats que promoguin activitats a escoles rurals. Generar avantatges fiscals a associacions esportives i culturals que tinguin polítiques d'accessibilitat i suport a la participació de l'alumnat d'escoles rurals.

2.9.2. Pertinença i relat positiu de viure als pobles

- 2.9.2.1. Promoure espais de trobada on es fomentin les relacions a escala humana i es creï comunitat; teixint, des d'aquí, relats alternatius respecte aquells que desconsideren el món rural i responen a tòpics predeterminats, enfocats generalment al públic forà.
- 2.9.2.2. Posar en valor els intangibles del món rural, així com la qualitat de vida que aporta viure i treballar en entorns naturals i descongestionats.
- 2.9.2.3. Promoure activitats comunicatives i educatives sobre els atractius de la vida rural. Una idea que encara impera en moltes zones rurals és que anar-se del poble a viure a una ciutat és un signe d'èxit, mentre que d'alguna forma, a les ciutats s'intenta recuperar o crear un vincle amb el rural (conreant tomàquets en un test, per exemple). Per això, cal fer més pedagogia sobre el rural, explicant les dificultats, però també les fortaleses.
- 2.9.2.4. Impulsar programes per reforçar la identitat rural del jovent i dels infants que viuen als pobles, escoltar les seves inquietuds i els seus somnis per tal de conèixer què necessiten per tal de preservar que puguin quedar-se a viure al poble si és el que desitgen. Donar les eines per fer realitat els projectes del jovent que viu als pobles rurals
- 2.9.2.5. Desenvolupar accions de promoció interna del patrimoni orientada a la població local, amb finalitat de promoure la vinculació emocional positiva amb el propi entorn.
- 2.9.2.6. Articular un discurs positiu vers la pagesia i el món rural. Treballar perquè els mitjans donin una imatge de qualitat de vida, d'innovació i de modernitat, tant del món rural com de la pagesia. Treballar el reclam dels "territoris rurals acollidors"
- 2.9.2.7. Desenvolupar activitats que lliguin món rural i urbà. Pensar les relacions entre el camp i la ciutat des del diàleg i la reciprocitat; posant en valor les relacions híbrides que s'estableixen entre ambdós entorns. Oferir més activitats educatives i socials enfocades al públic urbà (activitats educatives, neteja de boscos, fires artesanes, tallers, etc.). Fomentar sinergies de la realitat de cada espai i amb una visió regional.
- 2.9.2.8. Posar en valor les zones rurals a tots els nivells. Moltes iniciatives (tant a nivell regional com europeu) estan enfocades a l'àmbit urbà i les zones rurals es consideren de menys importància, implicant una pèrdua d'oportunitats. Connectar amb entitats equivalents del món rural d'altres països per intercanvi d'experiències i sumar esforços per la valorització de les zones rurals. Actors rellevants: administració pública, acadèmia, empreses, societat civil.
- 2.9.2.9. Desenvolupar programes per generar vincles intergeneracionals.

2.10. Normativa persones i benestar i repte demogràfic

2.10.1. Accés a l'educació

- 2.10.1.1. Establir una normativa clara i única per tots els Serveis Territorials sobre l'adscripció d'alumnes als centres educatius. Els alumnes d'escola de poble poden accedir a escoles "urbanes" i no al revés, ja que la matrícula en escoles rurals queda limitada al padró municipal.

2.10.2. Accés als serveis socials i foment de la cohesió social

- 2.10.2.1. Definir llei de la renda bàsica universal.
- 2.10.2.2. Gestionar el fet que certs col·lectius no tinguin dret a vot per la seva situació jurídica/ legal (p.ex: persones estrangeres residents al territori).

2.10.3. Cultura innovadora i democratització dels drets culturals

2.10.3.1. Actualització marc legal sobre els "Béns culturals d'interès nacional" i els "Béns culturals d'interès local", Criteris de definició dels mateixos.

2.10.4. Facilitar l'accés a l'habitatge

2.10.4.1. Rebaixar IBI municipis rurals. IBI d'urbana hauria de ser rebaixat per les masies, tinguin o no activitat agrària, ramadera o forestal.

2.10.4.2. Penalitzar IBI habitatge no principal (segones residències).

2.10.4.3. Reforma de la llei de l'habitatge. Regulació del preu de l'habitatge per evitar especulació. Penalització fiscal als pisos no ocupats. Diferenciar habitatge de primera residència respecte habitatge de segona residència/ús turístic, prioritzar usos de l'habitatge com a primera residència.

2.10.4.4. Canvi model contracte de lloguer facilitant models contractuals adaptats al món rural. Explotar models contractuals més oberts com el contracte de lloguer de l'agència d'habitatge a canvi d'obres.

2.10.4.5. Regular els habitatges turístics, habitatges dotacionals de coliving, ajudes al lloguer, rehabilitacions habitatges abandonats, i expropiació pisos tancats.

2.10.4.6. Regulació del preu per a la incentivació de cooperatives d'habitatge, preferiblement en terrenys municipals.

2.10.4.7. Regular municipalment l'habitatge, amb incentius per al lloguer estable o de llarga durada, prioritització de la 1a residència, i regulació específica pels allotjaments turístics. També per l'habitatge cal una regulació dels preus de l'habitatge, una creació d'habitatge social accessible i habitatge de qualitat.

2.10.4.8. Adequació de la legislació vigent per a que l'administració pugui adquirir immobles o sol privats en clar estat de desús.

2.10.4.9. Regular les places turístiques i les segones residències de manera proporcional a la població fixa i els recursos existents.

2.10.5. Facilitar serveis i equipaments des de l'administració local

2.10.5.1. Dotar als ajuntaments de la capacitat legal de fer tots els tràmits per evitar desplaçaments.

2.10.5.2. Disminuir la càrrega burocràtica que suposa iniciar activitats en el món rural, flexibilitzar determinats requisits en funció de la dimensió de l'empresa i la ubicació.

2.10.5.3. Facilitar inici de noves activitats agrícoles i de transformació (flexibilització normativa i tràmits més lleugers i assequibles).

2.10.5.4. Crear una llicència directa per infraestructures i activitats petites en el sector agroalimentari per agilitzar tràmits administratius, i simplificar i agilitzar els tràmits administratius per afavorir la transició ecològica en el sector agroalimentari a través de la discriminació positiva per a les explotacions que vulguin fer la conversió.

2.10.5.5. Menys espera a l'hora d'iniciar una activitat, per tant, reforç positiu a nivell burocràtic per agilitzar que als municipis petits no es tingui que passar per tants tràmits a l'hora d'iniciar activitats (urbanisme, permisos...).

2.10.5.6. Agilització de tràmits i llicències. Finestreta única.

3. TRANSICIÓ ECOLÒGICA, CANVI CLIMÀTIC I BIODIVERSITAT

3.1. Gestió de l'aigua

3.1.1. Gestió integral dels recursos hídrics: depuradores i sanejament

- 3.1.1.1. Assegurar la disponibilitat d'aigua potable "de xarxa" amb garanties sanitàries a cases disseminades. Redacció de petits projectes per abastir petits nuclis i conjunts de Masies.
- 3.1.1.2. Realitzar memòries valorades i solucions tècniques per optar a subvencions de les Diputacions o de l'ACA per fer portades d'aigua.
- 3.1.1.3. Fomentar la gestió integral dels ecosistemes de ribera i dels recursos hídrics.
- 3.1.1.4. Fomentar la gestió municipal de l'aprofitament hidrològic per generar energia elèctrica. Que els beneficis generats al territori repercuteixin al territori.
- 3.1.1.5. Incloure mesures que fomentin una qualitat d'aigua correcta per a la població i els ecosistemes.
- 3.1.1.6. Pels municipis petits fomentar tècniques de depuració adequades, com la fitodepuració (basat en l'ús de plantes emergents en molt casos localitzades en els propis ecosistemes dels municipis).
- 3.1.1.7. Establir zones de protecció de pràctiques agràries intensives de manera real als sistemes hídrics (rases, petits rierols, rius, torrents, i pous de captació d'aigua (exigir el compliment de les bones pràctiques agràries). Recuperació d'ecosistemes com boscos de ribera, zones humides...
- 3.1.1.8. Introduir la investigació local del medi subterrani i estudi d'aplicació de tècniques de bioremediació d'aqüífers contaminats per nitrats.
- 3.1.1.9. Exposar la molt greu situació per causa de la presència de pesticides al món rural i incloure estratègies per eliminar aquesta contaminació progressivament.
- 3.1.1.10. La gestió de l'aigua s'ha de treballar de cara al futur. La gestió forestal i la gestió de l'aigua estan estretament vinculades.
- 3.1.1.11. Estudiar la viabilitat d'incentius fiscals i ajuts directes als pobles situats en les capçaleres hidrogràfiques per a la correcta gestió del recurs aigua, amb noves taxes ambientals a l'aigua.
- 3.1.1.12. Treballar mesures per fomentar la recaptació d'aigua natural.
- 3.1.1.13. Desenvolupar ajuts per millorar l'eficiència de reg. Millora dels regadius, especialment tecnificats, amb estalvi d'aigua i energia.
- 3.1.1.14. Ajuts directes per millorar l'eficiència del reg de les finques que en disposen.
- 3.1.1.15. Desenvolupar un nou Pla hidrològic modern per poder afrontar el canvi climàtic.
- 3.1.1.16. Revertir concessions aigua o canons us als municipis.
- 3.1.1.17. Instal·lar depuradores en tots els municipis rurals disposin d'estacions depuradores d'aigües residuals i aquestes no s'aboquin directament al medi.

3.1.2. Concessions hidroelèctriques i dinamització d'embassaments

3.1.2.1. Dinamitzar embassaments: dinamitzar l'embassament d'Escales.

3.1.2.2. Municipalitzar o gestionar públicament les centrals hidroelèctriques. Revisar i recuperar les concessions de les centrals hidroelèctriques.

3.2. Qualitat del sòl, cura i gestió d'espais naturals per a la biodiversitat

3.2.1. Qualitat del sòl

3.2.1.1. Protegir el sòl d'ús agrari (especialment el més fèrtil) i millorar-lo, en la mesura que és un element estratègic per a garantir l'alimentació de la població i retornar els sòls erms de més qualitat productiva a l'activitat agrària, amb especial atenció a aquells que poden ser estratègics per a configuració de mosaics agroforestals.

3.2.1.2. Promoure pràctiques agrícoles que cuidin la salut del sòl, l'acumulació de matèria orgànica al sòl i per tant l'estoc de carboni, a través dels programes de desenvolupament rural, el fons europeus associats al nou PAC, etc.

3.2.2. Cura i gestió d'espais naturals

3.2.2.1. Potenciar la biodiversitat com a punt fort de les zones rurals. Gestió dels espais forestals per adaptació al canvi climàtic.

3.2.2.2. La preservació de la biodiversitat ha de ser compatible amb el desenvolupament de les activitats productives. Cal defugir enfocaments maximalistes/integristes de la conservació de la natura, els territoris rurals no poden ser una "reserva natural" per l'oci del món urbà ni una reserva de biodiversitat com voldria una part del lobby ambientalista.

3.2.2.3. Afavorir la diversificació dels conreus, incloent les varietats tradicionals, i educar al consumidor a exigir diversitat d'aliments a la seva dieta i als mercats. En aquest sentit, cuiners i cuineres i, especialment, els que tenen una imatge pública, poden col·laborar a aquesta difusió.

3.2.2.4. Garantir una gestió activa dels espais naturals ja protegits, amb les eines i els recursos adequats per a fer-ho possible que permetin un estat de conservació favorable dels hàbitats, de la fauna i la flora, i el desenvolupament d'activitats econòmiques relacionades amb la natura.

3.2.2.5. Prioritzar la gestió forestal i d'espais naturals en programes ocupacionals, voluntariat i altres.

3.2.2.6. Protegir el medi rural vers les instal·lacions desproporcionades de plaques solars o molins eòlics que les grans hidroelèctriques projecten al territori i que fan que els agricultors cedeixin les terres perquè els hi surt més a compte que treballar-les, impeding així el desenvolupament i relleu generacional fan malbé la riquesa del paisatge rural.

3.2.2.7. Fomentar la recerca a l'entorn de l'impacte de l'eficiència en l'ús de l'aigua sobre la productivitat dels cultius, siguin de reg o de secà.

3.2.2.8. Restablir, conservar i millorar els ecosistemes relacionats amb l'agricultura.

3.2.2.9. Oferir mesures i incentius per a la recuperació de la pedra seca.

3.2.3. Aproximació des del paisatge (landscape approach)

- 3.2.3.1. Oferir suport tècnic i econòmic als ens locals i la societat civil per la posada en marxa de processos d'empoderament, autoafirmació i de transició ecològica a través d'un enfocament integral basat en el paisatge (*landscape approach*). P.Ex: Cartes de paisatge, plans d'ordenació, inventaris de recursos naturals i serveis ecosistèmics, planificacions d'usos del sòl i cultius en base a previsions climàtiques...
- 3.2.3.2. Promoure cartes del paisatge. Impulsar Carta del Paisatge en un procés participatiu com a eina per aconseguir una alta autoestima territorial. Com un instrument de concertació territorial, recollit a la Llei de Paisatge de Catalunya, ja que hi ha àrees agrícoles de plana del rerepaís que estan greument amenaçades per creixements urbanístics, infraestructures viàries, projectes d'aprofitament energètic.
- 3.2.3.3. Millorar el paisatge de les zones urbanes rurals perquè són els escenaris principals on es viu i es treballa.

3.2.4. Monitorització de l'ecosistema

- 3.2.4.1. Desenvolupar eines de monitorització i mapeig per tenir indicadors per capes, per veure com afecten les nostres intervencions en l'ecosistema.
- 3.2.4.2. Elaborar un mapa de vulnerabilitats de cultius i espècies animals d'interès productiu a Catalunya més susceptibles de patir els impactes climàtics previstos.

3.2.5. Regeneració de marges i camins

- 3.2.5.1. Establir programes de formació i acompanyament en la creació i implementació de protocols de gestió i manteniment de les vores de camins i carreteres, marges, bardisses...amb criteris de protecció i manteniment de la de la fauna i flora silvestres (biodiversitat).
- 3.2.5.2. Establir ajudes pel manteniment de marges de pedra seca. Actualment la superfície de construccions de pedra seca resta dels ajuts agrícoles.
- 3.2.5.3. Potenciar una agricultura respectuosa amb la biodiversitat (per exemple potenciant el manteniment dels marges per preservar-ne així la biodiversitat).
- 3.2.5.4. Revaloritzar amb més èmfasi el patrimoni cultural del món rural, en especial la pedra seca i les seves construccions derivades, que estan desapareixent. Malauradament i, tot i els esforços que s'estan fent per part d'entitats com l'APSAT (Associació Pedra Seca Arquitectura Tradicional), particulars i alguns organismes per recuperar aquesta tradició mil·lenària, encara falta molta feina per fer i suport. És necessari i gairebé obligat restaurar i recuperar la tècnica de la pedra seca perquè té uns usos en l'entorn i el medi rural i natural.
- 3.2.5.5. Formació i foment de l'ofici de marger i barracaire.
- 3.2.5.6. Evitar la degradació del medi rural recuperant aquells elements patrimonials de pedra seca que tenen una funcionalitat i li podem donar uns usos en l'actualitat.
- 3.2.5.7. Recuperar els camins per accedir al medi rural.

3.2.6. Protecció de boscos madurs

- 3.2.6.1. Identificar i protegir els pocs rodals de boscos madurs que hi ha a les zones rurals de Catalunya, en el sentit que no s'han d'explotar des del punt de vista silvícola. És important que aquesta protecció sigui efectiva, doncs es tracta d'un patrimoni natural molt escàs en un territori com

Catalunya amb un alt grau d'antropització. Cal explorar quin és el mètode més apropiat per conservar-los, com per exemple comprant dret de tala i efectuant acords de custòdia del territori que deixin clar que aquests rodals han d'evolucionar segons la dinàmica natural, sense intervenció humana.

- 3.2.6.2. Establir una xarxa de boscos en evolució natural que garanteixi la preservació dels boscos de Catalunya més madurs i biodiversos, que atregui el turisme de qualitat i també el relacionat amb la salut.
- 3.2.6.3. Implementar mesures agroambientals per tal de preservar la biodiversitat, sobretot en aquelles zones en les quals s'està portant a terme una agricultura i ramaderia industrial de tipus intensiu, amb notables efectes sobre el medi. En aquest sentit, cal treballar prenent de base la custòdia agrària, on la producció agrària no ha d'estar renyida amb la conservació i potenciació de la biodiversitat.
- 3.2.6.4. Crear una xarxa de boscos terapèutics amb la implicació de la propietat privada, si es dona el cas.
- 3.2.6.5. Recuperar varietats autòctones d'arbres i plantes.
- 3.2.6.6. Protegir els boscos de les planes agrícoles. En els darrers anys i en l'actualitat hi ha hagut una profusió de rompudes de terrenys forestals per guanyar terres de conreu o pastures. Pensem que aquestes s'haurien de regular i fins i tot no permetre, sobretot a les planes agrícoles (Plana de Vic, Pla de Bages, plana selvatana, conca d'Òdena...). Es tracta de territoris amb una clara vocació agrícola on els espais forestals (boscos-illa) són escassos i actuen de refugi de la biodiversitat i possibiliten un paisatge en mosaic agroforestal d'alt interès. Per tant, cal conservar aquests paisatges en mosaic, reflex d'una sàvia i equilibrada humanització del territori. A més, aquestes zones estan subjectes a dinàmiques territorials que posen el perill l'equilibri rural-urbà que les caracteritza.

3.2.7. Biodiversitat i serveis ecosistèmics

- 3.2.7.1. Fomentar les mesures per la conservació i restauració de basses, sèquies, boscs, franges herbàcies i murs de pedra seca en espais agraris per promoure la biodiversitat i contribuir al control de plagues, pol·linització, protecció front a inundacions i ventades.

3.3. Gestió sostenible dels residus

3.3.1. Millora recollida selectiva de residus

- 3.3.1.1. Promoure l'estratègica catalana de residu 0. Eco disseny, recollida porta a porta, canvi dels models de consum (no generar-los d'entrada).
- 3.3.1.2. Promoure als llocs on no està implantat, el porta a porta pel reciclatge de residus, també facilitar i fomentar el residu zero.
- 3.3.1.3. Realitzar un esforç de difusió per augmentar la confiança dels ciutadans en el sistema de gestió de residus, que actualment és bastant baixa.
- 3.3.1.4. Afegir en cada poble els contenidors de VIDRE-ORGANIC-PLASTIC-PAPER. Fixar un establiment o alguna solució per fer recollida d'olis reciclats.
- 3.3.1.5. Treballar per la correcta reutilització i reciclatge dels subproductes que generem.
- 3.3.1.6. Fomentar el servei de recollida de residus i neteja dels camins rurals dels municipis.

3.3.2. Reducció d'envasos

- 3.3.2.1. Crear un sistema de retorn d'envasos de vidre i plàstic a les botigues, com es feia antigament o tal com s'està fent ara en alguns països d'Europa.
- 3.3.2.2. Potenciar la venda de productes a granel a les botigues.

3.4. Planificació i promoció de les energies renovables

3.4.1. Planificació descentralitzada i participada a nivell de país per a la transició energètica

- 3.4.1.1. Definir una política de transició ecològica participada, descentralitzada i ordenada. Falta planificació territorial per decidir on i com volem els nous projectes de renovables. Cal buscar una solució que sigui sostenible a llarg termini tenint en compte la demanda futura.
- 3.4.1.2. Definir una estratègia de quina ha de ser la contribució dels territoris rurals a la transició energètica, i fer-ho compatible amb la seva realitat socioeconòmica i ambiental. Preservar els sòls agrícoles enfront de macro projectes energètics. Cal un pla d'acció detallat i accions amb impacte real, facilitar iniciatives, destinar-hi pressupost, etc.
- 3.4.1.3. Desenvolupar l'Agenda verda ha de ser un dels eixos al voltant dels quals ha de pivotar el desenvolupament rural. Apostar per un model d'implantació de les energies renovables que sigui sostenible, planificat a nivell de Catalunya i que garanteixi una distribució equitativa arreu del país. Que tingui en compte els petits propietaris, que fomenti l'autoconsum i l'aprofitament de les zones industrialitzades. Cal sobretot, evitar l'especulació energètica per part de grans empreses que només busquen el benefici propi. Aquest model energètic ha d'anar acompanyat de més educació en l'estalvi i en el foment de l'eficiència energètica i l'autoconsum, perquè un creixement il·limitat en el consum i la generació d'energia no és ni sostenible ni viable.
- 3.4.1.4. Promoure el debat territorial amb la voluntat d'arribar a un consens per al desplegament de l'energia renovable que faci compatible la transició energètica, el proveïment d'aliments i la provisió d'altres serveis ecosistèmics sota el paradigma d'una transició justa i que garanteixi l'equitat territorial.
- 3.4.1.5. Posar èmfasi en la importància de l'emergència climàtica i fer un debat sobre els efectes al territori, sobretot vinculant-lo amb l'economia (estacions d'esquí, viticultura al Pallars, farratges de muntanya...).
- 3.4.1.6. Desenvolupar projectes de col·laboració publico-privada per impulsar la transició energètica cap un sistema més sostenible i eficient.
- 3.4.1.7. Apostar pel decreixement energètic, amb l'acompanyament de renovables, però sempre amb la consciència de la procedència dels materials que utilitzem per aquesta "transició energètica".
- 3.4.1.8. Concertar d'igual a igual entre els grans consumidors (àrees metropolitanes) i grans productors (àrees rurals) les sobiranes energètiques, alimentàries i hídriques.
- 3.4.1.9. El CBC va col·laborar amb el govern de Catalunya per l'elaboració de les bases de l'Estratègia per a l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola a Catalunya 2021-2027. En aquest sentit, el CBC pot ajudar a identificar, elaborar i també millorar les polítiques, els programes necessaris per garantir un desenvolupament rural i sostenible.
- 3.4.1.10. Oferir informació, formació, assessorament per càrrecs electes, secretaris, interventors i personal tècnic de les administracions per tal de crear una estratègia conjunta, compartida i consensuada amb la ciutadania a nivell energètic. Dotar d'eines perquè els ajuntaments puguin desenvolupar un model energètic verd autosuficient

- 3.4.1.11. Sensibilitzar la població entorn del debat energia verda vs impacte visual.
- 3.4.1.12. Fomentar les mesures no estructurals i les solucions basades en la natura, com infraestructures verdes que mantinguin la connectivitat ecològica, així com impulsar mesures flexibles que continuïn sent eficients davant els diferents escenaris de canvi climàtic. Sobretot en l'àmbit de gestió de conques hidrogràfiques, per assolir: la mitigació dels efectes negatius del canvi climàtic (riuades, etc.); la restauració d'ecosistemes i recuperació dels serveis que proveeixen (de provisió, reguladors, culturals i de suport); la reducció del impacte de la activitat humana sobre els ecosistemes terrestres i aquàtics; i la recuperació d'hàbitats amb conseqüent afavoriment de la biodiversitat.
- 3.4.1.13. Promoure que les mesures d'estalvi energètic impulsades per la ciutadania en els nuclis urbans es completin per polítiques voluntaristes dels ajuntaments de mitigació de l'efecte d'illa de calor, amb la plantació d'arbrat, el foment de la vegetació als espais públics (menys paviment i més plantes), el proveïment d'ombra vegetal en general que participa en fer disminuir la temperatura dels espais exteriors. Dins aquesta mesura és important conscienciar els càrrecs electes de la importància de conservar l'arbrat vell que proveeix més serveis ecosistèmics que si es substitueix per arbrat nou (estudi de regeneració de l'arbrat abans de les intervencions en espais públics).
- 3.4.1.14. Prioritzar instal·lacions de parcs solars en zones de bosc de baixa qualitat o antics camps de conreu abandonats, on si es col·loquessin estratègicament d'acord amb bombers o agents rurals podrien actuar de tallafocs, sense perdre superfície útil de conreu.
- 3.4.1.15. Aprofitar les infraestructures existents com mitjanes i talussos d'autopista, grans canals de rec i transport d'aigua, polígons industrials, etc., per fer instal·lacions d'energies renovables i no pas l'espai rural, que ha de ser una zona de producció alimentària i de conservació del medi ambient i la biodiversitat de Catalunya.

3.4.2. Monitorització i indicadors d'impacte

- 3.4.2.1. Limitar la petjada ecològica, tenir indicadors a temps real i públics de la petjada ecològica per persona, família i municipi.

3.4.3. Producció d'energia renovable a nivell municipal

- 3.4.3.1. Desenvolupar Agències Locals d'Energia per a la producció d'energia renovable a nivell municipal, que donin servei a municipis sense recursos tècnics necessaris per dissenyar i executar projectes de transició energètica i autoconsum.
- 3.4.3.2. Potenciar la transformació energètica dels pobles, especialment, a través de les illes energètiques i altres sistemes de producció col·lectiva d'energia.
- 3.4.3.3. Prioritzar la instal·lació de plaques fotovoltaïques en naus industrials, enlloc de fer-ho en sòl agrícola, i explorar l'oportunitat que genera l'anomenada "activitat agrivoltaica", per evitar que les noves instal·lacions fotovoltaïques comportin la pèrdua de conreus. Fomentar la cessió o arrendament de teulades de granges, magatzems i indústries per poder col·locar energia solar. Totes elles tenen punts d'evacuació molt senzills.
- 3.4.3.4. Desenvolupar comunitats Locals d'Energia a les zones rurals. Estem a anys llum d'Europa en aquest aspecte. Implementar energies renovables a petita escala.
- 3.4.3.5. Crear *District heatings* de biomassa d'estella local, subvencionats i gestió cooperativa. Promoure la biomassa, amb una gestió forestal i producció neta i sostenible amb calderes comunitàries. Exemple: AGFMP, Associació forestal Montseny Ponent.

3.4.3.6. Impuls i obligació als equipaments públics d'ús de biomassa catalana i plaques solars, i no més de gasoil estranger.

3.4.4. Empresa pública elèctrica

3.4.4.1. Crear una empresa pública o publico-privada de producció i distribució elèctrica.

3.4.5. Promoció i ajuts a les energies renovables i estalvi energètic

3.4.5.1. El Leader podria ajudar a incentivar determinats tipus d'empreses i deixar d'incentivar-ne d'altres, ser més selectius/coherents en el tipus de projectes que se subvencionen (ex: no ajudar empreses que no aposten per la transició ecològica).

3.4.5.2. Potenciar les energies renovables d'autoconsum amb bonificacions a l'IBI i que aquestes no siguin decisió dels ajuntaments sinó que hagi de ser per a tothom.

3.4.5.3. Potenciar les ajudes per posar plaques solars en cases particulars.

3.4.5.4. Incentivar per part del ICAEM les inversions en renovables en nuclis de població petits d'autoconsum com la solar tèrmica, solar fotovoltaica i la minieòlica juntament amb la biomassa han de ser una prioritat del govern en les zones rurals.

3.4.5.5. Modificar normatives i donar suport financer per la implantació de Comunitats Energètiques Rurals que, minimitzant els impactes ambientals, permetin incrementat l'autoconsum en zones rurals de forma agrupada.

3.4.5.5. Ajuts a la recerca, investigació, proves pilot, etc. d'energies alternatives als combustibles fòssils.

3.4.5.6. Desenvolupar un protocol o guia comuna per noves energies renovables per a tots els municipis.

3.4.5.7. Impulsar les ajudes per implementar sistemes d'estalvi energètic als establiments turístics (al·lotjaments, empreses, restaurants...).

3.4.5.8. Promoure més incentius fiscals i ajuts a empreses i entitats que inverteixen en energies renovables, disminució de consums i millores en l'eficiència energètica d'edificis.

3.4.6. Promoció de l'autoconsum energètic

3.4.6.1. Assessorar a les persones expertes que ajudin a les persones que volen fer la transició energètica (es podria oferir des dels Grups Leader, per exemple). Potenciar més l'autoconsum (petites instal·lacions), enlloc de grans produccions d'energia, i sempre basant-nos en la sostenibilitat.

3.4.6.2. Fomentar i incentivar l'ús d'energies renovables a les propietats, en forma de projectes a petita escala, enfocats a l'autosuficiència i la no dependència de les grans companyies energètiques.

3.4.6.3. Donar més formació/informació a la població i sensibilitzar a la població sobre les implicacions que té el seu consum d'energia. Promocionar l'autoconsum energètic (habitatges i PIMES). Sensibilitzar sobre la sobirania energètica.

3.4.6.4. Promoure la construcció / transformació en vivendes autosuficients i passives.

3.4.6.5. Apropar la generació d'energia als consumidors/es.

3.4.6.6. Afavorir la instal·lació de plaques solars sense limitacions per les catalogacions urbanístiques.

3.4.6.7. Impulsar la creació de cooperatives rurals energètiques per l'autoconsum.

3.4.6.8. Promoure la instal·lació de calderes de biomassa en les comunitats d'habitatges.

3.4.6.9. Impulsar l'autogeneració energètica distribuïda, autònoma o en xarxa, amb ajudes per plaques solars, molins de vent, facilitació amb l'ACA de micro-turbines hidràuliques, pagament als clients/generadors per l'energia transmesa a la xarxa en cas de superàvit. I el pas d'eines i transports amb benzina, a elèctrics.

3.4.6.10. Centralitzar equipaments municipals per una gestió més eficient de l'energia.

2.5. Foment de l'economia circular

2.5.1. Apostar per una economia local i circular que involucri tots els sectors, i apostar per l'agricultura i ramaderia ecològica, d'una forma sostenible amb el medi ambient.

2.5.1. Potenciar el tancar cercles dins les explotacions agràries.

2.5.1. Generar estratègies d'economia circular en tota la cadena de valor del sector primari, d'aprofitament i reaprofitament de recursos entre diversos productors, mitjançant la digitalització i creació de *clusters* agraris que propicien la interacció i col·laboració entre productors, així com, al final, la valorització energètica de les dejeccions ramaderes, en una primera fase (generació de biogàs) i a continuació per la producció de fertilitzants orgànics, junt amb la valorització de la fracció orgànica dels residus sòlids municipals i del sector de la restauració i hostaleria.

2.5.1. Generar ocupació en el sector de l'economia circular.

2.5.1. Fer una transició vers un model més eficient en l'ús de les matèries primeres i una gestió més circular dels recursos, per exemple a través del canvi de models de negoci, el desenvolupament de la fiscalitat ambiental, donant especial suport a la petita indústria.

2.5.1. Treballar per fer de les dejeccions ramaderes un recurs energètic i no un residu contaminant i treballar per l'economia circular, i per la reducció de residus a nivell comarcal, l'aposta per nous sistemes com l'estudi del porta a porta.

2.5.1. Elaborar un Catàleg de disponibilitat de recursos naturals i vincular-ho amb proveïdors de serveis per fomentar oferta-demanda i dinamitzar l'economia local entorn els bioproductes.

2.5.1. Dins de l'objectiu estratègic tecnològic de CBC, es desenvoluparan diversos projectes col·laboratius en R+D+i en l'àmbit de tecnologies relacionades amb la bioenergia, l'àmbit de la bioeconomia circular i en l'àmbit de la digitalització. El resultat esperat en aquest sentit és promoure la creació de nous models de negoci basats en la bioeconomia circular i la digitalització. El CBC pot col·laborar amb l'Agenda Rural de Catalunya en els projectes destacats i relacionats per tal d'impulsar la innovació rural i dinamització econòmica.

2.5.1. La bioeconomia en transició ecològica estan molt vinculades, per tant hem de poder aprofitar els fons europeus nous (*Next Generation* i projectes tractors a nivell europeu).

2.5.1. Implementar l'Estratègia de la bioeconomia a Catalunya alineada amb els ODS i la Ris3cat.

2.5.1. Conscienciar la població local amb els objectius de desenvolupament sostenible a partir de campanyes de sensibilització ambiental i d'economia circular.

3.6. Normativa transició ecològica, emergència o canvi climàtic

3.6.1. Gestió de l'aigua

3.6.1.1. Treballar mesures legislatives vers monopoli elèctriques

3.6.2. Cura i gestió d'espais naturals pel canvi climàtic

3.6.2.1. Fer una moratòria decret llei 16/2010 de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, i engegar un debat a nivell territorial, tant amb ajuntaments, comarques com amb entitats del territori.

3.6.2.1. Desenvolupar ordenances fiscals contra l'acampada lliure.

3.6.3. Planificació i promoció de les energies renovables

3.6.3.1. Desenvolupar un reordenament territorial incorporant energies renovables. Aquest nou ordenament, més enllà d'establir zones hauria de contemplar criteris sobre prioritats en l'ocupació de superfícies per a captació d'energia, com ara sostres edificats, infraestructures, zones degradades, sòls de baix valor agrícola, forestal o paisatgístic. I viceversa, hauria de contemplar prioritats en la preservació de sòls per funcions i usos estratègics, com ara entorns d'elevat valor ecosistèmic, els sòls agrícoles o forestals d'elevada productivitat o els entorns amb paisatges emblemàtics, etc.

3.6.3.2. Regular projectes energies renovables.

3.6.3.3. Incorporar criteris ambientals i regeneratius en la PAC.

4. TERRITORI CONNECTAT

4.1. Accés a TIC

4.1.1. Accés a la xarxa mòbil i internet (fibra òptica, 4G, 5G)

- 4.1.1.1. Garantir la cobertura de mòbil i internet al territori rural, incloent nuclis disseminats i masies i que la connexió sigui de qualitat (latència, velocitat i altres paràmetres).
- 4.1.1.2. Fer campanyes per estendre la fibra òptica (a l'igual que es va fer en el seu moment per electricar les masies aïllades).
- 4.1.1.3. Garantir l'accés a internet d'alta velocitat a través del suport a empreses locals que ofereixin aquest servei a les zones rurals amb poca densitat de població, mitjançant discriminació positiva a nivell fiscal a les empreses del sector.
- 4.1.1.4. Crear una xarxa pública pel desplegament de la fibra òptica i/o el servei de telefonia mòbil.
- 4.1.1.5. Connexió a la fibra òptica gratuïta i garantida.
- 4.1.1.6. Equiparació de preus en el cas que l'única possibilitat de connexió sigui via satèl·lit.
- 4.1.1.7. Donar a conèixer alternatives a la fibra òptica per territoris no connectats com ara el ràdio-enllaç.
- 4.1.1.8. Baixar el preu de connexió a la Xarxa Oberta de Catalunya fent que aquest sigui proporcional a la quantitat de població de cada nucli on es desenvolupa.
- 4.1.1.9. Canviar el model de la Xarxa Oberta de Catalunya cap a un model distribuït final participada.
- 4.1.1.10. Establir punts de connexió a internet gratuïta, amb ordinadors, personal tècnic per orientar i programació de cursos.
- 4.1.1.11. Fomentar l'ús del cable en contraposició a l'ús de la wifi per evitar impactes a la salut.

4.1.2. Formació i suport en l'ús de TIC

- 4.1.2.1. Formar en noves tecnologies de la informació i comunicació, especialment a les persones grans.
- 4.1.2.2. Crear un servei de suport tecnològic permanent (o centres d'atenció físics) per resoldre qüestions relacionades amb tràmits i/o necessitats digitals i formació. Es tracta d'un servei d'assessorament, formació i acompanyament per tal de reduir l'esclatxa digital.
- 4.1.2.3. Realització de cursos i jornades per ensenyar a usar les eines digitals de l'administració pública (per exemple t-cat i idcat mòbil).

4.1.3. Dades obertes

- 4.1.3.1. Disposar de dades obertes amb la informació territorial.
- 4.1.3.2. Promoure la creació de plataformes col·laboratives a partir d'interessos comuns per estar connectats i poder generar oportunitats i sinergies.

4.2. Transport públic, mobilitat sostenible i xarxa viària

4.2.1. Foment del transport públic

- 4.2.1.1. Repensar la xarxa de transport públic, tant pel que fa a l'abast territorial, les freqüències i horaris.
- 4.2.1.2. Millorar la connectivitat entre municipis.
- 4.2.1.3. Subvencionar les tarifes rurals per tal d'equiparar els preus a les tarifes urbanes i racionalització de les zones de transport integrat.
- 4.2.1.4. Eliminar l'exclusivitat del transport escolar per tal d'aprofitar els trajectes.
- 4.2.1.5. Implementar una xarxa de microtransport públic a demanda (ex: Shotl).
- 4.2.1.6. Garantir el transport a demanda i subvencionat per a persones amb dificultats de mobilitat.

4.2.2. Foment de la mobilitat sostenible

- 4.2.2.1. Implantar serveis de *car-sharing rural*.
- 4.2.2.2. Habilitar punts de càrrega de vehicles elèctrics a tot el territori.
- 4.2.2.3. Fomentar l'ús de vehicles elèctrics a l'administració.
- 4.2.2.4. Fomentar l'ús de bicicletes elèctriques.
- 4.2.2.5. Implantar autobusos (de transport públic) elèctrics.
- 4.2.2.6. Fomentar les compres comunitàries per estalviar desplaçaments amb vehicles.
- 4.2.2.7. Creació d'aparcaments sostenibles. Habilitar grans pàrquings prop de les entrades naturals de la comarca i a partir d'aquí potenciar el transport públic i l'ecomobilitat.
- 4.2.2.8. Crear aparcaments segurs per a bicicletes.
- 4.2.2.9. Fomentar l'ús i implantació de transports mixtes de passatgers i mercaderies.
- 4.2.2.10. Crear rutes saludables per a zones forestals i rurals.

4.2.3. Xarxa de carreteres i camins

- 4.2.3.1. Realitzar un pla zonal de carreteres dotat de finançament per tal d'identificar, planificar i tenir en compte en l'ordenació la titularitat.
- 4.2.3.2. Canviar la titularitat d'aquelles carreteres que actualment són locals i les quals els ajuntament no poden mantenir per l'elevada despesa que comporta.
- 4.2.3.3. Invertir en el manteniment de les carreteres per tal de millorar la seva seguretat (p.ex: dobles carrils, accessos fàcils).
- 4.2.3.4. Pavimentar tots els accessos a les cases.
- 4.2.3.5. Crear i mantenir la xarxa de camins i creació de vies verdes i carrils bicis per tal de garantir la circulació segura i fomentar la mobilitat quotidiana "sense cotxe". Aquestes xarxes haurien de permetre desplaçaments a llocs de treball com ara els polígons industrials a les afores dels pobles.
- 4.2.3.6. Disposar d'un inventari de camins per promoure el transport net per camins no motoritzats (preservant a la vegada espais singulars i fràgils).

4.2.3.7. Recuperar els camins ramaders i prioritzar la ramaderia extensiva transhumant, pel seu potencial econòmic, ecològic i social.

4.2.4. Xarxa ferroviària

4.2.4.1. Fomentar l'ús del ferrocarril desdoblant vies tant pel transport de persones com de mercaderies.

4.3. Xarxes elèctriques

4.3.1. Millorar el manteniment de les xarxes elèctriques per part de les empreses subministradores del servei.

4.3.2. Limitar el temps de resposta de l'atenció al client en cas d'incidència.

4.3.3. Creació d'una empresa pública de producció i distribució elèctrica.

4.4. Normativa territori connectat

4.4.1. Accés a TIC

4.4.1.1. Llei General de Telecomunicacions

4.4.1.1.1. La Llei General de Telecomunicacions hauria de preveure les realitats de micropobles rurals i l'especificitat dels ens locals d'aquests municipis en termes de facilitar el desplegament de fibra òptica.

4.4.1.2. Ajuts infraestructures fibra òptica, 4G i 5G

4.4.1.2.1. Subvencions per a infraestructura de connexió 4G i 5G en zones rurals.

4.4.1.3. Incentius al teletreball

4.4.1.3.1. Consolidar en teletreball com a model viable de feina mitjançant la seva regulació per no haver de desplaçar-se diàriament a un centre de treball.

4.4.1.3.2. Fomentar el teletreball amb incentius fiscals i ajudes directes.

4.4.2. Xarxa viària i mobilitat sostenible

4.4.2.1. Vehicle elèctric

4.4.2.1.1. Facilitats i ajuts per la compra de vehicles elèctrics i instal·lacions de càrrega

5. SISTEMA AGROALIMENTARI: AVANÇAR CAP A LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

5.1. Accés als recursos productius i protecció dels espais agraris

5.1.1. Accés a la terra

- 5.1.1.1. Crear bancs de terres creats per institucions públiques o associacions sense ànim de lucre amb l'objectiu de mobilitzar terres agrícoles en desús o amb usos de baixa intensitat. Les terres del banc podrien anar vinculades especialment a espais TEST, iniciatives agroecològiques i joves agricultores i ramaderes.
- 5.1.1.2. Incorporar criteris de valor cultural del manteniment de models agraris més sostenibles en reglaments de bancs de terra.
- 5.1.1.3. Crear una borsa de treball agrícola vinculada als bancs de terres.
- 5.1.1.4. Davant del problema de la fragmentació de la terra, explorar nous mecanismes socialment innovadors i processos cooperatius de consolidació i agrupament de terres com les iniciatives de Gestió en Comú descrites en la nova Llei d'Estructures Agràries del País Valencià, i aplicades ja amb èxit a diferents cooperatives agràries a través del *Go Innoland*.
- 5.1.1.5. Regular el preu de la terra per ús agrícola.
- 5.1.1.6. Recuperar terres de cultiu i penalitzar l'abandonament o no ús de la terra de conreu (per exemple, que no obtinguin subvencions els propietaris de terres no treballades).
- 5.1.1.7. Gravar fiscalment la terra en desús i, quan sigui necessari, introduir i aplicar el procediment d'expropiació de l'ús de la terra agrària abandonada.
- 5.1.1.8. Recuperar terres de conreu identificant la propietat de la terra i canviant usos arbustius-forestals a agrícoles.
- 5.1.1.9. Reforçar i impulsar plataformes d'informació i intermediació que facilitin la confiança entre agricultors en retirada i noves entrants.
- 5.1.1.10. Evitar la concentració de terres, fet que dificulta la dinamització del sector i l'entrada de nous pagesos/es.
- 5.1.1.11. Cedir terrenys públics agrícoles per dedicar-los a la producció.
- 5.1.1.12. Compra pública i col·lectiva de sòl agrícola.
- 5.1.1.13. Facilitar l'accés a la informació clau per a la dinamització de projectes agroecològics i la custòdia del territori amb una cartografia de sòls públics incloent les propietats demaniales i patrimonials de la Generalitat, INCASOL i altres empreses públiques així com dels ens públics locals.

5.1.2. Accés i conservació les llavors i races autòctones

- 5.1.2.1. Impulsar la recuperació, posada en valor i comercialització de varietats locals cultivades i races autòctones.
- 5.1.2.2. Conservar l'agrobiodiversitat del país (inventaris i salvaguarda) i fomentar els bancs genètics i de llavors de varietat tradicionals.

5.1.2.3. Catalogar el banc genètic i de llavors de varietats tradicionals i promocionar-lo, com a estratègia d'adaptació al canvi climàtic.

5.1.2.4. Donar suport als bancs de llavors.

5.1.2.5. Crear un banc d'arrendament de bestiar a preu assequible.

5.1.3. Accés a maquinària i eines

5.1.3.1. Crear bancs de maquinària (ex: empacadores o tractors) i eines amb gestió pública o cooperativa.

5.1.4. Regadius

5.1.4.1. Impulsar decididament la modernització dels regadius tradicionals a tot el territori.

5.1.4.2. Implantar nous regadius a les zones que les condicions hidrogràfiques i orogràfiques ho permeten en el marc d'acord amb els agents de territori.

5.1.4.3. Promoure la recerca sobre regadius per a un ús més eficient de l'aigua.

5.1.5. Serveis d'acompanyament a la pagesia

5.1.5.1. Fomentar l'acompanyament per la creació d'explotacions agroalimentàries.

5.1.5.2. Crear finques d'experimentació i acompanyament de nous projectes (Espais Test Agraris).

5.1.5.3. Dotar d'eines i recursos als municipis i consells comarcals per activar processos de transició agroecològica mitjançant l'assessorament, la formació, acompanyament i dinamització.

5.1.5.4. Creació d'oficines territorials de suport i dinamització al sector primari i suport a l'emprenedoria rural.

5.1.5.5. Impulsar la creació d'agències que facilitin les tasques burocràtiques als petits productors agroalimentaris, per tal que puguin accedir als ajuts.

5.1.5.6. S'hauria de crear una finestra única per al sector agroalimentari. Actualment per demanar alguns permisos has d'anar a diferents departaments com ara agricultura, territori, urbanisme, ACA...

5.1.6. Protecció dels espais agraris i posada en valor del paisatge agrari

5.1.6.1. Preservar el sòl agrari i concebre'l com un bé comú. Això implica planificar-lo i dinamitzar-lo com a tal, prioritzant el desenvolupament d'activitats agrícoles ambientalment sostenibles, socialment justes i arrelades al territori.

5.1.6.2. Recuperar l'agricultura periurbana al voltant dels pobles (professionalitzada i ecològica).

5.1.6.3. Incorporar, en totes les planificacions de la infraestructura urbana, la transformació o conversió de solars buits i zones degradades cap a horts urbans, tenint en compte la contaminació dels sòls en aquestes àrees.

5.1.6.4. Protegir i dinamitzar espais periurbans: foment d'horts i vergers urbans i periurbans, amb suport, col·laboració i participació ciutadana.

5.2. Transformació i elaboració agroalimentària

5.2.1. Indústria de transformació agroalimentària a petita escala

5.2.1.1. Potenciar la creació d'indústria agroalimentària de proximitat i de petita escala i la creació de llocs de treball especialitzats en aquest sector.

5.2.2. Infraestructures d'elaboració compartides: obradors i escorxadors de baixa capacitat i sales de desfer

5.2.2.1. Crear obradors compartits.

5.2.2.2. Posar en funcionament escorxadors, sales de desfer de baixa capacitat i càmeres de fred comunitàries que facilitin el processat i emmagatzematge del producte, facilitant la venda directa i disminuint els costos.

5.2.2.3. Promoció de projectes cooperatius dins del marc de l'Economia Social i Solidària per generar infraestructures que permetin que petits projectes puguin transformar per afavorir el salt d'escala.

5.3. Cadena alimentària, circuits curts de proximitat i venda directa

5.3.1. Distribució compartida

5.3.1.1. Crear centres logístics de distribució dels productes dotats de les infraestructures necessàries (ex: naus refrigerades, punts de recollida) que abasteixin, entre d'altres, els petits comerços.

5.3.1.2. Donar suport i promocionar les organitzacions que aglutinin petits productors locals per generar projectes de distribució compartida.

5.3.1.3. Crear centrals de compres i distribució a cada municipi i/o comarca.

5.3.1.4. Generar línies del transport en fred més descentralitzades al territori (en algunes zones només hi ha una companyia que fa aquest servei).

5.3.1.5. Promoció de projectes cooperatius dins del marc de l'Economia Social i Solidària per fer millores en la distribució compartida per afavorir el salt d'escala dels projectes.

5.3.1.6. Creació d'un sistema cooperatiu de logística per garantir el transport i la distribució dels productes alimentaris a Barcelona i l'àrea metropolitana de Barcelona.

5.3.2. Comercialització i promoció dels productes de proximitat: venda directa i circuit curt, compra pública, restauració col·lectiva i cooperatives de consum

5.3.2.1. Fer planificacions a escala territorial a partir de la diagnosi de les necessitats i estat del sistema agroalimentari. L'objectiu d'aquests estudis és planificar una producció, distribució i comercialització dels productes a escala local/territorial, abans que dedicar-la a l'exportació.

5.3.2.2. Impulsar les agrobotigues i els punts de venda especialitzats per tal de dinamitzar el comerç local.

5.3.2.3. Promoure els productes de proximitat dins de les referències de les empreses de distribució d'aliments. Fer "corners" de producte local a les botigues del poble i centres comercials.

- 5.3.2.4. Obrir botigues de productes alimentaris vinculades a les D.O a Barcelona i altres ciutats com Reus o Lleida.
- 5.3.2.5. Fomentar l'associacionisme per tal de generar circuits curts (des de la producció fins la comercialització conjunta).
- 5.3.2.6. Potenciar les plataformes de comerç electrònic conjuntes integrades en un paraigües comú que faciliti arribar al consumidor amb una despesa menor de màrqueting i comercialització.
- 5.3.2.7. Incentivar/recuperar els mercats setmanals municipals.
- 5.3.2.8. Posar en valor els mercats setmanals amb producte local.
- 5.3.2.9. Impuls dels projectes de comercialització participatius com els supermercats cooperatius o les cooperatives de consum. Es pot vincular a ajudes per incorporar una persona treballadora que dinamitzi el projecte.
- 5.3.2.10. Unificació de les etiquetes (DO, ecològic, producció integrada, segells locals,...) per fer-les més clars i entenedors.
- 5.3.2.11. Establir quins són els criteris per definir els "productes de proximitat" de manera que es puguin diferenciar clarament en l'oferta alimentària.
- 5.3.2.12. Promoure l'ecoetiquetatge dels productes.
- 5.3.2.13. Millorar l'eficiència i els processos administratius en sol·licitar permisos per crear nous negocis rurals vinculats al territori de transformació i venda directa de productes alimentaris.
- 5.3.2.14. Vincular l'alimentació de proximitat amb la compra pública (escoles, serveis sanitaris).
- 5.3.2.15. Fomentar l'ús de productes de proximitat a la restauració col·lectiva.
- 5.3.2.16. Incentivar la cuina compromesa en cuines col·lectives, tant públiques com privades, que treballin amb aliments locals, ecològics, justos, de temporada i ètics.
- 5.3.2.17. Crear xarxes de suport per la transició de les cuines i les persones que treballen en aquestes cuines cap a la cuina compromesa.
- 5.3.2.18. Suport a iniciatives com els menjadors escolars ecològics o els restaurants km0-Slow Food.
- 5.3.2.19. Incorporar el producte local i ecològic en les cuines públiques i apostar per una Compra Pública Responsable (CPR) d'aliments saludables des de les diferents administracions catalanes, així com des dels centres que depenguin d'una gestió pública o des d'entitats privades amb servei públic.
- 5.3.2.20. En l'àmbit pesquer, i pel que fa a l'articulació del sistema alimentari, caldria millorar els canals de venda directa i local de pesca artesanal amb el suport de les administracions públiques, com ja s'està fent amb algunes confraries per assegurar la seva supervivència.
- 5.3.2.21. Activar la compra pública de pesca local en els menjadors escolars ecològics.
- 5.3.2.22. Fomentar activitats de sensibilització del producte local (ex: fires, mercats esdeveniments i fires gastronòmiques,...) per tal de revaloritzar-lo.
- 5.3.2.23. Vincular dret a l'alimentació a les polítiques públiques a través dels bancs d'aliments, menjadors escolars o residencials, hospitals...

5.4. Model productiu

5.4.1. Diversificació producció

- 5.4.1.1. Diversificar la producció per tal de dirigir-la a l'alimentació humana i no a l'elaboració de pinso i farratges.
- 5.4.1.2. Adaptació dels conreus al canvi climàtic.
- 5.4.1.3. Legalitzar el conreu de la marihuana.
- 5.4.1.4. Facilitar i potenciar l'ús de tracció animal moderna, com fan a municipis francesos per la recollida de fems, mobilitat intra-interurbana, serveis de jardineria i manteniment.
- 5.4.1.5. Complementar l'activitat agrària amb experiències vinculades a la producció i consum d'aliments apropar a les persones que viuen en entorns urbans a la realitat del camp català, els seus productes i els seus valors.

5.4.2. Agricultura ecològica, agroecològica, regenerativa i sostenible

- 5.4.2.1. Incentivar l'agricultura i ramaderia ecològica.
- 5.4.2.2. Dissenyar estratègies per incentivar la transició agroecològica de les finques mitjançant l'assessorament, formació i suport econòmic a la producció agrària ecològica.
- 5.4.2.3. Facilitar la transició agroecològica entesa com una progressiva reducció en l'ús de fitosanitaris i fertilitzants químics en la línia de l'estratègia "From farm to fork" de la Comissió Europea.
- 5.4.2.4. Potenciar una agricultura respectuosa amb la biodiversitat (per exemple potenciant el manteniment dels marges).
- 5.4.2.5. Impulsar la transició ecològica no només a nivell de finques petites però també en les grans explotacions cerealístiques/farratgeres.
- 5.4.2.6. Creació d'entitats col·lectives d'assessorament agrari per acompanyar tècnicament la conversió ecològica (ADV).
- 5.4.2.7. Creació de la Llotja Ecològica Catalana, ubicada a les Terres de Lleida, i independent de les llotges actuals, on es cotitzessin els productes ecològics (també en format llotja virtual).
- 5.4.2.8. Fomentar les mercats ecològics per part de les administracions locals.
- 5.4.2.9. Sensibilitzar sobre els productes ecològics a la població en general.
- 5.4.2.10. Donar suport a les pràctiques agrícoles regeneratives (ex: polyfarming) basades en la salut del sòl i l'adaptació/mitigació al canvi climàtic.

5.4.3. Ramaderia extensiva i limitació al creixement de la indústria càrnia

- 5.4.3.1. Menys tolerància a l'estabulament del bestiar.
- 5.4.3.2. Fer un pla de desintensificació ramadera per revertir el creixement de l'agroindústria càrnia.
- 5.4.3.3. Articular un pla de reducció de la ramaderia intensiva i els seus impactes negatius, aplicant polítiques de control, sancions i integració dels costos de les externalitats en els preus.
- 5.4.3.4. Estudiar les càrregues ramaderes i potenciar ramaderia ovinocaprina de sotabosc i pastures arbustives.

- 5.4.3.5. Fer un pla de reconversió de la ramaderia industrial a ecològica i/o extensiva, incloent la formació, el reciclatge professional, campanya social de canvi d'hàbits de consum i ajuts associats a la transició.
- 5.4.3.6. Articulació d'una estratègia catalana de suport als petits ramats articuladors de l'activitat ramadera de proximitat.
- 5.4.3.7. Potenciar la ramaderia extensiva amb models d'acords de custòdia (tipus iniciativa boscos de pastura).
- 5.4.3.8. Impulsar els ramats locals de bestiar de ramaderia extensiva. Incentivar aquesta acció econòmicament per a que sigui rendible donant un valor afegit als productes ramaders, impulsant la seva comercialització, promovent un canvi d'hàbits de consum vinculat al consum de proximitat).
- 5.4.3.9. Elaborar indicadors i criteris que permetin diferenciar explotacions ramaderes en funció del seu grau d'extensivitats, dotar-los de marc legal i utilitzar-los per orientar el disseny de polítiques.

5.5. Condicions laborals, formació agrària i transferència tecnològica

5.5.1. Condicions laborals al sector agroalimentari

- 5.5.1.1. Generar una borsa de treball agrícola.
- 5.5.1.2. Millorar les condicions laborals al sector primari i la indústria alimentària (especialment en alguns sectors com ara els escorxadors o la collita de fruita).
- 5.5.1.3. Promocionar sistemes participatius de garantia, alternatius a la certificació per tercera part, que incorporin criteris que valorin la proximitat i les condicions laborals dels i de les treballadores agràries.

5.5.2. Relleu agrari

- 5.5.2.1. Facilitar el relleu agrari a través de la forma cooperativa.
- 5.5.2.2. Crear una xarxa de persones disposades a ensenyar i traspasar els seus coneixements agraris a gent sense aquest bagatge.
- 5.5.2.3. Simplificar els tràmits burocràtics per facilitar la instal·lació de joves agricultors.
- 5.5.2.4. Promoure una "re-empresa" pagesa.
- 5.5.2.5. Crear oficines territorials per donar suport al relleu agrari.

5.5.3. Formació i transferència tecnològica

- 5.5.3.1. Fomentar les Escoles Agràries del DARP i vincular-les més amb el treball agrari (ex: visites a camp).
- 5.5.3.2. Donar suport i impuls a l'Escola de Pastors per tal de professionalitzar la pastura.
- 5.5.3.3. Impulsar la formació empresarial dins del sector primari (ex: negoci de llarg termini, inversions, visió integrativa del negoci).
- 5.5.3.4. Implementar mesures de suport a les innovacions per tal d'adaptar i mitigar el canvi climàtic.
- 5.5.3.5. Consolidar línies d'ajuts per a la innovació en el sector agroalimentari (seguint l'exemple dels Cupons d'Innovació) però a escala de país i amb coordinació per part del DARP.

- 5.5.3.6. Formació específica en transformació agroalimentària.
- 5.5.3.7. Acompanyament i formació en eco-etiquetatge dels productes.
- 5.5.3.8. Fer acompanyament a la digitalització del sector primari i la indústria de transformació agroalimentària.
- 5.5.3.9. Impuls a l'OSH (Open Sourceware o maquinari de codi obert) per facilitar la producció d'eines desenvolupades amb codi lliure (fab labs) (p.ex: desbrossadora, motoseerra, quad/tractoret, petita retroexcavadora), amb el software també corresponent (veure <https://www.opensourceecology.org/gvcs>).
- 5.5.3.10. Impulsar la realització d'anàlisis de cicle de vida (ex: LCA, LCC) per conèixer les etapes productives on més recursos es produeixen i poder implementar mesures correctores per millorar l'eficiència.
- 5.5.3.11. Impulsar la recerca per afavorir la transformació del sector agroalimentari i el desenvolupament rural.
- 5.5.3.12. Fomentar la recerca sobre productes alimentaris autòctons.
- 5.5.3.13. Aposta per la recerca i activitats de l'IRTA al Pirineu.
- 5.5.3.14. Compartir i socialitzar totes les recerques agroalimentàries amb el territori, vetllant per la seva aplicabilitat i adequació.

5.6. Polítiques i cultura alimentàries

5.6.1. Polítiques alimentàries i dret a l'alimentació

- 5.6.1.1. Incentivar les estratègies alimentàries de les ciutats. Arrel del Pacte de Milà, moltes ciutats estan articulant polítiques alimentàries des dels pobles i les ciutats. Aquesta estratègia des de les àrees urbanes es un catalitzador dels nous models agrosocials de la nova pagesia, en els que es posen en valor els productes locals, ecològics, de temporada i artesans.
- 5.6.1.2. Establir accions per tal de facilitar l'accés, a tota la població a una alimentació sana, local, innòcua i adequada al nostre context geogràfic i cultural a través de circuits curts, per avançar cap a una justícia social alimentària.
- 5.6.1.3. Monitoritzar i avaluar els impactes del model de producció i consum d'aliments sobre l'estat de conservació de la biodiversitat, sobre l'estat dels recursos edàfics i hídrics i sobre la capacitat de resiliència de Catalunya davant el canvi climàtic.
- 5.6.1.4. Reorganitzar les estructures públiques per crear òrgans de gestió municipals i supramunicipals dedicats exclusivament a polítiques alimentàries.
- 5.6.1.5. Crear Consells Alimentaris a nivell municipal i/o comarcal.
- 5.6.1.6. Fomentar la participació dels consumidors i de les entitats socials i ambientals en l'establiment d'un model agrari i pesquer i participar en les polítiques agràries, ramaderes i pesqueres a Catalunya.

5.6.2. Cultura alimentària i revalorització del coneixement tradicional pagès

- 5.6.2.1. Promoure figures del patrimoni agrari que permetin l'activitat agrícola i la reforcin.
- 5.6.2.2. Empoderar al consumidor contrarestant publicitat alimentària enganyosa.

- 5.6.2.3. Inculcar hàbits de consum alimentari més sans.
- 5.6.2.4. Posar en valor la importància de l'economia local rural en relació als productes alimentaris.
- 5.6.2.5. Reivindicar, des de les arts i sobre unes bases afectives, la necessitat de traçar noves narratives al voltant de l'agroecologia i la recuperació de sistemes tradicionals de producció.
- 5.6.2.6. Utilitzar la cultura i les arts com a eina per establir connexions entre els agents agraris del territori.
- 5.6.2.7. Fomentar l'educació en cultura alimentària a l'escola (conèixer els nutrients, tradicions, varietats locals, pràctiques agràries).
- 5.6.2.8. Dissenyar una assignatura per escoles sobre sistemes productius, impactes de l'agroindústria, solucions i iniciatives a escala local.
- 5.6.2.9. Crear programes de promoció gastronòmica en territoris identificats que impliquin les diferents baules de la cadena alimentària identificant prescriptors en els àmbits de la restauració, transformació alimentària i marques de qualitat alimentària (DOP i IGP).
- 5.6.2.10. Recuperar els valors i sabers intrínsecs del món rural, entenent-los com a herència cultural.
- 5.6.2.11. Potenciar l'agricultura social com a estratègia educativa, de sensibilització i integració.

5.7. Àmbit pesquer

- 5.7.1. Ampliar el sistema de reserves naturals integrals i zones de protecció i gestió pesquera (reserves de pesca entre d'altres figures) promoguts per les confraries de pescadors, amb vigilància efectiva.
- 5.7.2. Treballar amb els col·lectius de pescadors en la conservació dels ecosistemes aquàtics, la recuperació d'espècies autòctones i el control d'espècies exòtiques invasores.
- 5.7.3. Promoure i millorar la selectivitat pesquera (amb la regulació d'aparells i mesures de gestió) especialment en la pesca d'arrossegament (amb nous models semi pelàgics) per evitar les captures sense interès comercial i reduir al màxim el rebuig i la pesca accidental d'espècies d'interès per la conservació.
- 5.7.4. Formar al sector pesquer per a la implementació de mesures que redueixen les captures accessòries d'espècies protegides.
- 5.7.5. Promoure tècniques alternatives a la pesca d'arrossegament per tal d'anar-la substituint poc a poc.
- 5.7.6. Aplicar el principi de precaució al cultiu d'espècies exòtiques condicionant-lo a la demostració científica de l'absència d'impactes en els ecosistemes i les espècies marines.
- 5.7.7. Regular més efectivament activitats com la pesca recreativa, la pesca submarina, l'aqüicultura o la nàutica recreativa.
- 5.7.8. Continuar reforçant el coneixement científic de la situació marina incorporant una visió ecosistèmica a la mateixa i no només limitar-ho a les espècies d'interès pesquer.
- 5.7.9. Fomentar la investigació en comunitats i no en pesqueries.
- 5.7.10. Derivar el pressupost de l'ICATMAR a la investigació ecosistèmica i no de grans caladors.
- 5.7.11. Promoure l'aqüicultura ecològica i deixar de subvencionar les grans flotes.
- 5.7.12. Promoure programes de certificació de pesca sostenible, com el sistema *internacional Marine Stewardship Council (MSC)* i els sistemes locals amb els logos del peix de llotja i cogestió i fomentar-ne el consum preferent davant del peix no certificat.

5.8. Model associatiu i participació al món agrari i pesquer

5.8.1. Cooperativisme i associacionisme agrari i eines de participació i co-governança

- 5.8.1.1. Fomentar i reactivar les figures de cooperativisme i l'associacionisme al sector agroalimentari.
- 5.8.1.2. Incorporar servei de treball agrari a les cooperatives agràries per mantenir el teixit agrícola local.
- 5.8.1.3. Mancomunar serveis entre la pagesia (p.ex: gestió de dejeccions ramaderes, grups de compra conjunta d'energia).
- 5.8.1.4. Facilitar la creació i promoció de projectes d'emprenedoria cooperativa en l'entorn rural seguint criteris d'Economia Social, Ecològica i Transformadora.
- 5.8.1.5. Fomentar, acompanyar i protegir nous sindicats de petita pagesia agroecològica.
- 5.8.1.6. Fomentar decididament, des de l'administració, el model de cogestió pesquera.
- 5.8.1.7. Promocionar la participació del sector a les decisions polítiques sobre agricultura, establir els mecanismes necessaris (econòmics si s'escau) per garantir una participació representativa, posant èmfasi en facilitar la participació de sectors per ara menys organitzats (petits i mitjans productors no convencionals).
- 5.8.1.8. Fomentar la participació dels consumidors i de les entitats socials i ambientals, en l'establiment d'un model agrari i pesquer: participar en les polítiques agràries, ramaderes i pesqueres a Catalunya.

5.9. Normativa sistema agroalimentari

5.9.1. Normativa espais agraris i d'accés la terra

- 5.9.1.1. Desplegament de la Llei 19/2019 d'Espais Agraris per la creació de banc de terres mitjançant el desenvolupament de l'inventari de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús.
- 5.9.1.2. Desplegar el reglament de la Llei d'espais agraris, especialment en allò referent a: a) la identificació dels espais d'alt valor agrari, definits pels plans territorials sectorials, la integritat i la naturalesa dels quals es consideri necessari preservar d'acord amb els valors, les característiques i l'interès general que tinguin per a l'equilibri territorial o per al manteniment i la continuïtat de la producció agrària; el valor social, històric i ecològic; l'emplaçament en zones d'agricultura periurbana o en àrees afectades significativament per grans infraestructures que poden ésser qualificades de sistemes generals, i la funció de creació de mosaic agroforestal per a la prevenció d'incendis forestals.
- 5.9.1.3. Desplegament de la Llei d'espais agraris de manera equitativa, col·lectiva i amb accés democratitzat a la terra.
- 5.9.1.4. Desplegar la Llei dels espais agraris, de manera que ens permeti protegir les terres agràries i desenvolupar els Plans Territorials Agraris.
- 5.9.1.5. Desplegar la Llei d'Espais agraris per poder tipificar l'ús dels sòls al Pallars.
- 5.9.1.6. Aplicar canvis a la Llei de Modernització de les Explotacions Agràries espanyola perquè no només els propietaris d'explotacions veïnes, els actuals arrendataris i altres agricultors professionals ja establerts tinguin drets d'adquisició preferent de finques, sinó que també en tinguin la nova pagesia (i les noves entrants en general, independentment de la seva edat).

- 5.9.1.7. Aplicar canvis a la Llei de Modernització de les Explotacions Agràries espanyola per estendre exempció d'impostos en l'adquisició d'explotacions agràries a la nova pagesia (i les noves entrants en general, independentment de la seva edat).
- 5.9.1.8. Desenvolupar la Llei d'Espais Agrari per incloure els sistemes comunals.
- 5.9.1.9. Fer ordenances específiques per l'activació de finques públiques i privades en desús.
- 5.9.1.10. Millora de la normativa de contractes de conreu per a permetre relacions més flexibles i adaptades al nous temps.
- 5.9.1.11. Donar finançament per la recuperació de finques abandonades.
- 5.9.1.12. Activar normatives o eines per evitar l'acapament de terres agrícoles per part de grans empreses o regular/ordenar el seu ús mitjançant normatives específiques i valentes. Posar un topall a l'acumulació de terres agràries.

5.9.2. Ramaderia i decret Dejeccions Ramaderes

- 5.9.2.1. Revisar la normativa dejeccions de manera que sigui més flexible amb els adobs orgànics i menys permissiva amb els adobs químics.
- 5.9.2.2. Impulsar des del govern que els ecoesquemes de la nova PAC estiguin relacionats amb la ramaderia extensiva (gestió forestal, prevenció d'incendis ...).
- 5.9.2.3. Ajuts específics per la ramaderia d'alta muntanya.

5.9.3. Normativa higiènic-sanitària per la transformació alimentària

- 5.9.3.1. Adaptar la normativa de petits obradors i altres a la realitat d'aquestes instal·lacions.
- 5.9.3.2. Flexibilitzar la normativa de Salut Pública quan aquesta ha de ser assumida per petites produccions o elaboracions.
- 5.9.3.3. Flexibilitzar el paquet higiènic-sanitari i facilitar diferents tràmits administratius en l'àmbit ramader. Entre d'altres: a) facilitar el procés de matança pels i les ramaderes; b) protegir la línia de petit bestiar als escorxadors i instar a que es reobrin les tancades; c) adaptar la normativa per reobrir els escorxadors municipals; d) engegar un sistema de rotació pel territori d'escorxadors mòbils per facilitar la venda de proximitat i el benestar animal; e) adaptar els escorxadors privats, comarcals i municipals per processar animals procedents de la caça; f) facilitar la instal·lació d'escorxadors a la pròpia finca a fi de reduir despesa i garantir benestar i proximitat.
- 5.9.3.4. Facilitar que la normativa acompanyi el manteniment i obertura d'obradors compartits i escorxadors mòbils i/o municipals o formatgeries artesanes amb normes adaptades a les necessitats de petits productors.
- 5.9.3.5. Fer canvis en la normativa urbanística per facilitar la transformació agroalimentària en magatzems agrícoles.

5.9.4. Cadena alimentària i venda directa

- 5.9.4.1. Canviar les polítiques agràries per facilitar i permetre la venda de productes directa de productors als consumidors.
- 5.9.4.2. Vincular el sector agroalimentari i els menjadors escolars creant ajudes per les empreses de menjador que aposten per productes locals.

- 5.9.4.3. Protegir el producte de proximitat front al dumping.
- 5.9.4.4. Revisió de les ajudes per a nous projectes agroalimentaris i de ramaderia de proximitat per facilitar noves implementacions.
- 5.9.4.5. Desregularitzar i liberalitzar de la petita producció artesana (implementació de models de mercat pagès francès).
- 5.9.4.6. Flexibilitzar la normativa actual, per permetre la venda de producte de proximitat a peu de carretera (ex: França) i per permetre la senyalització d'empreses productores (actualment només es pot senyalitzar si es considera un atractiu turístic).
- 5.9.4.7. Promocionar la modificació de la Llei de la Cadena Alimentària mitjançant la transposició de la directiva comunitària sobre pràctiques comercials deslleials, aclarint les condicions en què es pot donar les vendes a pèrdues amb la recerca de la seguretat entre parts.
- 5.9.4.8. Regular i protegir de forma urgent i efectiva els preus que es paguen a productor i productores d'origen, han de ser justos als costos de produir.
- 5.9.4.9. Afavorir fiscalment els supermercats cooperatius.

5.9.5. Agricultura i ramaderia ecològica

- 5.9.5.1. Alinear la futura Llei d'Agricultura Sostenible amb allò estipulat a la Disposició final novena de la Llei 16/2017 de canvi climàtic i amb altres polítiques i plans (*From Farm to Fork Strategy*, Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat,...).
- 5.9.5.2. Donar ajudes a la transició ecològica. Potenciar incentius econòmics a la pràctica de l'agricultura ecològica i/o que afavoreixi la biodiversitat.
- 5.9.5.3. Fiscalització mínima a la producció ecològica.
- 5.9.5.4. Implantació de beneficis fiscals per la ramaderia extensiva i l'agricultura ecològica de proximitat per tal de promocionar i preservar el sector.
- 5.9.5.5. Alliberar les explotacions agràries sostenibles (ecològiques/integrades) dels cànons del DARP.

5.9.6. Ramaderia intensiva

- 5.9.6.1. Aprovar una moratòria en la construcció de granges de producció intensiva, incloses les llicències concedides i encara no executades, i estudiar alternatives que satisfacin les necessitats ecològiques i socials del territori.

5.9.7. Àmbit pesquer

- 5.9.7.1. Impulsar, implementar i desenvolupar l'Estratègia marítima de Catalunya, per executar-la plenament, reforçant-ne el rang jurídic normatiu d'algunes disposicions clau per a la conservació. Reforçar el compliment de la legislació existent i augmentar la transparència del conjunt del sector.

5.9.8. Polítiques públiques alimentàries i dret a l'alimentació

- 5.9.8.1. En l'àmbit dels serveis d'alimentació promoure clàusules i criteris d'adjudicació que fomentin la incorporació de producte fresc, de temporada, de proximitat i/o de producció ecològica.
- 5.9.8.2. Fiscalitzar les empreses de productes fitosanitaris nocius per a la salut i el medi ambient a a fi

de sufragar les externalitats generades per la indústria química (recollida de residus de plàstic, malalties de la població, contaminació de la terra i l'aigua...).

- 5.9.8.3. Gravar fiscalment els productes insans (determinats aliments processats), reduir l'IVA als productes frescos i de proximitat.
- 5.9.8.4. Gravar fiscalment les pràctiques comercials amb impactes negatius sobre el medi ambient, com ara el sobreempaquetament innecessari, malbaratament d'aliments, cadenes llargues comercials,...
- 5.9.8.5. Gravar fiscalment els adobs químics i productes fitosanitaris i reduir la fiscalitat dels productes fitosanitaris de baix risc.

5.9.9. Ajuts i subvencions transversals al sistema alimentari (ex: PAC, rebaixa IRPF i IVA)

- 5.9.9.1. Limitar les ajudes a aquelles persones que realment treballen la terra.
- 5.9.9.2. Multiplicar els ajuts de la PAC a la gestió agro-ramadera extensiva i de muntanya i, en general, l'agricultura d'alt valor natural degut als beneficis ambientals, socials i paisatgístics.
- 5.9.9.3. Consecució de rebaixes fiscals pel sector agrícola que incloguin rebaixes del gasoil agrícola, factures de l'aigua, as i electricitat.
- 5.9.9.4. Exempció tributària d'IVA en el sector primari.
- 5.9.9.5. Promoure canvis normatius que valorin els boscos com a recurs per a la ramaderia, en particular incidir que la PAC consideri el bosc com a recurs pastable i es pugui incloure la seva superfície a la sol·licitud d'ajudes.
- 5.9.9.6. Modificar la PAC de manera que les petites explotacions de muntanya en surtin beneficiades. Multiplicar els ajuts de la PAC a la gestió agro-ramadera extensiva, la de muntanya i, en general, l'agricultura d'alt valor natural, ja que els beneficis ambientals, paisatgístics i socials d'aquestes activitats superen als beneficis econòmics de la producció d'aliments.
- 5.9.9.7. Adequar la fiscalitat dels serveis agraris i de les empreses de serveis agraris. Avui dia la major part dels serveis agraris estan subjectes a un IVA del 21%, mentre que els productes agropecuaris porten un IVA molt menor.
- 5.9.9.8. Recolzar petites i mitjanes explotacions amb subvencions SOC per la ocupació i formació.

6. SISTEMA FORESTAL

6.1. Accés a les terres forestals

6.1.1. Crear bancs de terres forestals.

6.2. Gestió forestal sostenible

6.2.1. Planificació de la gestió forestal sostenible

6.2.1.1. Fer plans d'ordenació de recursos forestals per fer una gestió forestal sostenible amb criteris de bioeconomia.

6.2.1.2. Elaborar Plans de Gestió Forestal municipal amb l'objectiu de gestionar els boscos per prevenir incendis i generar activitat econòmica sostenible.

6.2.1.3. Elaborar cartografia temàtica relacionada amb les vulnerabilitats dels boscos al canvi climàtic a Catalunya i les prioritats en la seva gestió.

6.2.1.4. Fomentar inversions per mantenir les condicions dels rodals de bosc madur.

6.2.1.5. Mancomunar la gestió forestal.

6.2.1.6. Divulgar i conscienciar socialment sobre la gestió forestal sostenible a la població local i externa.

6.2.1.7. Crear mosaics per disminuir càrrega de combustible, diversificar rendes agroforestals en explotacions agràries/forestals a través de la introducció de conreus alternatius (pams, tòfona, ramaderia extensiva i vinculant aquests conreus amb transformació de nous productes i venda directa o mitjançant distribuïdors).

6.2.1.8. Incloure la gestió silvopastoral com una "eina" activa per al manteniment i millora dels espais forestals, reducció de la càrrega de combustible, diversificació de rendes i fixació de població al territori. Exemple: projecte PYRPASTUM <https://pyrpastum.eu/es/>

6.2.1.9. Integar en conjunt la gestió de l'agricultura, la ramaderia i els boscos.

6.2.1.10. Desenvolupar projectes municipals de recuperació de zones de pastura abandonades per tal de conformar un paisatge divers (bosc-pastura-conreu) amb ramats de bestiar (similar a plans d'ocupació).

6.2.1.11. Facilitar la realització de petites cremes controlades per a la recuperació de pastures.

6.2.1.12. Reforestar amb una visió ambiental.

6.2.1.13. Promoure accions encaminades a garantir la conservació de la biodiversitat als entorns forestals.

6.2.1.14. Incorporar criteris de millora de la biodiversitat en el plans tècnics de gestió forestals.

6.2.1.15. Implementar mesures per promoure la biodiversitat dels boscos gestionats, potenciant la diversitat d'espècies forestals, la fusta morta, els arbres amb microhàbitats, la diversitat estructural (ex: LIFE *Bioforgest*).

6.2.1.16. Valorar els recursos forestals, sobretot per a l'obtenció d'adob vegetal per a l'agricultura, procurant sempre mantenir els boscos amb la mínima intervenció possible i mantenint corredors naturals de zones verges (sense intervenció humana)-

- 6.2.1.17. Deixar grans àrees renaturalitzades sense caça, ramaderia ni activitats extractives. On fer recuperació d'ecosistemes mitjançant les tècniques modernes de *rewilding*, les quals són les que donen la millor resposta a l'hora de gestionar els ecosistemes (boscosos i no boscosos també).
- 6.2.1.18. Introduir el pagament pels serveis ecosistèmics agro-forestals (regulació aigua blava, regulació climàtica, embornal de carboni, manteniment de la biodiversitat, erosió evitada, etc) des dels àmbits urbans. Es podria establir, en certa manera, una mena de contracte social amb la propietat forestal (igual es podria dir de l'agrària) per tal que cada peça del territori produís el màxim de serveis ecosistèmics (d'aprovisionament, regulació o culturals), en base a un acord publico-privat (similar als actuals contractes globals d'explotació, però amb un major pes de la conservació i els serveis ecosistèmics) que incorporés un pagament global per aquests serveis.
- 6.2.1.19. Formar i educar els propietaris, en la Gestió forestal sostenible i enfocar-la cap a la conservació de boscos madurs i les espècies amenaçades de fauna i flora.
- 6.2.1.20. Intervenció del Departament del Medi Natural en la gestió i aprofitament del forest en aquelles finques mal gestionades o abandonades pels seus propietaris.
- 6.2.1.21. Foment de l'ús de sistemes digitals, DSS (programes de suport a la presa de decisions) en planificació i gestió forestal útils per gestors, propietaris i administració
- 6.2.1.22. Deixar de veure el bosc com un mer espai productiu. Aprofitar els seus recursos des d'una gestió holística.
- 6.2.1.23. Implicar els propietaris privats en la gestió forestal sostenible.
- 6.2.1.24. Flexibilitzar la burocràcia per a poder fer "neteges" forestals.
- 6.2.1.25. Crear sistemes de col·laboració entre les administracions locals i supramunicipals per la millor gestió i explotació del bosc.
- 6.2.1.26. Usar drons al servei del monitoreig, prevenció d'incendis, plagues i gestió agroforestal en general.

6.2.2. Aprofitament fustaner i no fustaner del bosc (ús de la biomassa, producció de fusta local...)

- 6.2.2.1. Integrar la silvopastura a la gestió forestal.
- 6.2.2.2. Implementar el pagament pel serveis ecosistèmics en la gestió forestal (ex: silvopastura).
- 6.2.2.3. Establir un mercat de drets de CO2 per al creixement de la biomassa que no genera risc i està sota la figura d'un Pla Tècnic de Gestió Forestal. Els drets han de ser comercialitzables a la borsa de drets de CO2 SENDECO. Aquesta proposta implica l'arribada de recursos econòmics als titulars del bosc per afavorir una gestió i extracció de l'excedent de biomassa.
- 6.2.2.4. Fomentar una xarxa local de fusta donant valor a la fusta local per construcció i mobles. Apostar per la fabricació de CLT mitjançant la promoció del seu ús per construir habitatges.
- 6.2.2.5. Promocionar nous edificis de fusta en construcció municipal.
- 6.2.2.6. Crear indústria forestal en el medi rural que aporti més valor a la fusta connectant els diferents esglaons de la cadena (des de la gestió forestal a la comercialització).
- 6.2.2.7. Reducció de la massa forestal implantant plantes d'energia fotovoltaica amb l'objectiu de reduir el volum i continuïtat de les grans masses forestals existents actualment.
- 6.2.2.8. Desenvolupar la producció fructícola a través de la foresteria anàloga.

- 6.2.2.9. Apostar per la biomassa que reverteix en el municipi i accions encarades a l'autoconsum.
- 6.2.2.10. Fomentar l'ús de les restes orgàniques forestals com a productes amb valor afegit. Valoració de restes com adob vegetal per l'agricultura. Així s'evitaria la crema de les restes de poda (maximitzant la captació de carboni al sòl i evitant l'emissió del CO₂). Una de les accions per fomentar la gestió de les restes de poda seria que entitats municipals o supramunicipals donessin el servei directament o lloguessin una trituradora de poda per hores, tal i com ja s'està fent per gestionar les restes de poda de jardineria en ajuntaments.
- 6.2.2.11. Diversificar les rendes agroforestals aprofitant també antics camps que avui en dia no són productius i introduir el conreu de PAMS (tòfona, producció de fusta de qualitat amb frondoses nobles i sota un sistema silvopastoral, alineat amb un circuit d'economia circular.
- 6.2.2.12. Vincular la gestió forestal amb campanyes de sensibilització sobre el serveis ecosistèmics que suposa la pastura als boscos.
- 6.2.2.13. Elaborar plans de producció energètica amb biomassa.
- 6.2.2.14. Donar suport a projectes de dinamització econòmic a partir de productes forestals no fustaners (bolets, tòfones, plantes aromàtiques).
- 6.2.2.15. Promoure el consum i coneixement de productes del bosc.

6.2.3. Prevenció i gestió dels incendis forestals

- 6.2.3.1. Potenciar l'extracció sostenible de productes fustaners a fi de reduir el risc d'incendi.
- 6.2.3.2. Fomentar les actuacions encaminades a la conservació del sòl i de les masses arbrades enfront de fenòmens extrems (especialment incendis i episodis de sequera).
- 6.2.3.3. Adaptar els boscos al canvi climàtic, amb reducció de densitats i disseny de zones de baixa càrrega de combustible i d'espais oberts per a la prevenció d'incendis forestals.
- 6.2.3.4. Donar suport real a la silvo-pastura en ambients mediterranis, actualment amb massa limitants administratius (coeficients de pastura, etc.).
- 6.2.3.5. Introduir pràctiques de pastoreig i que sigui un recurs càrnic amb valor de proximitat i ajudar al maneigament holístic. Estendre el model ramats de foc o similar (creant marca de producte i vincle entre productors, carnisseries, restauració i consumidor).
- 6.2.3.6. Fomentar els serveis de pastoralisme als municipis amb ramats municipals/comarcal mitjançant la contractació municipal de pastors i pastores, o creació de convenis, que per una banda serveixin per recuperar l'ofici i ajudar a fer-lo viable, i per altra tingui un impacte positiu en l'entorn mitjançant el pasturatge, reduint de forma considerable la massa forestal (arbusts i sotabosc), netejant les vores de camins i fertilitzant les terres al seu pas.
- 6.2.3.7. Fomentar ajuts a la ramaderia extensiva per viabilitat econòmica de l'activitat en concepte de servei públic (servei ecosistèmic). Aprofitar la nova estratègia forestal europea per tal d'impulsar el reconeixement de les pastures en zones boscoses que netegen el sotabosc i ajuden a prevenir incendis.
- 6.2.3.8. Per un programa de prevenció d'incendis forestals per a poder preparar-nos pels grans incendis forestals que previsiblement hi haurà els propers anys.
- 6.2.3.9. Promoure millores continuades en la xarxa de camins i pistes forestals, per la revisió i extinció d'incendis forestals.
- 6.2.3.10. Crear campanyes informatives per sensibilitzar sobre la importància de les correctes neteges dels boscos.

6.2.3.11. Premiar aquelles persones que cuidin el seu bosc privat.

6.3. Condicions laborals, formació i transferència tecnològica

6.3.1. Professionalització de les tasques forestals

6.3.1.1. Potenciar la innovació i transferència tecnològica i de maquinària al bosc també per a classificació de la fusta (segons grandària i qualitat CLT).

6.3.1.2. Donar feina a joves o persones en risc d'exclusió per tal de potenciar la millora dels boscos amb feines de neteja i recollida forestal per biomassa.

6.3.2. Agents Rurals i ADF

6.3.2.1. Ampliar el nombre d'agents rurals als boscos, i dotar-los de més pes i recursos.

6.3.2.2. Incorporar la figura del guarda rural amb la intenció de vigilar i controlar zones forestals.

6.3.2.3. Recuperar les funcions de les ADF.

6.3.2.4. Donar valor a les Agrupacions de Defensa Forestal del territori i facilitar la seva constitució (respecte nombre d'hectàrees, per ex.).

6.3.2.5. Entendre les ADF com a agents de dinamització social també.

6.3.3. Formació forestal

6.3.3.1. Instaurar tallers de formació ocupacional per a joves en gestió forestal amb l'objectiu de crear ocupació en aquest sector.

6.3.3.2. Recuperar oficis d'aprofitament silvícola tradicionals (resina, fruits mengívols, herbes, fusta...).

6.3.3.3. Fomentar la transferència de coneixement en el sector forestal.

6.3.3.4. Fomentar programes de voluntariat vinculats al treball ambiental al bosc.

6.3.3.5. Fer un programa coordinat amb presons en que es formés a interns interessats en realitzar aquest tipus de treball. També podria col·laborar-hi gent que hagi estat condemnada a treballs en benefici de la comunitat.

6.4. Ús recreatiu dels boscos

6.4.1. Accés, manteniment i protecció dels boscos

6.4.1.1. Millorar i mantenir les infraestructures i accessos al bosc.

6.4.1.2. Fer més participativa a la societat en el manteniment dels boscos i entorns rurals. (activitats educatives, neteja de boscos, etc.).

6.4.1.3. Regular l'accés al medi natural per garantir l'equilibri entre l'ús social, la conservació i millora del territori i les activitats agràries i forestals.

6.4.2. Recol·lecció de bolets

- 6.4.2.1. Implementar un “carnet de boletaire” assignant una quantitat per persona de recollida de bolets pels habitants del municipi.
- 6.4.2.2. Implementar un “carnet de boletaire” turístic amb pagament de 3-5€, que es puguin obtenir fàcilment a bars, restaurants i hotels del municipi per al manteniment de camins, infraestructura forestal i vigilància.

6.4.3. El bosc com espai educatiu i recreatiu

- 6.4.3.1. Generar experiències ecoturístiques al bosc per a que la ciutadania el conegui i estimi (banys de bosc, passejades, espais culturals i de reconexió).
- 6.4.3.2. Creació de la figura de Zones d'Acampada Ecològica, amb banys secs, dutxes solars calentes, cuines exteriors segures, i una pèrgola, fet amb materials i fustes i pedra local i bioconstrucció, amb retribució per als propietaris de bosc per tal de facilitar d'una banda un accés i gaudi ple del bosc a famílies de ciutat, i als propietaris rentabilitzar la neteja i recuperació de terrasses i camins.
- 6.4.3.3. Treballar el potencial educatiu del bosc (a les escoles i a la població local, també a nivell turístic) per augmentar la sensibilització ambiental, connectar ciència amb societat, explicar la multifuncionalitat dels boscos, i el seu paper cabdal de biodiversitat i embornal de carboni i serveis ambientals.

6.4.3.4. Gestió cinegètica i paper de la caça

- 6.4.3.4.1. Posar en valor els recursos cinegètics.
- 6.4.3.4.2. Introduir criteris orientats a la gestió dels hàbitats i les espècies en els instruments de gestió cinegètica i revisar la regulació de la mitja veda.

6.4.3.5. Cooperativisme i associacionisme forestal

- 6.4.3.5.1. Fomentar les cooperatives de propietaris forestals.
- 6.4.3.5.2. Continuar potenciant els mecanismes d'agrupació de propietaris forestals que garanteixin la consecució d'unitats mínimes de superfície que permetin la rendibilitat de la gestió silvícola, amb una política efectiva d'ajudes per part de la Generalitat de Catalunya.
- 6.4.3.5.3. Revitalitzar les formes comunals d'organització social i gestió dels boscos. Recuperar la lògica dels comunals, com a certs punts de Navarra i el País Basc, fent que els boscos siguin de propietat i responsabilitat comuna.
- 6.4.3.5.4. Impuls de cooperatives i associacions amb privats i cooperatives de gestió forestal, que incloguin pla de gestió forestal, cultiu o empelt, de fruiters, retirada de llenya i biomassa per vendre estella i pellet al país per tal que sigui un dels principals combustibles, especialment per a la llar, i ja que podria suposar un superàvit energètic i per tant comercial.
- 6.4.3.5.5. Promoure mancomunitats de biomassa per a la gestió sostenible dels boscos.

6.5. Normativa sistema forestal

6.5.1. Gestió forestal sostenible

- 6.5.1.1. Endurir les lleis de control del sistema forestal, sobretot en el cas de les grans rompudes de terreny.

- 6.5.1.2. Per als silvicultors actius, és imprescindible un sistema decidit d'ajudes i un marc econòmic de suport per poder exercir les planificacions forestals.
- 6.5.1.3. Revisar el sistema d'ajuda a la gestió forestal sostenible per a que sigui just en la possibilitat d'accedir-hi, deixant de sobre-incentivar la millora en les zones protegides o municipis de muntanya o desfavorits.
- 6.5.1.4. Crear una taxa al rebut de l'aigua de tothom per tal de destinar els ingressos a la gestió forestal sostenible i garantir una millor gestió de les capçaleres de riu i més aigua per tothom.

6.5.2. Aprofitaments fustaners i no fustaners

- 6.5.2.1. Aprovar un decret per la regulació dels aprofitaments forestals no fustaners al medi natural per tal de disposar d'un marc legal per a que propietaris i ajuntaments puguin regular amb seguretat jurídica l'aprofitament de bolets, petits fruits o plantes medicinals.
- 6.5.2.2. Normativa per vedats micològics.
- 6.5.2.3. Promoure fiscalment la localització al territori d'indústries que aprofitin la biomassa i la cel·lulosa com a font principal de matèria prima, en el marc de la bioeconomia circular.

6.5.3. Prevenció incendis forestals

- 6.5.3.1. Simplificar el règim de prevenció i control ambiental de les activitats en relació amb els municipis declarats d'alt risc forestal, atès que les peticions d'informe derivades de la declaració solen tenir com a resultat la innecessarietat de l'informe.

6.5.4. Regulació us recreatiu dels boscos

- 6.5.4.1. Aprovar un decret per a la regulació dels aprofitaments forestals no fustaners al medi natural. S'ha de disposar d'un marc legal per a que propietaris i ajuntaments puguin regular amb seguretat jurídica l'aprofitament de bolets, petits fruits, plantes medicinals...
- 6.5.4.2. Desenvolupament legal dels acotaments de bolets i d'altres productes o activitats vinculats amb el bosc (excursionisme, escalada, espeleologia, circuits de bicicletes de muntanya o vehicles a motor, etcètera).
- 6.5.4.3. Regular l'accés al medi natural per garantir l'equilibri entre l'ús social, la conservació i millora del territori i les activitats agràries i forestals.
- 6.5.4.4. Establir regulacions en l'accés a l'entorn natural sobretot en zones hipervisitades.
- 6.5.4.5. Proposar als municipis la regulació de la mobilitat en els espais naturals del seu terme municipal. En el cas d'espais plurimunicipals treballar per mancomunat la regulació.

6.5.5. Llei de caça

- 6.5.5.1. Actualitzar la llei de caça.

7. INNOVACIÓ, DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I SOCIAL

7.1. Dinamització del mercat de treball rural

7.1.1. Plans d'ocupació municipals

- 7.1.1.1. Fomentar i ampliar els plans d'ocupació municipals.
- 7.1.1.2. Substituir la mesura possible de la Renda garantida per Plans generals d'ocupació.
- 7.1.1.3. Fomentar l'ocupació dels residents en projectes i plans d'ocupació centrats en desenvolupament local sostenible, economia circular, aprofitament dels recursos naturals. Promoure també l'ocupació en el sector cultural a l'àmbit rural.

7.1.2. Territorialització de les polítiques del SOC

- 7.1.2.1. Millorar la difusió de les ofertes de feina. Per això cal coordinar el SOC amb empreses i borses de treball municipal i comarcal i associacions privades. El SOC hauria d'ocupar un espai de referència, i compartir bases de dades efectiva. Reclamar la presència de Micropobles i Munixic i xarxa a les reunions i vincular SOC a municipis directament. Cal també una revisió de projectes existents per veure eficiència. I millorar ratis que demana el SOC que s'adaptin a les diferents ruralitats.
- 7.1.2.2. Canviar els criteris per crear centres de formació homologats pel SOC adaptats a territoris rurals amb poca població.
- 7.1.2.13. Millorar la territorialització del SOC desenvolupant una xarxa d'ocupació rural-urbana.

7.1.3. Agències de recerca de feina

- 7.1.3.1. Fomentar a nivell municipal o supramunicipal la recerca de feina a través d'agències de recerca de feina municipals i supramunicipals.

7.1.4. Teletreball com a oportunitat

- 7.1.4.1. Valorar el teletreball com oportunitat per fixar població al territori rural.
- 7.1.4.2. Oferir finançament i/o millores fiscals per a les empreses de les grans ciutats perquè contractin a empleats en teletreball residents al món rural.
- 7.1.4.3. Proposar a les empreses públiques, una quota mínima d'empleats teletreballant des del món rural.
- 7.1.4.4. Establir aliances amb empreses de l'àmbit urbà per facilitar espais adequats per teletreballar.
- 7.1.4.5. Potenciar la digitalització i la mobilitat sostenible són clau, perquè el teletreball es pugui oferir com una oportunitat real als territoris rurals.
- 7.1.4.6. Fer una bona campanya de teletreball per atraure neorurals a través de vendre la millor qualitat de vida. Les grans empreses comencen a oferir teletreball a distància i això és una oportunitat que cal aprofitar.
- 7.1.4.7. Consolidar en teletreball com a model viable de feina mitjançant la seva regulació per no haver de desplaçar-se diàriament a un centre de treball.

7.1.5. Millora de les condicions laborals

- 7.1.5.1. Cal generar oportunitats laborals de qualitat pels joves que es vulguin quedar a zones rurals.
- 7.1.5.2. Fer atractives les condicions laborals als sanitaris que vulguin vindre a treballar al territori.
- 7.1.5.3. Disminuir diferències salarials entre les persones que viuen al món rural. Cal treballar per aconseguir llocs més estables i més ben remunerats.
- 7.1.5.4. Realitzar polítiques d'igualtat i de cures. Posar en valor les cures i fer emergir les persones que hi malviuen per configurar el sector dins d'un àmbit empresarial modern i dinàmic que posi al centre les persones.
- 7.1.5.5. Aplicar mesures de suport a dones per treballar a feines típicament masculines.
- 7.1.5.6. Donar visibilitat a la dona en el món agrari i en el món rural. Treballar per fer visible es paper essencial de la dona per generar espais d'oportunitat.

7.1.6. Dinamització del mercat laboral

- 7.1.6.1. Potenciar la creació de noves feines lligades a l'economia rural sostenible.
- 7.1.6.2. Potenciar ofertes laborals del sector cultural en el món rural. Cal que la cultura s'introdueixi com un sector laboral més en els municipis rurals, a on hi hagi una oferta diversa i interessant, digna i regulada, que permeti als que s'han format en aquest àmbit, quedar-se als pobles.
- 7.1.6.3. Desenvolupar noves oportunitats de feina amb tecnologies de l'economia rural sostenible.
- 7.1.6.4. Donar suport a les noves tendències en ocupació: feines molt pluri-tasques, noves figures professionals i estatus laboral més obertes.
- 7.1.6.5. Potenciar noves oportunitats laborals amb la bioeconomia (valorització dels recursos naturals endògens) per transformar-los en noves oportunitats de negoci vinculades al territori.
- 7.1.6.6. Treballar els nous filons d'ocupació (economia verda, energies, turisme verd...).

7.2. Dinamització i diversificació de l'economia rural

7.2.1. Plans estratègics sectorials i diversificació de l'economia rural

- 7.2.1.1. Promoure espais de debat sectorials permanent (i interrelacionats) per fer sorgir, a partir del creuament dels valors i les necessitats, propostes concretes de gestió i planificació.
- 7.2.1.2. Desenvolupar nous plans estratègics sectorials en zones poc poblades, que incloguin desenvolupament econòmic local, potenciació dels valors rurals i que detectin debilitats, fortaleces, oportunitats i amenaces per al territori, aplicades mitjançant propostes.
- 7.2.1.3. Diversificar i desestacionalitzar l'economia de les zones rurals: fugir del monocultiu turístic, i complementar-ho amb el sector agroalimentari i també amb feines que es poden fer a distància de la ciutat (informàtica, disseny, artesanía...), oferint qualitat de vida i proximitat a la natura a persones molt formades que ho valoren, i amb capacitat d'emprenedoria.

7.2.2. Promoure i dinamitzar l'Economia Social i Solidària

- 7.2.2.1. Apostar per l'economia social i solidària com a palanca de canvi per una #economiaperlavida.
- 7.2.2.2. Promoure l'economia social i solidària a través dels agents dinamitzadors com els Ateneus Cooperatius distribuïts arreu del territori. Promoure el cooperativisme.

7.2.3. Dinamització dels polígons industrials i plans de reindustrialització

- 7.2.3.1. Augmentar les ofertes de treball a la petita indústria, incentivant un millor règim fiscal per a aquestes. Acompanyament en projectes de valor afegit.
- 7.2.3.2. Millorar les condicions dels polígons d'activitat econòmica (urbanisme, connexió, serveis...) perquè resultin atractius pels emprenedors que volen muntar noves empreses.
- 7.2.3.3. Crear hidrogen verd al propi territori (Planta pròpia re-industrialització) aporta molts llocs de treball i empreses associades que en surten enfortides.
- 7.2.3.4. Promoure la simbiosi industrial.
- 7.2.3.5. Desenvolupar plans de reindustrialització en zones concretes (Lluçanès, nord de la Ribera d'Ebre, Ripollès, etc.).
- 7.2.3.6. Explorar la viabilitat de polígons industrials mancomunats.
- 7.2.3.7. Fomentar la indústria alternativa localitzada (teixit sostenible, construcció sostenible, cosmètica sostenible, etc.). Recuperar el teixit industrial del món rural amb una òptica innovadora en el nou marc de la bioeconomia.

7.2.4. Mantenir serveis essencials de dinamització econòmica

- 7.2.4.1. Mantenir i assegurar l'accés als serveis essencials de dinamització econòmica als municipis rurals. Millora la cartera de serveis als entorns rurals: farmàcies, atenció sanitària, comerços, oficis bàsics, equipaments escolars, equipaments del lleure, gestions bancàries, bars, etc.
- 7.2.4.2. Subvencionar els bars dels pobles petits com a centres de vida social.
- 7.2.4.3. En micropobles amb un o dos comerços/serveis, els ajuntaments han de vetllar per mantenir vius aquests comerços/serveis, si cal assumint despeses o cooperativitzant. No es poden permetre el luxe de perdre "la botiga del poble". Un poble sense cap botiga/servei, és un poble mort que només pot perdre població.
- 7.2.4.4. Vetllar pel relleu generacional dels establiments essencials. Necessitem un relleu generacional que porti modernitat i innovació. Polítiques que recolzin la transmissió de negocis.

7.2.5. Dinamització del sector Serveis

- 7.2.5.1. Potenciar les empreses de serveis agraris en tant que motor de innovació i despalançament de l'empresariat agrorural.
- 7.2.5.2. Realitzar campanyes de promoció del comerç local enfront al de grans superfícies i ajudes als petits botiguers de pobles per a poder competir en igualtat de preus amb aquestes grans superfícies.
- 7.2.5.3. Crear un registre de locals comercials/industrials sense activitat amb mesures per incentivar la seva utilització
- 7.2.5.4. Crear un pla per a mantenir una xarxa de comerços als pobles.
- 7.2.5.5. Afavorir la creació d'una nova generació de comerços ambulants i d'establiments multiservei.
- 7.2.5.6. Impulsar la creació de nous establiments comercials adaptats al territori. Dinamitzar el comerç amb una visió coordinada amb el sector turístic. Realitzar accions de promoció del comerç local, senyalització del comerç, fidelització dels clients, accions formatives per als treballadors, etc.

7.2.5.7. Facilitar i recolzar l'artesania.

7.2.5.8. Valoritzar la feina dels artesans i fomentar la seva unió/dinamització (ex: França).

7.2.5.9. Dinamitzar l'economia rural, més enllà del sector primari perquè als entorns rurals no hi hagin només oportunitats en el sector primari. Altres sectors com la artesania i els serveis han de tenir-hi cabuda.

7.2.5.10. Posar en valor el coneixement i les activitats tradicionals adaptant les que tinguin la possibilitat de generar una activitat econòmica.

7.2.6. Redefinició i foment del turisme sostenible

7.2.6.1. Trencar amb el monocultiu turístic i treballar per un turisme més sostenible, respectuós amb l'entorn i de qualitat. Potenciar un turisme rural de qualitat, fent pedagogia de bones pràctiques i respecte per l'entorn, donant valor a la cultura i tolerant el treball dels qui habiten les masies de l'entorn.

7.2.6.2. Desenvolupar una estratègia de turisme sostenible basat en els valors naturals del territori i els seus cicles al llarg de l'any que permeti desestacionalitzar-lo i transitar envers un turisme de qualitat que generi una ocupació digna i no superi les capacitats de càrrega ambiental del territori.

7.2.6.3. Sensibilitzar i conscienciar el turista interessat per les zones rurals de la importància d'un turisme sostenible i respectuós.

7.2.6.14. Lligar formació específica al propi territori i incentius a la creació d'empreses turístiques que incorporin valors a la seva política empresarial.

7.2.6.5. Buscar noves estratègies de dinamització i promoció per als espais naturals protegits del territori analitzats. Discutir la possibilitat d'incloure la CET (Carta Europea de Turisme Sostenible) en l'espai. Presentar l'ecoturisme com una possibilitat de dinamització del territori.

7.2.6.6. Fomentar la millora i el manteniment d'equipaments turístics, d'acord amb la qualitat i a la sostenibilitat. Donar suport a la creació d'una major oferta d'activitats i empreses de turisme actiu. Impulsar millores en l'accessibilitat a recursos i equipaments turístics.

7.2.6.7. Ubicar en el mapa els espais naturals poc coneguts i valorats només com a espai on ubicar les externalitats del sistema. Cal aprofitar la bona connectivitat present en bona part del món rural per atreure activitats i posar en valor el patrimoni divers amb el que comptem.

7.2.6.8. Estructurar experiències agroturístiques de Km0. Complementar l'activitat agrària amb experiències vinculades a la producció i al consum d'aliments. Obrir les portes al diàleg amb la població urbana perquè conegui la realitat del camp català, dels seus productes i dels seus valors, visites a granges/explotacions locals, i més conscienciació i sensibilització dels infants sobre l'origen dels aliments, per tal de recuperar hàbits alimentaris més saludables.

7.2.6.9. Destinar una part de la taxa turística a preservar el paisatge i els actius turístics basats en la Natura, en especial als pobles més petits i sense recursos per a mantenir grans territoris.

7.2.6.10. Promocionar el turisme rural amb espais per autocaravanes.

7.2.6.11. Crear un turisme rural i industrial propi de la zona.

7.2.6.12. Elaborar un Pla d'usos de Turisme Sostenible i Accessible.

7.2.6.13. Gestionar el control d'accessos i fluxos de les persones en espais protegits i evitar l'anomenat "overtourism" i els efectes "xampany" de l'era COVID i post-COVID (previsions dels experts).

- 7.2.6.14. Disposar d'un sistema d'indicadors que permetin mesurar i comparar l'evolució de l'activitat turística i detectar quines són les principals necessitats en la gestió sostenible.
- 7.2.6.15. Analitzar la capacitat de càrrega de les zones freqüentades i presentar un pla d'acció per evitar aglomeracions.
- 7.2.6.16. Fomentar la creació d'activitats ecoturístiques (aquelles activitats que tenen com a motivació central contemplar, observar i conèixer la natura i ajudar a la conservació de l'espai natural) i a les activitats agroturístiques.
- 7.2.6.17. Fomentar l'obtenció d'algun segell de qualitat turística i ambiental (EMAS, Q de qualitat, SICTED ...) entre el sector turístic i disposar d'un recull d'empreses que disposin dels certificats
- 7.2.6.18. Individualitzar de manera més eficaç i notòria l'agroturisme de la resta d'allotjaments rurals o altrament anomenades cases de turisme rural. Crear una marca, una etiqueta, un distintiu que agrupi a totes aquelles iniciatives estrictament agroturístiques (ex: Associacions com Accueil Paysan o Bienvenue à la Ferme a França). Podrien servir d'exemple per implementar quelcom similar a Catalunya.
- 7.2.6.19. Potenciar l'ecoturisme participatiu entre "turistes" i societat rural.
- 7.2.6.20. Promoure experiències turístiques que posin en valor el patrimoni rural i natural.
- 7.2.6.21. Catalogar, conservar i preservar en els diversos formats sostenibles existents. Posar-lo en valor més enllà del seu valor turístic i treballar conceptes lligats a la innovació.
- 7.2.6.22. La gestió del patrimoni natural i dels recursos naturals renovables (bosc, aigua...), junt amb l'ecoturisme, pot esdevenir la principal font de treball i riquesa dels pobles situats en espais naturals protegits (XN2000 és el 30% del territori) i atraure persones joves i emprenedores als nuclis rurals. Cal defensar i promoure la implantació d'activitats vinculades a aquests temes, que fins ara eren considerats activitats d'economia marginal o poc importants.
- 7.2.6.23. Promocionar el patrimoni orientat a la població local, amb finalitat de promoure la vinculació emocional positiva amb el propi entorn.
- 7.2.6.24. Establir noves estratègies per recuperar i potenciar el patrimoni material i immaterial local (camins, ermites, ponts, parets de pedra seca etc.). Reforçar actuacions de valorització del patrimoni i crear productes específics atenent a diversos perfils de viatgers.
- 7.2.6.25. Facilitar la continuïtat d'entitats i associacions que vetllen pel patrimoni cultural.
- 7.2.6.26. Revaloritzar el patrimoni industrial, especialment l'hidroelèctric, el patrimoni geològic i el patrimoni miner.
- 7.2.6.27. Potenciar els Inventaris de Patrimoni (exemples: Inventari de Patrimoni Industrial de Catalunya, Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya, Inventari de Patrimoni Cultural Immaterial de les Terres de l'Ebre, etc.). Aquests inventaris s'haurien d'estendre fins a cobrir tots els elements patrimonials, considerat el concepte en un sentit ampli.
- 7.2.6.28. Fer a nivell nacional un inventari de masies/patrimoni singulars que caldria preservar i donar a conèixer a la ciutadania. Actualment molt d'aquest patrimoni s'està perdent per sempre.
- 7.2.6.29. A partir dels inventaris patrimonials caldria establir Plans de Recerca Comarcals degudament calendaritzats per donar cobertura a tots els elements inventariats. Els Plans de Recerca haurien de finançar Projectes de Recerca concrets en funció de criteris de prioritització de la urgència de les intervencions necessàries, amb suports a centres d'estudis i entitats per tal d'analitzar i aprofundir en el passat, el patrimoni etnològic, la cultura material i immaterial, des del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

- 7.2.6.30. Recopilació massiva arreu del territori del coneixement popular, rescatant tota la memòria oral. Promoure equips de recerca que combinin gent del territori on es fa el treball de camp amb connexió amb les universitats i perfils acadèmics.
- 7.2.6.31. Desenvolupar un projecte transfronterer per la posada en valor del patrimoni rural, natural i cultural (tangibles i intangibles) per a la seva explotació turística amb els objectius transversals de sostenibilitat i universalitat dissenyats mitjançant processos d'innovació, en particular mitjançant activitats de co-creació amb ciutadans joves del territori.
- 7.2.6.32. Crear Oficines de Gestió patrimonial. Consolidar i crear Arxius Comarcals com a entitat dinamitzadora en gestió del nostre patrimoni.
- 7.2.6.33. Potenciar Comissions Cíviques del Patrimoni, atorgar-los un paper reconegut per l'Administració Pública.
- 7.2.6.34. Desenvolupar elements patrimonials actius en forma de "museus-experiència" on s'hi fes divulgació del que van representar i de l'entorn que els envolta actualment.
- 7.2.6.35. Crear una eina de suport als ajuntaments rurals per a ajudar-los a pensar quin model de turisme volen o no volen, a finançar les obres necessàries per a adequar i/o regular l'accés als llocs, i a pensar i finançar la gestió del flux de persones, tant en espais habitats com en espais naturals, protegits o no.
- 7.2.6.36. Millora de les infraestructures per a un turisme sostenible a les zones de muntanya.
- 7.2.6.37. Incentivar i subvencionar activitats per la connexió amb la natura, reforça i reeduca bones pràctiques respectuoses amb el medi en el que vivim.
- 7.2.6.38. Potenciar la figura dels museus comarcals digitals, a mode de bancs de memòria. Establir un programa de recreació d'elements històrics i tradicionals mitjançant la realitat virtual i/o augmentada.

7.2.7. Xarxa i intercooperació del teixit econòmic

- 7.2.7.1. Aglutinar els agents econòmics de les comarques, crear xarxa, facilitar comunicació.
- 7.2.7.2. Proporcionar ajuda als clústers del territori (metal·lúrgia, torneria...)
- 7.2.7.3. Potenciar projectes de cooperació entre diferents agents i territoris (ex: Leader Aragó)
- 7.2.7.4. Potenciar la cooperació entre empreses per ser més eficients i abaratir costos.
- 7.2.7.5. Enfortir el teixit industrial de proximitat basat en les microempreses. Generació de xarxes de suport des de la producció fins al consum. Innovació i recerca des d'una òptica de microempreses i d'economia social i solidària.

7.3. Infraestructures i serveis de suport a l'emprenedoria i empreses

7.3.1. Agències de suport a l'emprenedoria, la consolidació d'empreses i la innovació

- 7.3.1.1. Crear agències de promoció econòmica comarcal o supramunicipals amb participació de la quàdruple hèlix comarcal i plans anual amb inversió pública i privada integral.
- 7.3.1.2. Oferir suport especialitzat a les empreses en poblacions de despoblament. Coordinar polítiques de repoblament i d'ajuda a l'emprenedoria amb visió comarcal doncs els pobles petits no tenen recursos i la nova població se'n va a viure a nuclis grans.
- 7.3.1.3. Disposar serveis tècnics especialitzats en empresa als ajuntaments petits. Augmentar el nombre i potenciar la figura de l'Agent de Desenvolupament Local (AODL).
- 7.3.1.4. Promoure la creació d'una oficina de promoció del treball i de l'emprenedoria cooperativa mòbil.
- 7.3.1.5. Implantar mesures que incentivin l'emprenedoria, la innovació, el treball autònom i la creació d'empreses en el món rural per facilitar que les persones joves puguin tirar endavant iniciatives adequades al seu nivell de formació.
- 7.3.1.6. Incentivar els joves emprenedors amb ajuts, facilitats d'establiment de l'activitat, etc.
- 7.3.1.7. Fomentar plans de treball en àrees rurals i donar l'oportunitat de conèixer l'emprenedoria com a model econòmic integrat al territori.
- 7.3.1.8. Donar suport a l'emprenedoria, a l'artesania del territori, i també a l'oferta formativa per residents al territori. Impulsar, com s'ha comentat, formacions teòriques i pràctiques específiques per a la població local i també per persones interessades a residir al territori.
- 7.3.1.9. Impulsar la creació d'agències que facilitin les tasques burocràtiques als petits productors agroalimentaris, perquè puguin accedir als ajuts.
- 7.3.1.10. Fomentar programes d'accelarització de l'emprenedoria i innovació, i una innovació oberta i col·laborativa.
- 7.3.1.11. No penalitzar l'emprenedoria. Ara es penalitza pel sistema i això fa hi ha que hi hagi manca de dinamització socioeconòmica.
- 7.3.1.12. Crear ajudes per emprenedors i autònoms.
- 7.3.1.13. Prioritzar el suport a l'emprenedoria (creació noves empreses petites) per davant del suport a les grans empreses ja existents. Convertir els territoris rurals en "laboratoris de petites empreses".
- 7.3.1.14. Reforçar el suport a la innovació, a la transferència i als mercats de productes locals produïts de manera sostenible.

7.3.2. Facilitació i dinamització d'espais de coworking, viver d'empreses i incubació d'empreses rurals

- 7.3.2.1. Facilitar espais de treball conjunt (obradors agroalimentaris, coworkings, espais de desenvolupament d'arts, esportius, formatius, etc.).
- 7.3.2.2. Facilitar espais digitals que serveixin de punt de trobada i transmissió d'informació.
- 7.3.2.3. Recuperar colònies industrials i masos per fer espais de *coworking* de tot tipus.
- 7.3.2.4. Potenciar petits centres de *coworking* en pobles petits.

- 7.3.2.5. Reinventar espais en desús o poc aprofitats del patrimoni municipal, per aglutinar activitats de lleure i cultura barrejat amb espais destinats a coworking com un lloc de vincles i vida social, concentrant i minimitzant recursos compartits.
- 7.3.2.6. Gestionar un Ateneu cultural en el qual hi pugui haver lloc per cobrir diverses necessitats en funció del municipi: biblioteca, punt TIC, aules per tallers, bucs d'assaig, servei d'orientació, bar, espai per *coworking* o teletreball, etc. en definitiva, un espai que crea ocupació i comerç de proximitat, difusió i creació de cultura i públics de cultura, i també reforci els vincles, el benestar de les persones i la vida comunitària.
- 7.3.2.7. Potenciar els espais de *coworking* rural en xarxa amb espais urbans. Fer intercanvis periòdics entre comunitats.
- 7.3.2.8. Per atraure talent local i internacional, proposem muntar un projecte innovador combinant comunitat educadora i comunitat que regenera. Dos espais connectats. Laboratori d'innovació de solucions en clau de sostenibilitat i espai *Coworking* per atreure teletreball.
- 7.3.2.9. Promocionar viviers d'empreses en cascs antics, rehabilitant-los amb una tutela pública que agermani propietaris i llogaters.
- 7.3.2.10. Centres de *coworking* en caps de comarca i/o nuclis de serveis supralocals.
- 7.3.2.11. Crear espais/tallers de producció artística permanent com ara, espais de serigrafia, modelatge i impressió.
- 7.3.2.12. Reformular els polígons fora d'activitat o competitivitat per promoure naus-viver de lloguer assequible.
- 7.3.2.13. Disposar de finançament per crear una incubadora d'empreses que permetés atreure talent.
- 7.3.2.14. Promoure viviers de *start-up* rurals i d'emprenedoria.
- 7.3.2.15. Crear noves infraestructures compartides i/o espais de prestació de serveis compartits que donin resposta a necessitats del sector i que al mateix temps obrin la porta a nous processos d'innovació empresarial de la mà del món acadèmic per a incrementar la competitivitat a tots els nivells.

7.3.3. Formació empresarial i millora de les competències

- 7.3.3.1. Posar la formació com instrument de valor per a mantenir i millorar el territori social i econòmicament, i garantir el relleu generacional.
- 7.3.3.2. Incrementar l'oferta de formació i capacitat del sistema en el seu conjunt (administració pública, empreses), a partir d'agendes compartides de transformació social per tal d'impulsar la innovació rural i dinamització econòmica.
- 7.3.3.3. Potenciar la formació en oficis que estem perdent per manca d'operaris (fusters, llauners, electricistes, etc).
- 7.3.3.4. Vehicular la formació de les empreses rurals des de les entitats i associacions del país.
- 7.3.3.5. Oferir oferta formativa pel retorn d'antics oficis propis del món rural per recuperar la seva valorització i per afavorir a que hi hagi un relleu generacional natural.

7.3.4. Subvencions i accés al finançament

- 7.3.4.1. Oferir incentius fiscals per empreses i comerços.

- 7.3.4.2. Garantir el finançament per a les empreses i els emprenedors.
- 7.3.4.3. Canvi dràstic de la política de subvencions. No calen més diners, cal que estiguin més ben repartits.
- 7.3.4.4. Oferir subvencions a noves empreses i emprenedors.
- 7.3.4.5. Oferir ajuts a projectes emprenedors, com l'ajut a la primera instal·lació però fora de l'àmbit agrari.
- 7.3.4.6. Promoure que hi hagi bancs/entitats que paguin factures per avançat (ex: ICF).
- 7.3.4.7. Donar suport a les empreses que tinguin un compromís amb el territori que més pateix la despoblació (inversions, creació d'ocupació, accions innovadores aplicades al sector primari).
- 7.3.4.8. Facilitar la implantació de petites empreses al món rural, en especial per a joves (ajuts directes, desgravacions fiscals i facilitats burocràtiques), no només vinculades al sector primari (com l'ajut de joves agricultors de la PAC), sinó autònoms i petites empreses de tota mena.
- 7.3.4.9. Disposar d'ajuts per a tothom que vulgui començar projectes en territoris Rurals, tipus tiquet.

7.4. La innovació com a eina de desenvolupament rural

7.4.1. Descentralització dels centres de recerca i espais d'innovació rural

- 7.4.1.1. Crear un congrés de bioeconomia, innovació i tecnologia per posar en valor tota l'acció innovadora vinculada al sector primari i les zones rurals.
- 7.4.1.2. Invertir en R+D+I, recerca, desenvolupament i innovació: crear un campus especialitzat en estudis de gestió forestal, robòtica ramadera, energies renovables, biomassa.
- 7.4.1.3. Promoure que els centres de recerca s'interessin per treballar amb empreses de petita o mitjana dimensió que no poden dedicar molt esforç econòmic per innovació. Els centres d'estudis tenen un paper fonamental com a baula que connecta el coneixement del passat amb la projecció cap al futur, tot promovent la recerca, la difusió del coneixement i la reflexió.
- 7.4.1.4. Reivindicació de qualsevol vessant de la recerca local des de centres d'estudis per a autococoneixement local, i que no quedi diluïda en la globalitat: llengua, cultura tradicions, etc
- 7.4.1.5. Impulsar projectes experimentals en agricultura, ramaderia i en tractament de residus associats
- 7.4.1.6. Col·laborar amb Universitats i Grups i Centres de Recerca molt especialitzada en un sector concret.
- 7.4.1.7. Potenciar la creació de centres d'innovació i activitat en poblacions amb incidència territorial potencial (p.ex. Tremp, Móra d'Ebre).
- 7.4.1.8. Crear espais de trobada d'innovació rural on es puguin compartir necessitats/reptes, solucions i bones pràctiques i es promogui la interacció, col·laboració i creació de noves oportunitats entre actors de la quàdruple hèlix. Poden ser espais de trobada entre empresa-universitat, universitat-administració, empresa-administració, administració-societat, etc.
- 7.4.1.9. Promocionar *Labs* d'investigació al territori rural. Apostar per la formació en noves eines i tecnologies; sinergia amb la població local. Pensar en projectes tecnològics vinculats a la tercera edat per adaptar-los (intel·ligència artificial) com assistents amb veu per a qüestions bàsiques pel dia a dia.
- 7.4.1.10. Crear nuclis de recerca al País Rural connectats a les Universitats. Crear un Erasmus per estudiants de FP Agrària.

7.4.2. Plans d'especialització territorial

7.4.2.1. Desenvolupar plans d'especialització territorials com el Pla d'especialització RIS3 amb fons Feder per cada comarca rural.

7.4.3. Detecció d'oportunitats i tendències

7.4.3.1. Impulsar programes molt personalitzats d'identificació de noves oportunitats de negoci en els municipis rurals per fer un acompanyament a persones emprenedores que puguin aprofitar aquestes oportunitats. Crear borses d'oportunitats de negoci locals.

7.4.3.2. Detectar oportunitats i tendències que siguin reals a la comarca i promocionar-les (ex. Agricultura ecològica, cabrum, etc.).

7.4.3.3. Fomentar I+D i creixement industrial i sectorial en l'àmbit dels fertilitzants orgànics i els productes de sanitat vegetal aptes per a la producció ecològica.

7.4.4. Programes de suport a la innovació empresarial

7.4.4.1. Promoure programes amb dotació econòmica suficient per facilitar la innovació a l'àmbit rural.

7.4.4.2. Crear línies d'ajuts per al foment de la innovació dirigits a microempreses, com els cupons d'innovació ARCA, així com enfortir les xarxes de persones i empreses.

7.4.4.3. Ajuts a la innovació a les empreses rurals.

7.4.5. Atracció d'empreses tecnològiques i activitats tractores

7.4.5.1. Fomentar la implantació d'empreses tecnològiques al món rural.

7.4.5.2. Facilitar la creació d'espais tecnològics de nova generació: granges de servidors.

7.4.5.3. Oferir incentius fiscals activitats tractores. Afavorir la implementació de nous projectes tractors per a la biomassa, tals com la indústria tèxtil de la cel·lulosa, la fabricació de bio plàstics, la fabricació de compostos de bio refinat, etcètera.

7.4.6. Suport a la digitalització empresarial

7.4.6.1. Crear noves eines digitals per connectar necessitats específiques, sobretot per a l'aprofitament de materials i recursos, similar a la borsa de sub-productes promoguda per l'ARC.

7.4.6.2. Desenvolupar projectes per ajudar a la digitalització de les empreses de l'àmbit rural.

7.5. Normativa innovació, dinamització econòmica i social

7.5.1. Dinamització del mercat de treball rural

7.5.1.1. Incentivar el teletreball a zones rurals a través de criteris normatius.

7.5.1.2. Simplificar els tràmits necessaris per a la implementació de petits comerços d'àmbit local. Adaptar la legislació als petits comerços agroalimentaris d'àmbit local. O bé adaptar la legislació dels petits comerços agroalimentaris d'àmbit local perquè sigui específica i diferent a la dels comerços de zones urbanes. Es tractaria d'establir uns criteris diferenciats i de facilitar la desburocratització d'aquesta mena d'establiments.

7.5.1.3. No es poden posar tantes traves als petits negocis, a les petites empreses que necessiten més espai i es veuen obligades a marxar del seu poble/municipi per trobar el que necessiten. Les lleis i les normatives s'han d'aplicar amb la mirada a les especificitats de cada territori, si realment volem que els entorns més petits i desfavorits es mantinguin amb vida.

7.5.1.4. Desenvolupar un marc normatiu més flexible que permeti la pluriactivitat al món rural. Comptabilització d'activitats agràries i no agràries que facilitin la diversificació, tant de l'economia com dels nous perfils de les persones emprenedores.

7.5.2. Dinamització i diversificació de l'economia rural

7.5.2.1. Canviar la llei per afavorir un règim d'autònoms per municipis rurals amb una sèrie d'especialitats: discriminació positiva en la quota no només durant uns mesos sinó per sempre, possibilitat de no pagar-la els mesos que no hi hagi ingressos declarant l'estacionalitat de l'activitat, que un mateix treballador autònom pugui estar donat d'alta en sectors d'activitat diversos.

7.5.3. Turisme sostenible

7.5.3.1. Regular el turisme en el medi agrari, regulació d'accessos.

7.5.3.2. Incloure criteris lligats al patrimoni cultural en les eines de preservació i ordenació del territori, junt amb els paisatgístics i els ambientals.

7.5.3.3. Incloure en la Llei de Patrimoni cultural català (LLEI 9/1993, de 30 de setembre) la figura de paisatge cultural.

7.5.3.4. Limitar l'activitat turística per evitar l'excessiva especialització i dependència.

7.5.3.5. Actualitzar el marc legal sobre els "Béns culturals d'interès nacional" i els "Béns culturals d'interès local", Criteris de definició dels mateixos, formes de protecció i valorització amb participació de les entitats culturals i socials locals.

7.5.4. Intercooperació i xarxa teixit empresarial

7.5.4.1. Crear exempcions de les cotitzacions a la seguretat social en zones rurals per als professionals i organitzacions d'interès públic o economia social.

7.5.4.1. Treballar per a la contractació pública responsable i orientada a l'Economia Social i Cooperativa per a fomentar l'economia local.

7.5.5. Infraestructures i serveis de suport a l'emprenedoria i empreses

7.5.5.1. Simplificar de la burocràcia per tramitar els ajuts Leader.

7.5.5.2. Accions per a flexibilitzar la quota d'autònoms (quota en funció de la facturació, quota en l'inici de l'activitat, quota per dedicacions parcials, unificar quan contribueixen a diferents sectors...)

8. GOVERNANÇA: DESCENTRALITZACIÓ I DEMOCRATITZACIÓ EN LA PRESA DE DECISIONS

8.1. Àmbit local

8.1.1. Planificació estratègica municipal en l'àmbit rural

- 8.1.1.1. Enfortir la governança dels ens locals al món rural, vinculada a la metodologia LEADER. A partir de l'experiència i coneixement dels Grups d'Acció Local, treballar de manera coordinada i participada les estratègies de dinamització rural i agrari de cada territori rural.
- 8.1.1.2. Simplificar la tramitació d'ajuts (ex: Leader).
- 8.1.1.3. Impulsar criteris de planificació estratègica en àmbit local per tal de donar eines als ajuntaments (independentment de la mida) per tal de poder prendre decisions polítiques i disposar d'un full de ruta de futur a l'hora de planificar inversions i gestionar serveis..
- 8.1.1.4. Aplicar l'instrument (*Ecosystemic Transition Unit*) per permetre als municipis petits i de baixa densitat integrar plans i polítiques locals i supramunicipals de forma holística. El model té com a objectiu facilitar la identificació de les estratègies catalitzadores i així permetre una implementació més efectiva de les mesures i objectius estratègics. Estableix com a principals directrius fomentar una planificació territorial més resilient, augmentar l'habitabilitat, augmentar la circularitat i la capacitat organitzativa. A partir d'aquests, s'estructura en quatre pilars a través dels quals organitza la integració de plans i estratègies: la planificació territorial, les infraestructures, la comunitat i la governança.
- 8.1.1.5. Els ajuntaments haurien de fer en cada legislatura un exercici d'anàlisi DAFO de les possibilitats del territori i compartir aquest exercici amb la població. D'aquest exercici hauria de poder concloure amb una o dues iniciatives a poder dur a terme en la legislatura. La publicitat d'aquesta iniciativa significaria el compromís del govern municipal amb el poble que alhora podria fiscalitzar l'activitat municipal (exercici doncs, de transparència governativa).
- 8.1.1.6. Treballar en clau associativa, teixir xarxes, en general per tots els temes, perquè la majoria dels pobles més rurals no tenen recursos tècnics ni econòmics per sostenir alguns serveis essencials.
- 8.1.1.7. Repensar les delimitacions municipals. Menys municipis i més grans per millorar les economies d'escala en la gestió i millorar la presa de decisions estratègiques.
- 8.1.1.8. Aconseguir més descentralització i autogovern local.
- 8.1.1.9. Dotar els ajuntament de pobles petits del personal necessari per al correcte funcionament de l'ens local amb subvencions.

8.2. Àmbit supramunicipal

8.2.1. Descentralització de l'administració

- 8.2.1.1. Garantir la presència de les comunitats locals en tots els òrgans de decisió, al màxim nivell, així com la descentralització de l'administració pública, amb una major presència en els territoris rurals.
- 8.2.1.2. Descentralitzar els serveis de les grans administracions perquè no calgui fer grans desplaçaments. Descentralització física de l'administració.

8.2.2. Governança interterritorial i intersectorial

- 8.2.2.1. Promoure espais de debat sectorials permanent (i interrelacionats) per fer sorgir, a partir del creuament dels valors i les necessitats, propostes concretes de gestió i planificació.
- 8.2.2.2. Donar importància a la transversalitat d'àrees d'administracions públiques per facilitar el desenvolupament de propostes. Coordinació entre departaments, circuits clars i acollida i atenció des de la cura.
- 8.2.2.3. Incloure a les Comissions Territorials d'Urbanisme professionals de l'àmbit rural, com ara enginyers agrícoles, forestals, agrònoms, o similars, per garantir la visió rural del territori.
- 8.2.2.4. Incloure representants dels micropobles al Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC), al Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), a l'Institut Català d'Energia (ICAEN) i al Centre de la Propietat Forestal (CPF).
- 8.2.2.5. Designar comissions de treball destinades al món rural en cada departament, de manera que no sigui tan difícil accedir a poder parlar de característiques concretes d'aquest entorn i preveure polítiques específiques.
- 8.2.2.6. Organitzar comissions interdepartamentals 2 cops l'any per preveure polítiques públiques concretes pel desenvolupament rural.
- 8.2.2.7. Creació de grups de treball multidisciplinars, integrat per diferents membres i municipis, que treballin per un model de gestió proper al territori, a fi de garantir l'equilibri i la cohesió territorial.
- 8.2.2.8. Ampliar els serveis i les competències de l'IDAPA.
- 8.2.2.9. Promoure una visió conjunta i un diàleg entre les administracions que gestionen l'àmbit rural. Hi ha poca coordinació interadministrativa i no estan clares les prioritats de cadascuna, provocant recomanacions oposades en llocs i temes concrets.

8.2.3. Consells comarcals i vegueries

- 8.2.3.1. Desplegar, per part de la Generalitat de Catalunya les vegueries per tal d'aproximar l'administració pública als territoris rurals en base al principi de subsidiarietat.
- 8.2.3.2. Crear consells de vegueria i/o un òrgan de coordinació rural, Direcció General, depenent de presidència amb visió ampla amb incidència en tota acció de govern.
- 8.2.3.3. És necessari promoure, dinamitzar i divulgar institucionalment i conjuntament agendes, activitats i projectes culturals i turístics.
- 8.2.3.4. Els Consells Comarcals i les delegacions de govern al territori han de tenir un paper actiu.
- 8.2.3.5. Consolidar i millorar les competències dels consells comarcals, per tal d'afavorir l'equilibri territorial i l'eficiència de la gestió dels recursos, de manera asimètrica tant a àrees urbanes com rurals segons les necessitats de cada territori.
- 8.2.3.6. Els Consells Comarcals haurien d'especialitzar-se en donar suport i acompanyaments als petits municipis oferint serveis que aquests no poden mantenir: arquitecte, enginyer, advocats, secretaries, assistents socials, organitzadors de festes majors i festes socials (contractació de músics, serveis de megafonia, etc.) serveis de salut i sanitat (desratificació, esbrossada de camins i vorals, serveis de jardineria i talla, etc.) d'emmagatzematge i subministrament de carpes, cadires, generadors elèctrics, de potassa en temps de nevades, etc.

- 8.2.3.7. Consorciar i gestionar els serveis bàsics en agrupacions de Municipis de baixa població i territoris extensos, com a fórmules per a fer viables aquests serveis sense haver de fer desaparèixer administrativament aquests municipis (sovint amb una càrrega històrica elevada). En part, ja ho fan els Consells Comarcals, però cal una atenció especial als micropobles.
- 8.2.3.8. Consells comarcals sense figura política- Només han de tenir un cos tècnic per a mancomunar serveis.
- 8.2.3.9. Reformulació dels consells comarcals. Valorar altres perfils de mancomunació.
- 8.2.3.10. Creació en el marc dels consells comarcals de serveis de desenvolupament rural.
- 8.2.3.11. Creació de mancomunitats de comarques com a embrió de les vegueries. Programes de desenvolupament rural d'abast d'àmbit territorial.
- 8.2.3.12. Esforç de comunicació intermunicipal i d'entesa supramunicipal en polítiques comunes per defensar interessos comuns.
- 8.2.3.13. Reorientació de les diputacions a l'impuls de l'economia i la societat del coneixement, afavorint projectes transversals en àmbits concrets.

8.3. Accions transversals

8.3.1. *Rural proofing*: ruralització de les polítiques

- 8.3.1.1. *Rural proofing*: Crear un organisme transversal de coordinació per l'acció rural i per tenir en compte la visió rural a totes les polítiques que impacten en el territori.
- 8.3.1.2. Reivindicar la necessitat de prendre decisions que s'adaptin a l'especificitat de cada entorn rural.

8.3.2. Polítiques territorials

- 8.3.2.1. Redefinir (interpretar) els requisits legals a nivell urbanístic, ACA, Territori, que siguin adequats a la realitat de les zones rurals.
- 8.3.2.2. Impulsar la gestió sistèmica del territori i del paisatge perquè només existeix un únic territori i els elements que suporta i es perceben (relleu, aigua, vegetació natural, modelació agrària, àrees urbanes, construccions aïllades, àrees especialitzades i infraestructures lineals) constitueixen un tot entrellaçat i interconnectat. Des de la planificació, doncs, cal entendre el territori com a una unitat on coexisteixen els àmbits urbans i els àmbits rurals, cada un amb característiques i funcions específiques, però totes igual de necessàries per al conjunt del territori, que no pot prescindir-ne de cap. I, en aquest sentit, cal entendre els tres sistemes de planificació territorial –espais oberts, assentaments i infraestructures– com a interrelacionats entre ells i el paisatge, com a disciplina transversal territorial. Conseqüentment, les propostes dels plans territorials aniran en aquest sentit.
- 8.3.2.3. Assegurar, des de la planificació territorial, el manteniment del caràcter rural dels teixits urbans amb la finalitat de preservar el paisatge, promoure un desenvolupament urbanístic sostenible i preservar els espais agraris de qualsevol transformació per donar continuïtat a l'activitat agrària existent.

8.3.3. Diàleg rural-urbà

- 8.3.3.1. Pensar les relacions entre el camp i la ciutat des del diàleg i la reciprocitat; posant en valor les relacions híbrides que s'estableixen entre ambdós entorns.

- 8.3.3.2. Definició d'un espai permanent de diàleg i proposta urbà-rural amb les diferents aglomeracions urbanes catalanes.
- 8.3.3.3. Generar espais artístics on el diàleg de la ciutat i el camp es vegi reflectit a través de l'art. Innovar en formats que acosten les visions urbanes i rurals per posar en valor la realitat de la pagesia i de la vida al món rural.
- 8.3.3.4. Empatia, reconeixement i suport mutu entre les necessitats dels territoris rurals i dels urbans. Visió crítica però respectuosa, en les identitats i els llenguatges.
- 8.3.3.5. Reconnectar el camp i la ciutat seria tenint aquest elements patrimonials actius en forma de "museus-experiència" on s'hi fes divulgació del que van representar i de l'entorn que els envolta actualment. Això ajudaria a prendre consciència de la interdependència que hi ha entre camp i ciutat.
- 8.3.3.6. Crear una taula de treball dedicada als reptes que uneixen les realitats rurals i urbanes: transició ecològica, sistema agroalimentari, repte demogràfic i ocupació.

8.3.4. Participació en la presa de decisions des del món rural i models de co-governança

- 8.3.4.1. Establir un sistema de governança multinivell amb una participació social activa, i oberta. Desenvolupar sistemes de presa de decisió més transparents.
- 8.3.4.2. Fomentar la participació ciutadana i la circulació de la informació pública.
- 8.3.4.3. Assegurar la participació de tota la població en la presa de decisions sobre el territori. Afavorir la participació de la gent gran i de la que no té accés a les tecnologies.
- 8.3.4.4. Modernitzar i fer pragmàtica la governança per facilitar la implicació i participació de les persones.
- 8.3.4.5. Fomentar la participació ciutadana a través d'ordenances municipals.
- 8.3.4.6. Fer un esforç en la publicitat que sigui efectiva en els processos participatius.
- 8.3.4.7. Establir canals d'informació clars i transparents de tots els mecanismes de presa decisió que tenen afectació sobre el territori i els seus veïns i veïnes. Fer esforç de comunicació de les polítiques municipals i proposar debats públics dels temes rellevants així com de fer-ne consultes.
- 8.3.4.8. Impulsar una bústia de suggeriments a través d'Internet o fomentar l'ús de les noves tecnologies per tal que els residents puguin fer arribar queixes. Implementar també espais on es puguin fer arribar suggeriments i propostes de manera presencial per a la gent de major edat.
- 8.3.4.9. Dotar de mecanismes de comunicació obligatòria dels òrgans de decisió públics (des d'ajuntaments, consells comarcals, diputacions i govern de la Generalitat) cap a les persones que habiten en zones rurals, per afavorir la transparència i la seva participació activa i efectiva en les decisions.
- 8.3.4.10. Establir canals per a fiscalitzar els ens desplegats al territori (Parcs Naturals, etc.) i els ens locals representatius (Consell comarcal, ajuntaments i comunitat de municipis).
- 8.3.4.11. Promoure Consells Oberts.
- 8.3.4.12. Incentivar la creació i donar suport a sistemes assemblearis regionals, creat per les persones locals per gestionar el pla de desenvolupament del territori.

- 8.3.4.13. Aprofitar la potencialitat dels grups d'acció local per establir òrgans de participació flexibles, oberts a tothom, i amb una organització no tecnocràtica, que faci possible la participació de tots els interessats en cada tema de debat.
- 8.3.4.14. Cal reforçar el rol dels grups d'acció local en el marc del programa LEADER com a ens proper, eficient i representatiu de la realitat local per a la presa de decisions i implementació d'accions que garanteixin la regeneració i sostenibilitat de les regions rurals a Catalunya. A tal efecte, cal explorar més a fons algunes propostes vigents a nivell internacional, com ara les SAFER a França.
- 8.3.4.15. Revitalitzar determinades formes comunals d'organització social i gestió de béns comuns. Reconeixement dels comuns de veïns, allà on n'hi hagi com a màxim òrgan de decisió vinculant amb plena legitimitat democràtica, i amb voluntat de sobirania. Reconeixement efectiu de la legitimitat dels comuns de veïns dels pobles del Pirineu en la decisió sobre els afers que afecten els terrenys del seu terme tradicional i del seu contorn, així com l'aprofitament comunal dels seus recursos.
- 8.3.4.16. Fer que les propostes legislatives i normatives que afectin el desenvolupament del poble i del seu terme hagin de ser aprovades pels seus veïns, perquè tinguin aplicació en el terme.
- 8.3.4.17. Establir el dret dels comuns a cobrar per l'ús dels seus terrenys i recursos a agents externs (administració pública i entitats privades).
- 8.3.4.18. Foment de protocols per a la inclusió de les persones nouvingudes als comuns de veïns.
- 8.3.4.19. Promoure i implementar pràctiques de cogestió entre els actors del món rural i les administracions de diferents àmbits i escales amb criteris de transversalitat.
- 8.3.4.20. Permetre el desenvolupament d'accions sota votació (no només cada 4 anys) o a través d'accions participatives a nivell municipal o de cada zona rural concreta.
- 8.3.4.21. Implementar un sistema de presa de decisions a nivell general que garanteixi que els entorns rurals es puguin protegir de grans especulacions (parcs eòlics, mesures dictades des d'àmbits urbans, etc).
- 8.3.4.22. Facilitar models de governança que descentralitzin el poder i siguin més participatius i operatius per crear comunitats més resilients que puguin sostenir-se al màxim amb recursos propis. Es poden aplicar models holocràtics o sociocràtics que permeten ser operatius, transparents i horitzontals en l'equitat del poder.
- 8.3.4.23. Pressupostos participatius dinàmics, on-line.
- 8.3.4.24. Recuperació, a on sigui possible, dels consells municipals i comunitaris per ser, com a mínim, òrgans consultius de tota decisió política que afecti al territori.
- 8.3.4.25. Seria necessari que la majoria de l'equip de govern visqués efectivament al poble ja que això permetria una connexió més directa a la política municipal.
- 8.3.4.26. Acompanyar estructures vilatanes descentralitzades com els Consells de Poble per fomentar una participació directe i una governança vilatana dins els municipis.

8.3.5. Polítiques de gènere

- 8.3.5.1. Garantir la representació i la participació paritària de dones i homes en tots els àmbits de presa de decisions, així com la participació, la no invisibilització i la representació de les persones LGBTI, persones amb discapacitat, persones racialitzades i persones joves.
- 8.3.5.2. Polítiques en clau femenina i de gènere que possibilitin que més dones puguin formar part dels espais de decisió en tots els àmbits.

- 8.3.5.3. Els ajuntaments podrien guardar part del pressupost per acompanyar projectes empresarials impulsats per dones.
- 8.3.5.4. En un medi rural de muntanya, encara més que en altres contextos socials, caldria considerar de manera específica el que fa referència a gènere: situacions de desigualtat en detriment de les dones, situacions d'agressió masclista, o situacions de discriminació per raons d'identitat de gènere. En un territori poc poblat, aquestes circumstàncies es fan sentir més cruament en termes individuals i demanen el reforçament de les xarxes socials. També, en incidir directament sobre el grau d'hostilitat del medi, són un factor altament negatiu en l'equilibri demogràfic.
- 8.3.5.5. Des d'un punt de vista de la cultura, les dones són més actives en termes de participació i consum cultural, i en termes globals s'han de considerar com a agents de cohesió social.
- 8.3.5.6. Fomentar la perspectiva de gènere en l'urbanisme rural (ús de l'arquitectura efímera per ser més sostenibles i optimitzar els espais públics com places, carrers i altres indrets).
- 8.3.5.7. Sensibilització en àmbits d'equitat de gènere, immigració i grups d'edat.
- 8.3.5.8. Caldria incloure l'anàlisi i la perspectiva de gènere de forma transversals als eixos i propostes o bé definir un nou eix específic per a la dona al món rural.
- 8.3.5.9. Treballar la dicotomia actitud acollidora als municipis petits / crítiques i rebuig (sobretot en temes vinculats a la llibertat sexual).
- 8.3.5.10. Crear comunitats de dones en xarxa del món rural català amb l'objectiu de fer acompanyaments a les seves necessitats.

8.3.6. Polítiques d'incorporació de criteris socials i ambientals a la compra pública

- 8.3.6.1. Fer de l'administració un element tractor i generador de dinàmiques virtuoses, i fent que sigui un model a seguir: en compra pública responsable, en ús d'energies renovables, en relacions laborals, etc.
- 8.3.6.2. Establir criteris socials i ambientals en contractació pública.
- 8.3.6.3. Suport a les empreses locals des del reconeixement de la seva feina i l'aposta des de l'administració per prevaldre la seva pertinença en el territori en les concursos públics
- 8.3.6.4. Establir criteris de discriminació positiva, per exemple en l'establiment de criteris de selecció en alguns treballs de l'administració pública (salut, medi ambient...) que puntuen més a persones que les vulguin desenvolupar vivint en zones rurals.

8.3.7. Observatori de la ruralitat

- 8.3.7.1. Crear un Observatori de la ruralitat o del món rural, continuació de l'instrument que en el seu moment va posar en funcionament l'extinta Fundació del Món Rural per tal de tenir un coneixement detallat i constant de la realitat rural de Catalunya. Cal tenir informació detallada del territori per implementar polítiques públiques de desenvolupament rural.
- 8.3.7.2. Fer butlletins per difondre bones pràctiques i notícies sobre la realitat rural. Es podria fer el Portal rural de Catalunya.
- 8.3.7.3. Realitzar estudis i valoracions dels serveis públics actuals. I elaborar un índex de benestar rural que es pot llegir amb l'índex de relleu generacional.
- 8.3.7.4. Desenvolupar estudis i informes que expliquin el món rural des d'una visió holística.
- 8.3.7.5. A nivell cultural i dinamització social és imprescindible una profunda i massiva recopilació de

coneixements tradicionals, per tal de preservar la cultura i a l'hora valorar-ne possibilitats en la seua recuperació per a projectes arrelats i amb valor afegit.

8.3.7.6. Generar indicadors de relleu generacional no agrari.

8.3.7.7. Impulsar processos d'innovació social mitjançant "laboratoris de ciutadania" liderats per joves. Aquests laboratoris són espais on les persones i les persones joves, amb diferents coneixements i diferents graus d'especialització es reuneixen per desenvolupar projectes de forma conjunta, explorant diverses formes d'experimentació i aprenentatges col·laboratiu.

8.3.7.8. Fer estudis del sòl agrícola dels municipis per poder fer modificacions del POUM i protegir sòls agrícoles de qualitat.

8.3.8. Síndic Rural

8.3.8.1. Establir un síndic rural com a mitjancer dels dos mons cada vegada més distants.

8.3.9. Mobilitat internacional i cooperació amb altres territoris, polítiques transfrontereres

8.3.9.1. Generar projectes que connectin el món rural català amb altres realitats afins de territoris llunyans. Obrir la mirada a conèixer i aprendre amb altres experiències que inspirin processos innovadors en els territoris rurals catalans.

8.3.9.2. Connectar amb entitats equivalents del món rural d'altres països per intercanvi d'experiències i sumar esforços per la valorització de les zones rurals.

8.3.9.3. Potenciar projectes de cooperació entre diferents agents i territoris (ex: Leader Aragó)

8.3.9.4. Creació d'organismes de gestió que incloguin municipis transfronterers, però que comparteixin característiques territorials, econòmiques i socials.

8.4. Normativa governança

8.4.1. Àmbit local

8.4.1.1. Estatut micropobles

8.4.1.1.1 Aprovació del projecte de llei de l'Estatut del Micropoble.

8.4.1.1.2. Establir mesures de cooperació i suport econòmic als micropobles, preferentment mitjançant la creació de fons de lliure disposició per als ajuntaments.

8.4.1.2. Millora del finançament dels ens locals rurals i fons de solidaritat municipal

8.4.1.2.1. Dotar de millores econòmiques no condicionades als ajuntaments petits per tal de facilitar el desplegament de programes i accions pròpies i necessàries pel municipi.

8.4.1.2.2. Establir els municipis més grans de cada comarca de les zones rurals, en els seus pressupostos preveguin col·laboracions amb els municipis colindants més petits, doncs ells també es nodreixen d'aquesta població.

8.4.1.2.3. Dotar els ajuntament de pobles petits del personal necessari per al correcte funcionament de l'ens local amb subvencions.

8.4.1.3. Polítiques d'urbanisme

8.4.1.3.1. És necessari que les decisions sobre el sòl rústic i urbà als nuclis rurals corresponguin a la administració més propera al territori i als ciutadans, que és l'Ajuntament.

8.4.2. Àmbit supramunicipal

8.4.2.1. Ajuts LEADER i fons de cohesió territorial

8.4.2.1.1. És important que els petits municipis rururbans de Catalunya, molt relacionats amb les dinàmiques de les centralitats urbanes regionals (Manresa, Vic, Igualada, Girona, Lleida, Figueres..) puguin accedir als ajuts Leader en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya. Actualment en queden al marge.

8.4.2.2. Regulació dels Consells Comarcals i desplegament de les vegueries

8.4.2.2.1. Reformar normativament els Consells Comarcals per a que siguin un espai per mancomunar serveis, i per facilitar la cooperació i assistència als municipis, traient-hi l'elevada influència política.

8.4.2.2.2. Potenciar i dotar de més recursos els consells comarcals en funció dels micropobles, agregats i dispersos que tingui el territori.

8.4.2.3. Ordenació territorial

8.4.2.3.1. Aprovar la Llei de Muntanya i desplegar-la des de Presidència i transversalment a tots els departaments. Els projectes han de ser territorialitzats, amb enfoc interdisciplinari i coordinat entre les diferents administracions (municipal, comarcal, diputació i Generalitat).

8.4.3. Accions transversals

8.4.3.1. Rural proofing: Ruralització de les polítiques

8.4.3.1.1. Adaptar o preveure com fer modificacions en diferents resolucions per adaptar-se als territoris rurals, de manera que es faciliti la vida al món rural.

8.4.3.1.2. Impulsar canvis normatius que incorporin la dimensió de petit municipi o de ruralitat.

8.4.3.2. Incorporació clàusules ambientals i socials als plecs de contractació pública

8.4.3.2.1. Generalitzar la incorporació de clàusules ambientals i socials en la contractació pública a totes les administracions públiques que actuen a Catalunya.

8.4.3.2.2. Modificar la normativa sobre contractació menor als pobles petits per tal que no s'hi apliquin els topalls màxims que deixin fora a petits empresaris locals, en benefici d'empreses d'altres municipis.

8.4.3.2.3. Eliminar l'extensió als municipis de la Directiva (UE) 2015/1535, dependent de la Directiva Bolkestein, en funció de la qual els Estats Membres tenen l'obligació de notificar a la Comissió Europea els projectes de reglamentacions en l'àmbit dels serveis públics o contractació pública per obtenir-ne el vist-i-plau abans de la seva adopció.

8.4.3.3. Beneficis fiscals

8.4.3.3.1. Beneficis fiscals pel món rural.

8.4.3.4. Cohesió territorial

- 8.4.3.4.1. Crear un fons de cohesió territorial que permeti a les comunitats rurals dotar-se econòmicament per revertir el despoblament amb un fons de compensació entre els territoris urbans destinats al entorns rurals.
- 8.4.3.4.1. Revisió de normativa Decret 16/2019 de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables amb reequilibri territorial.

9. EL FUTUR DE L'AGENDA RURAL DE CATALUNYA

9.1. Accions a l'Agenda Rural de Catalunya (propostes ciutadania)

- 9.1.1. Crear una fons llavor amb un pressupost determinat per llançar projectes concrets recolzats des de l'Agenda Rural de Catalunya. Si no hi ha dotació econòmica prevista en els pressupostos, no farem res.
- 9.1.2. Reforçar i preveure el recolzaments per la creació i gestió financera dels projectes europeus pels territoris rurals a través de les entitats municipals i amb el suport de l' Agenda Rural de Catalunya, tenint en compte que amb la COVID és una gran oportunitat per a millorar la distribució de la població en el territori.
- 9.1.3. El procés de l'Agenda Rural hauria de confluïr amb el de l'Agenda Urbana de Catalunya per tal de disposar d'un Nou Pla d'Ordenació Territorial de tot el territori català.

www.agendaruralcat.cat
hola@agendaruralcat.cat

